

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

27. juuni 2024*

Sisukord

I.	Õiguslik raamistik	7
II.	Vaidluse taust	8
	A. Servier' perindopriil	8
	B. Krka perindopriil	9
	C. Perindopriiliga seotud vaidlused	9
	1. Euroopa Patendiameti otsused	9
	2. Liikmesriikide kohtute otsused	9
	D. Krka kokkulepped	10
III.	Vaidlusalune otsus	11
IV.	Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus	12
V.	Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded	12
VI.	Menetluse suulise osa uuendamise taotlus	13
VII.	Apellatsioonkaebus	14
	A. Esimene kuni kuues väide, et esines eesmärgi tõttu konkurentsipiirang ETL artikli 101 lõike 1 tähenduses	15
	1. Vaidlusaluse otsuse ja vaidlustatud kohtuotsuse asjakohased punktid	15
	a) Vaidlusalune otsus	15
	b) Vaidlustatud kohtuotsus	16

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

2.	Esimese kuni kuuenda väite vastuvõetavus	17
3.	Sissejuhatavad märkused esimese kuni kuuenda väite sisulise analüüsi kohta	20
4.	Esimene väide	24
	a) Esimese väite tulemuslikkus	24
	1) Poolte argumendid	24
	2) Euroopa Kohtu hinnang	24
	b) Esimene kuni kolmas väiteosa	26
	1) Poolte argumendid	26
	2) Euroopa Kohtu hinnang	27
	c) Neljas ja kuues väiteosa	29
	1) Poolte argumendid	29
	2) Euroopa Kohtu hinnang	30
	i) High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsus	31
	ii) Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus	32
	d) Viies väiteosa	33
	1) Poolte argumendid	33
	2) Euroopa Kohtu hinnang	33
	e) Järeldus esimese väite kohta	34
5.	Teine väide	34
	a) Teine väiteosa	34
	1) Poolte argumendid	34
	2) Euroopa Kohtu hinnang	34
	b) Esimene, kolmas ja neljas väiteosa	37
	1) Poolte argumendid	37
	2) Euroopa Kohtu hinnang	38
	c) Viies kuni kaheksas väiteosa	39
	1) Poolte argumendid	39

2) Euroopa Kohtu hinnang	40
6. Kolmas väide	41
a) Esimene väiteosa	41
1) Poolte argumendid	41
2) Euroopa Kohtu hinnang	41
b) Teine väiteosa	42
1) Poolte argumendid	42
2) Euroopa Kohtu hinnang	43
c) Kolmas väiteosa	43
1) Poolte argumendid	43
2) Euroopa Kohtu hinnang	44
d) Neljas väiteosa	45
1) Poolte argumendid	45
2) Euroopa Kohtu hinnang	45
e) Viies väiteosa	46
1) Poolte argumendid	46
2) Euroopa Kohtu hinnang	47
f) Kuues väiteosa	47
1) Poolte argumendid	47
2) Euroopa Kohtu hinnang	47
7. Neljas väide	48
a) Esimene väiteosa	48
1) Poolte argumendid	48
2) Euroopa Kohtu hinnang	48
b) Teine väiteosa	49
1) Poolte argumendid	49
2) Euroopa Kohtu hinnang	50

c)	Kolmas väiteosa	52
1)	Poolte argumendid	52
2)	Euroopa Kohtu hinnang	52
d)	Neljas väiteosa	52
1)	Poolte argumendid	52
2)	Euroopa Kohtu hinnang	52
8.	Viies väide	53
a)	Poolte argumendid	53
b)	Euroopa Kohtu hinnang	53
9.	Vahejärelalus esimese kuni viienda väite kohta	54
10.	Kuues väide	56
a)	Poolte argumendid	56
b)	Euroopa Kohtu hinnang	56
B.	Seitsmes väide, et esines tagajärje tõttu konkurentsipiirang ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses	57
1.	Vaidlusaluse otsuse ja vaidlustatud kohtuotsuse asjakohased punktid	57
a)	Vaidlusalune otsus	57
b)	Vaidlustatud kohtuotsus	57
2.	Poolte argumendid	59
3.	Euroopa Kohtu hinnang	61
C.	Kaheksas kuni üheteistkümmes väide, mis puudutavad ELTL artikli 102 rikkumist	64
1.	Vaidlusaluse otsuse ja vaidlustatud kohtuotsuse asjakohased punktid	65
a)	Vaidlusalune otsus	65
b)	Vaidlustatud kohtuotsus	65
2.	Kaheksas väide	66
a)	Poolte argumendid	66
b)	Euroopa Kohtu hinnang	67

3. Üheksas ja kümnes väide	70
4. Üheteistkümnes väide	70
a) Poolte argumendid	70
b) Euroopa Kohtu hinnang	71
D. Järeldus apellatsioonkaebuse kohta	72
VIII. Vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise tagajärjed	73
IX. Hagi Üldkohtus	74
A. Esimeses kohtuastmes esitatud hagi üheksanda väite esimene osa	74
1. Poolte argumendid	74
2. Euroopa Kohtu hinnang	74
a) Krka võimalik konkureerimine Servier'ga	75
b) Turu jagamise kokkuleppe olemasolu	79
B. Esimeses kohtuastmes esitatud hagi kümnes väide	85
1. Poolte argumendid	85
2. Euroopa Kohtu hinnang	86
Kohtukulud	88

Apellatsioonkaebus – Konkurents – Farmaatsiatooted – Perindopriili turg – ELTL artikkel 101 – Keelatud kokkulepped – Turu jagamine – Potentsiaalne konkurents – Eesmärgilt konkurentsipiirang – Perindopriili geneeriliste versioonide turule sisenemise edasilükkamise strateegia – Patendivaidluste lahendamise kompromisskokkulepe – Patendilitsentsi leping – Tehnoloogia üleandmis- ja litsentsileping – ELTL artikkel 102 – Asjaomane turg – Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

Kohtuasjas C-176/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 22. veebruaril 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castilla Contreras, B. Mongin, J. Norris ja C. Vollrath, hiljem F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, B. Mongin, J. Norris ja C. Vollrath, lõpuks F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, J. Norris ja C. Vollrath,

apellant,

keda toetab:

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindajad: D. Guðmundsdóttir, keda abistas J. Holmes, *KC*; hiljem L. Baxter, D. Guðmundsdóttir, F. Shibli ja J. Simpson, keda abistasid J. Holmes, *KC*, ja *barrister* P. Woolfe, lõpuks S. Fuller, keda abistasid J. Holmes, *KC*, ja *barrister* P. Woolfe,

menetlusse astuja apellatsioonimenetluses,

teised menetlusosalised:

Servier SAS, asukoht Suresnes (Prantsusmaa),

Servier Laboratories Ltd, asukoht Stoke Poges (Ühendkuningriik),

Les Laboratoires Servier SAS, asukoht Suresnes,

esindajad: *avocats* O. de Juvigny, J. Jourdan, T. Reymond, A. Robert, *advocaat* J. Killick, ja *solicitor* M. I. F. Utges Manley,

hagejad esimeses kohtuastmes,

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), asukoht Genf (Šveits), esindajad: *avocate* F. Carlin ja *Rechtsanwältin* N. Niejahr,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Arabadjiev (ettekandja), Euroopa Kohtu president K. Lenaerts esimese koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud P. G. Xuereb, A. Kumin ja I. Ziemele,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretärid: ametnikud M. Longar ja R. Şereş,

arvestades kirjalikku menetlust ning 20. ja 21. oktoobri 2021. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 14. juuli 2022. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon palub oma apellatsioonkaebuses tühistada osaliselt Euroopa Liidu Üldkohtu 12. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Servier jt vs. komisjon* (T-691/14, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2018:922), millega Üldkohus tühistas komisjoni 9. juuli 2014. aasta otsuse C(2014) 4955 (final) [ELTL] artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetluse kohta (juhtum AT.39612

– Perindopril (Servier)) (edaspidi „vaidlusalune otsus“) artikli 4 osas, milles tuvastati Servier SASi ja Laboratoires Servier SASi osalemine selles artiklis viidatud kokkulepetes, artikli 6, artikli 7 lõike 4 punkti b ja artikli 7 lõike 6.

I. Õiguslik raamistik

- 2 Komisjoni teatise asjaomase turu mõiste kohta ühenduse konkurentsioiguses (EÜT 1997, C 372, lk 5; ELT eriväljaanne 08/01, lk 155) punktid 13–15, 17 ja 24 on sõnastatud järgmiselt:

„Konkurentsiipiirangud

13. Ettevõtteid mõjutavad kolm peamist konkurentsiipiirangute allikat: nõudluse asendatavus, pakkumise asendatavus ja potentsiaalne konkurent. Majanduslikust aspektist on asjaomase turu määramisel konkreetse toote pakujate suhtes kõige vahetum ja tõhusam distsiplineeriv jõud nõudluse asendatavus, eelkõige seoses nendepoolse hinnakujundusega. Ettevõtte või ettevõtete grupp ei saa märkimisväärselt mõjutada valitsevaid müügitingimusi, näiteks hindu, kui tema klientidel on hõlbus võimalus võtta kasutusele mujal asuvad olemasolevad asendustooted või asendustarnijad. Sisuliselt tuleb turu määramisel kindlaks teha asjaomaste ettevõtjate klientide tegelikud alternatiivsed tarneallikad, pidades silmas nii toodete/teenuste kui ka tarnijate geograafilist asukohta.
14. Konkurentsiipiirangud pakkumise osas, mis tulenevad asendatavusest, välja arvatud punktides 20–23 nimetatud juhud, ja potentsiaalsest konkurentsist, ei ole üldjuhul samavõrd vahetud ning nende puhul tuleb igal juhul arvesse võtta täiendavaid tegureid. Sellega seoses võetakse neid piiranguid arvesse konkurentsianalüüsi hindamise faasis.

Nõudluse asendatavus

15. Nõudluse asendatavuse hindamisel tuleb kindlaks teha nende toodete hulk, mida tarbija käsitab asendustoodetena. Üks võimalus seda kindlaks teha võiks olla spekulatiivne katse, mille puhul võetakse hüpoteetiline väike püsiv muudatus suhtelistes hindades ning hinnatakse tarbijate eeldatavaid reaktsioone sellele hinnatõusule. Turu määramise puhul keskendutakse nii korralduslikel kui praktilistel põhjustel hindadele, täpsemalt nõudluse asendumisele tulenevalt suhteliste hindade väikestest, püsivatest muudatustest. Selle kaudu on võimalik saada selgeid viiteid andmetele, mis on turgude määramisel vajalikud.

[...]

17. Vastust vajab küsimus, kas poolte kliendid võtaksid vaadeldavate toodete või piirkondade osas hüpoteetiliselt toimuva väikese (5–10%), kuid püsiva hinnatõusu tõttu kasutusele olemasolevad mujal asuvad asendustooted või -tarnijad. Kui asendatavusest piisaks, et muuta hinnatõus kahjulikuks, kuna müük seeläbi väheneks, lisatakse asjaomasele turule täiendavaid asendusvõimalusi ja piirkondi. Seda tehakse seni, kui toodete ja geograafiliste piirkondade kogum on piisav, et suhteliste hindade väike püsiv tõus oleks kasulik. [...]

[...]

Potentsiaalne konkurent

24. Kolmandat konkurentsipiirangute allikat, potentsiaalset konkurentsi, ei võeta turgude määratlemisel arvesse, kuna tingimused, kus potentsiaalne konkurent on tegelikult konkurentsipiiranguks, olenevad turule sisenemisega seotud konkreetsete tegurite ja asjaolude analüüsist. Vajadusel tehakse see analüüs üksnes hilisemas faasis, enamasti pärast asjaomasel turul tegutsevate ettevõtete seisundi kindlakstegemist ning juhul, kui see seisund toob kaasa konkurentsialaseid probleeme.“

II. Vaidluse taust

- 3 Vaidlustatud kohtuotsuse punktide 1–73 põhjal võib vaidluse tausta kokku võtta järgmiselt.
- 4 Servier SAS on farmaatsiakontserni Servier emattevõtja; kontserni kuuluvad Les Laboratoires Servier SAS ja Servier Laboratories Ltd (edaspidi eraldi või koos „Servier“). Äriühing Les Laboratoires Servier on spetsialiseerunud originaalravimite arendamisele, tema tütarettevõtja Biogaran SAS tegutseb geneeriliste ravimite valdkonnas.

A. Servier' perindopriil

- 5 Servier arendas välja perindopriili, mis on peamiselt mõeldud hüpertensiooni ja südamepuudulikkuse raviks. See ravim kuulub angiotensiini muundava ensüümi inhibiitorite (edaspidi „muundava ensüümi inhibiitorid“) klassi. Asjaolude asetleidmise ajal olemas olnud 16 muundava ensüümi inhibiitorit klassifitseeriti nii Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) ravimite anatoomilise, terapeutilise ja keemilise klassifikatsiooni (ATC) kolmandale tasemele, mis vastab ravinäidustustele, kui ka selle klassifikatsiooni neljandale tasemele, mis vastab toimeviisile, samasse rühma „[angiotensiini muundava ensüümi] inhibiitorid, üksikuna“. Perindopriili farmatseutiline toimeaine esineb soola kujul. Algul kasutati soolana erbumiini.
- 6 Servier' kontserni üks äriühing esitas perindopriili toimeainet puudutava patendiga EP0049658 seotud patenditaotluse Euroopa Patendiametile 29. septembril 1981. Selle patendi kehtivus pidi lõppema 29. septembril 2001, ent mitmes liikmesriigis, sealhulgas Ühendkuningriigis, pikendati patendikaitset kuni 22. juunini 2003. Prantsusmaal pikendati nimetatud patendi kaitset kuni 22. märtsini 2005 ning Itaalias kuni 13. veebruarini 2009.
- 7 Servier esitas 16. septembril 1988 Euroopa Patendiametile mitu perindopriili toimeaine tootmisprotsessiga seotud patenditaotlust; nende patentide kehtivus lõppes 16. septembril 2008, nimelt patendid EP0308339, EP0308340 (edaspidi „patent 340“), EP0308341 ja EP0309324.
- 8 Servier esitas 6. juulil 2001 Euroopa Patendiametile perindopriili erbumiini alfa-kristallilise kuju ja selle valmistamisprotsessi kohta patenditaotluse patendile EP1296947 (edaspidi „patent 947“), mille Euroopa Patendiamet väljastas 4. veebruaril 2004.
- 9 Servier esitas 6. juulil 2001 ka riigisisese patenditaotluse mitmes liidu liikmesriigis enne seda, kui need ühinesid 5. oktoobril 1973 Münchenis allkirjastatud ja 7. oktoobril 1977 jõustunud Euroopa patentide väljaandmise konventsiooniga. Näiteks esitas Servier patendile 947 vastava patenditaotluse Bulgaarias (BG 107 532), Tšehhi Vabariigis (PV2003-357), Eestis (P200300001), Ungaris (HU225340), Poolas (P348492) ja Slovakkias (PP0149-2003). Patent anti välja Bulgaarias 16. mail 2006, Ungaris 17. augustil 2006, Tšehhi Vabariigis 23. jaanuaril 2007, Slovakkias 23. aprillil 2007 ja Poolas 24. märtsil 2010.

B. Krka perindopriil

- 10 Alates 2003. aastast hakkas Sloveenias asuv äriühing KRKA, tovarna zdravil, d.d. (edaspidi „Krka“), kes toodab geneerilisi ravimeid, arendama välja ravimeid, mis põhinevad patendiga 947 hõlmatud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist koosneva perindopriili toimeainel (edaspidi „Krka perindopriil“). Aastatel 2005 ja 2006 sai ta mitu müügiluba ning alustas selle ravimi turustamist mitmes liikmesriigis Kesk- ja Ida-Euroopas, eelkõige Ungaris ja Poolas. Selle aja jooksul valmistas ta ette ka selle ravimi turule toomist teistes liikmesriikides, sealhulgas Prantsusmaal, Madalmaades ja Ühendkuningriigis.

C. Perindopriiliga seotud vaidlused

- 11 Aastatel 2003–2009 toimus mitu vaidlust Servier' ja tootjate vahel, kes valmistasid ette turustama perindopriili geneerilist versiooni.

1. Euroopa Patendiameti otsused

- 12 2004. aastal esitasid kümme geneeriliste ravimite tootjat, sealhulgas Niche Generics Ltd (edaspidi „Niche“), Krka, Lupin Ltd ja hiljem Teva Pharmaceutical Industries Ltd-ga (kes on geneeriliste ravimite tootmisele spetsialiseerunud Teva kontserni emaettevõtja) ühinenud Ivax Europe'i tütarettevõtja Norton Healthcare Ltd, Euroopa Patendiametile patendi 947 peale vastulause selle patendi tühistamiseks, tuginedes uudsuse ja leiutustegevuse puudumisele ning leiutise kirjelduse ebapiisavusele.
- 13 27. juulil 2006 kinnitas Euroopa Patendiameti vastulausete osakond patendi 947 kehtivust (edaspidi „Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus“). See otsus vaidlustati Euroopa Patendiameti tehnilises apellatsioonikojas. Pärast kompromisskokkuleppe sõlmimist Servier'ga loobus Niche 9. veebruaril 2005 vastulausemenetlusest. Krka ja Lupin loobusid Euroopa Patendiameti tehnilise apellatsioonikoja menetlusest vastavalt 11. jaanuaril 2007 ja 5. veebruaril 2007.
- 14 Euroopa Patendiameti tehniline apellatsioonikoda tühistas 6. mai 2009. aasta otsusega Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsuse ja patendi 947. Servier' taotlus tehnilise apellatsioonikoja selle otsuse uuesti läbi vaatamiseks jäeti 19. märtsil 2010 rahuldamata.

2. Liikmesriikide kohtute otsused

- 15 Geneeriliste ravimite tootjad vaidlustasid patendi 947 kehtivuse ka mõne liikmesriigi kohtutes ning Servier esitas nende tootjate vastu patendist tulenevate õiguste rikkumise hagid ja esialgse õiguskaitse taotlused. Enamik neist menetlustest lõppes siiski enne lõpliku otsuse tegemist patendi 947 kehtivuse kohta, kuna Servier' sõlmis aastatel 2005–2007 kompromisskokkuleppe Niche'i, Matrix Laboratories Ltd (edaspidi „Matrix“), Teva, Krka ja Lupiniga.
- 16 Ühendkuningriigis päädis ainus Servier' ja Apotex Inc-i vaheline vaidlus kohtus patendi 947 tühistamisega. Nimelt esitas Servier 1. augustil 2006 High Court of Justice'i (England & Wales) Chancery Divisionile (patents court) (kõrge kohus (Inglismaa ja Wales) lordkantsleri kantselei osakond (patendiasju arutav kolleegium)) patendist 947 tulenevate õiguste rikkumise hagi Apotexi vastu, kes oli alustanud perindopriili geneerilise versiooni turustamist Ühendkuningriigi turul.

Servier saavutas 8. augustil 2006 esialgse õiguskaitse kohaldamise Apotexi suhtes. Apotexi vastuhagi alusel lõpetati 6. juulil 2007 esialgse õiguskaitse kohaldamine ja patent 947 tühistati, võimaldades sel ettevõtjal Ühendkuningriigis perindopriili geneerilist versiooni turustada. 9. mail 2008 jättis apellatsiooniate patendi 947 tühistamise kohta tehtud otsuse jõusse.

- 17 Madalmaades esitas Apotexi tütaretevõtja Katwijk Farma BV 13. novembril 2007 selle liikmesriigi kohtule taotluse patent 947 tühistada. Servier esitas sellele kohtule esialgse õiguskaitse kohaldamise taotluse, mis jäeti 30. jaanuaril 2008 rahuldamata. Teva tütaretevõtja Pharmachemie BV hagi alusel algatatud menetluses tühistas sama kohus 11. juuni 2008. aasta otsusega Madalmaade osas patendi 947. Pärast seda otsust loobusid Servier ja Katwijk Farma oma nõuetest.
- 18 Lisaks on liikmesriikide kohtutes käimas perindopriili üle mitu vaidlust Servier' ja Krka vahel.
- 19 Servier esitas Ungaris 30. mail 2006 esialgse õiguskaitse kohaldamise taotluse, et keelata Krka perindopriili turustamine patendist 947 tulenevate õiguste rikkumise tõttu. See taotlus jäeti 2006. aasta septembris rahuldamata.
- 20 Ühendkuningriigis esitas Servier 28. juulil 2006 High Court of Justice'i (England & Wales) Chancery Divisionile (patents court) (kõrge kohus (Inglismaa ja Wales), lordkantsleri kantselei osakond (patendiasju arutav kolleegium)) Krka vastu patendist 340 tulenevate õiguste rikkumise hagi. Servier esitas 2. augustil 2006 nimetatud kohtule Krka vastu ka patendist 947 tulenevate õiguste rikkumise hagi ja esialgse õiguskaitse taotluse. Krka esitas 1. septembril 2006 esimese vastuhagi patendi 947 tühistamiseks, millega oli seotud lühimenetluse otsuse (*motion of summary judgment*) tegemise taotlus, ning 8. septembril 2006 teise vastuhagi patendi 340 tühistamiseks. Nimetatud kohus rahuldab 3. oktoobril 2006 Servier' esialgse õiguskaitse taotluse ning jättis Krka 1. septembril 2006 esitatud lühimenetluse otsuse tegemise taotluse rahuldamata (edaspidi „High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsus“). Pooleli olev kohtuasi lõppes 1. detsembril 2006 pooltevahelise kompromisskokkuleppega ning selle esialgse õiguskaitse kohaldamine lõpetati.

D. Krka kokkulepped

- 21 Servier ja Krka sõlmisid kolm kokkulepet (edaspidi „Krka kokkulepped“). 27. oktoobril 2006 sõlmisid nad kompromisskokkuleppe (edaspidi „Krka kompromisskokkulepe“) ja litsentsilepingu, mida täiendati 2. novembril 2006 sõlmitud lepingu lisaga (edaspidi „Krka litsentsileping“ ning need kaks kokkulepet koos „Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping“). Servier ja Krka sõlmisid ühtlasi 5. jaanuaril 2007 üleandmis- ja litsentsilepingu (edaspidi „Krka üleandmis- ja litsentsileping“).
- 22 Krka kompromisskokkulepe käsitles patenti 947 ja sellele vastavaid riigisiseseid patente. Selle kokkuleppe kohaselt, mis kehtis kuni patentide 947 ja 340 kehtivuse lõppemise või tühistamiseni, kohustus Krka loobuma kõigist patendi 947 vastu esitatud nõuetest kogu maailmas ja patendi 340 vastu esitatud nõuetest Ühendkuningriigis, ning mitte vaidlustama kumbagi neist patentidest tulevikus kogu maailmas. Lisaks ei olnud Krkal ja tema tütaretevõtjatel lubatud patendi 947 kehtivusaja jooksul neis riikides, kus see patent veel kehtis, välja lasta ega turustada sellest patendist tulenevaid õigusi rikkuvat perindopriili geneerilist versiooni, välja arvatud Servier' sõnaselgel loal. Samuti ei võinud Krka ilma Servier' sõnaselge loata ühtegi patendist 947 tulenevaid õigusi rikkuvat perindopriili geneerilist versiooni tarnida ühelegi kolmandale isikule.

Vastutasuks pidi Servier loobuma kogu maailmas Krka vastu käimas olevatest hagidest seoses patentidest 947 ja 340 tulenevate õiguste rikkumisega, sealhulgas esialgse õiguskaitse kohaldamise taotlustest.

- 23 Vastavalt Krkaga sõlmitud litsentsilepingule, mille kehtivusajaks oli patendi 947 kehtivuse aeg, andis Servier Krkale nimetatud patendist tulenevate õigustega seotud tühistamatu ainulitsentsi kasutada, toota, müüa, müügiks pakkuda, reklaamida ja importida Tšehhi Vabariigis, Lätis, Leedus, Ungaris, Poolas, Sloveenias ja Slovakkias (edaspidi „Krka peamised turud“) oma tooteid, mis sisaldavad alfa-kristallilisel kujul erbumiini. Nimetatud lepingu artikli 3 kohaselt pidi Krka vastutasuks maksma Servier’le 3% nende toodete netomüügitulust kogu sellel territooriumil. Servier’l oli õigus kasutada neis samades riikides kas otseselt või kaudselt, st igas riigis ühe oma tütarettvõtja või ühe kolmanda isiku kaudu, patendist 947 tulenevaid õigusi.
- 24 Vastavalt üleandmis- ja litsentsilepingule andis Krka Servier’le üle kaks patenditaotlust, millest üks puudutas perindopriili sünteesimise protsessi (WO 2005 113500) ja teine perindopriili preparaadi valmistamist (WO 2005 094793). Nende patenditaotluste kaitsealasse kuuluvat tehnoloogiat kasutas Krka perindopriili tootmiseks. Krka kohustus kõnealuste patenditaotluste alusel välja antavaid patente mitte vaidlustama. Vastutasuna üleandmise eest maksis Servier Krkale 30 miljonit eurot.
- 25 Ühtlasi andis Servier selle lepingu alusel Krkale ka tühistamatu, mitteüleantava ja tasuta ning all-litsentsi andmise õiguse (välja arvatud oma tütarettvõtjatele) lihtlitsentsi nendest taotlustest ja nende alusel antavatest patentidest tulenevate õiguste kasutamiseks; see litsents ei olnud piiratud ei ajaliselt, ruumiliselt ega lubatud kasutusviiside osas.

III. Vaidlusalune otsus

- 26 Komisjon võttis 9. juulil 2014 vastu vaidlusaluse otsuse.
- 27 Vaidlusaluse otsuse artiklites 1–5 tuvastas komisjon, et Servier rikkus ELTL artiklit 101, osaledes Niche’i, Matrixi, Teva, Krka ja Lupini kokkulepetes. Täpsemalt rõhutas komisjon vaidlusaluse otsuse artiklis 4, et Krka kokkulepped kujutasid endast ühte ja vältavat rikkumist, mis hõlmas kõiki riike, mis olid asjaolude asetleidmise ajal Euroopa Liidu liikmed, välja arvatud need, mis olid Krka peamised turud; et rikkumine algas 27. oktoobril 2006, välja arvatud Bulgaarias ja Rumeenias, kus see algas 1. jaanuaril 2007, Maltal, kus see algas 1. märtsil 2007, ning Itaalias, kus see algas 13. veebruaril 2009; ning et see rikkumine lõppes 6. mail 2009, välja arvatud Ühendkuningriigis, kus see lõppes 6. juulil 2007, ja Madalmaades, kus rikkumine lõppes 12. detsembril 2007.
- 28 Vaidlusaluse otsuse artikli 7 lõigetes 1–5 määras komisjon Servier’le ELTL artikli 101 rikkumise eest trahvid kogusummas 289 727 200 eurot, millest 37 661 800 eurot tema osalemise eest Krka kokkulepetes.
- 29 Lisaks märkis komisjon vaidlusaluse otsuse artiklis 6, et Servier rikkus ELTL artiklit 102, töötades välja ja viies tehnoloogia omandamise ja viie kompromisskokkuleppe kaudu ellu väljatõrjumise strateegia, mis hõlmas perindopriili turgu ja selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia turgu Prantsusmaal, Madalmaades, Poolas ja Ühendkuningriigis.
- 30 Vaidlusaluse otsuse artikli 7 lõikes 6 määras komisjon Servier’le ELTL artikli 102 rikkumise eest trahvi summas 41 270 000 eurot.

IV. Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 31 Hagiavaldusega, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 21. septembril 2014, esitas Servier hagi esimese võimalusena vaidlusaluse otsuse tühistamiseks ja teise võimalusena talle vaidlusaluse otsusega määratud trahvi summa vähendamiseks.
- 32 Euroopa Ravimitootjate Organisatsioonide Liit (European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)) taotles 2. veebruaril 2015 esitatud dokumendiga luba Servier' nõuete toetuseks menetlusse astuda. Üldkohtu teise koja president rahuldab selle taotluse 14. oktoobri 2015. aasta kohtumäärusega.
- 33 Esimeses kohtuastmes esitatud hagi esitas Servier vaidlusaluse otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks 17 väidet. Seitse neist väidetest on käesoleva apellatsioonkaebuse seisukohast asjakohased, nimelt neljas, üheksas ja kümnes väide, mis puudutavad ELTL artikli 101 rikkumist selle ettevõtja osalemise tõttu Krka kokkulepetes, ning neljateistkümnes kuni seitsmeteistkümnes väide, mis puudutavad ELTL artikli 102 rikkumist.
- 34 Üldkohus nõustus väidetega, millega vaidlustati Krka kokkulepete kvalifitseerimine ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumiseks. Ta leidis sisuliselt, et komisjon ei ole tõendanud ei eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu ega tagajärje tõttu konkurentsipiirangu olemasolu. Seetõttu tühistas Üldkohus vaidlusaluse otsuse artikli 4, milles tuvastati, et Krkaga kokkulepete sõlmimisega rikkus Servier ELTL artikli 101, ja selle otsuse artikli 7 lõike 4 punkti b, millega määrati Servier'le selle rikkumise eest trahv.
- 35 Üldkohus nõustus ka väidetega, mis puudutasid perindopriili turu määratlemist ja Servier' turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tuvastamist sellel turul ja perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turul. Ta leidis sisuliselt, et perindopriili turu määratlemisel on tehtud hindamisvigu, mis muudavad vääraks vaidlusaluses otsuses tehtud järeldused Servier' turgu valitseva seisundi kohta asjaomastel turgudel. Seetõttu tühistas Üldkohus vaidlusaluse otsuse artikli 6, milles tuvastati turgu valitseva seisundi kuritarvitamine Servier' poolt, ning nimetatud otsuse artikli 7 lõike 6, millega määrati Servier'le trahv nimetatud rikkumise eest.
- 36 Üldkohus jättis hagi ülejäänud osas rahuldamata.

V. Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

- 37 Komisjon esitas 22. veebruaril 2019 Euroopa Kohtu kantseleisse käesoleva apellatsioonkaebuse.
- 38 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik taotles Euroopa Kohtu kantseleisse 22. mail 2019 saabunud dokumendiga astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Euroopa Kohtu president rahuldab selle taotluse 19. juuni 2019. aasta otsusega.
- 39 Euroopa Kohus palus pooltel esitada 4. oktoobriks 2021 oma kirjalikud seisukohad 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsuse Generics (UK) jt (C-307/18, EU:C:2020:52) kohta, 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsuse Lundbeck vs. komisjon (C-591/16 P, EU:C:2021:243) kohta, 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsuse Sun Pharmaceutical Industries ja Ranbaxy (UK) vs. komisjon (C-586/16 P, EU:C:2021:241) kohta, 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsuse Generics (UK) vs. komisjon (C-588/16 P, EU:C:2021:242) kohta, 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsuse Arrow Group ja Arrow

Generics vs. komisjon (C-601/16 P, EU:C:2021:244), ja 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsuse Xellia Pharmaceuticals ja Alpharma vs. komisjon (C-611/16 P, EU:C:2021:245) kohta. Komisjon, Servier, EFPIA ja Ühendkuningriik täitsid selle nõude ettenähtud tähtajal.

40 Menetluse suuline osa lõpetati 14. juulil 2022 pärast kohtujuristi ettepaneku esitamist.

41 Oma apellatsioonkaebuses palub komisjon Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punktid 1–3, millega tühistati i) vaidlusaluse otsuse artikkel 4 osas, milles tuvastati Servier' osalemine Krka kokkulepetes; ii) vaidlusaluse otsuse artikli 7 lõike 4 punkt b, millega määrati Servier'le nende kokkulepete sõlmimise eest tasumisele kuuluv trahv; iii) vaidlusaluse otsuse artikkel 6, milles tuvastati, et Servier rikkus ELTL artiklit 102, ning iv) vaidlusaluse otsuse artikli 7 lõige 6, milles määrati Servier'le selle rikkumise tõttu tasumisele kuuluva trahvi summa;
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles tunnistati esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse lisad A 286 ja A 287 ning esimeses kohtuastmes esitatud repliigi lisa C 29 vastuvõetavaks;
- teha lõplik otsus hagi suhtes, milles Servier palus vaidlusaluse otsuse tühistamist, ning jätta rahuldamata Servier' taotlus tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 4, artikli 7 lõike 4 punkt b, artikkel 6 ja artikli 7 lõige 6 ning rahuldada komisjoni taotlus tunnistada vastuvõetamatuks Üldkohtule esitatud hagiavalduse lisad A 286 ja A 287 ning Üldkohtule esitatud repliigi lisa C 29 ja
- mõista kõik käesoleva apellatsioonimenetlusega seotud kohtukulud välja Servier'lt.

42 Servier palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

43 EFPIA palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

44 Ühendkuningriik palub Euroopa Kohtul rahuldada komisjoni nõuded.

VI. Menetluse suulise osa uuendamise taotlus

45 Euroopa Kohtu kantseleile 21. juulil 2022 esitatud dokumendis palus Servier uuendada menetluse suulist osa. Selle taotluse põhjendamiseks viitab Servier vajadusele tagada piisav võistlev vaidlus käesoleva kohtuasja faktilise konteksti võtmeaspektide üle, kritiseerides samas kohtujuristi ettepaneku eri elemente. Servier' arvates tuleb suulist osa uuendada, kuna kohtujuristi

ettepanekus tehakse Euroopa Kohtule ettepanek teha asjas lõplik otsus, samas kui Üldkohus ei ole esimeses kohtuastmes esitatud teatud väiteid, mis eeldasid keerulist faktilist hinnangut, analüüsinud ega ammugi lahendanud.

- 46 Sellega seoses olgu meenutatud, et vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 83 võib Euroopa Kohus igal ajal, olles kohtujuristi ära kuulanud, avada või uuendada määrusega menetluse suulise osa, eelkõige kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet või kui pool on pärast suulise osa lõpetamist esitanud uue asjaolu, millel on otsustav tähtsus Euroopa Kohtu lahendile, või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaieldud.
- 47 Olgu meenutatud, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas ega Euroopa Kohtu kodukorras ei ole pooltele ette nähtud võimalust esitada seisukohti vastuseks kohtujuristi ettepanekule. Lisaks on ELTL artikli 252 teise lõigu kohaselt kohtujuristi ülesanne avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult teha põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis nõuavad tema osalust. Kohtujuristi ettepanek ega selleni jõudmiseks läbitud põhjenduskäik ei ole Euroopa Kohtule siduvad. Seetõttu ei saa asjaolu, et üks pool ei nõustu kohtujuristi ettepanekuga, olenemata sellest, milliseid küsimusi selles analüüsi, iseenesest olla põhjus, mis annaks alust suulise menetluse uuendamiseks (31. jaanuari 2023. aasta kohtuotsus Puig Gordi jt, C-158/21, EU:C:2023:57, punktid 37 ja 38 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Käesolevas asjas tõdeb Euroopa Kohus, olles kohtujuristi ära kuulanud, et Servier' esitatud tõenditest ei ilmne ühtegi uut asjaolu, millel oleks otsustav tähtsus otsusele, mille ta peab käesolevas kohtuasjas tegema, ning et kohtuasja lahendamisel ei tule tugineda argumendile, mille üle pooled või huvitatud isikud ei ole vaieldud. Kuna Euroopa Kohtul on menetluse kirjaliku ja suulise osa lõppedes kogu vajalik teave, on tal järelikult käesoleva apellatsioonkaebuse lahendamiseks piisavalt teavet. Igal juhul tuleb meenutada, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja menetlusstaadium seda lubab, võib Euroopa Kohus vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 61 teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse. Eeltoodut arvestades ei ole menetluse suulise osa uuendamise taotlust vaja rahuldada.

VII. Apellatsioonkaebus

- 49 Apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab komisjon üksteist väidet. Esimeses kuues väites leiab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui leidis, et Krka kokkulepete näol ei olnud tegemist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguga ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses. Seitsmendas väites leiab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui järeldas, et komisjon ei ole tõendanud, et need kokkulepped kujutasid endast tagajärje tõttu konkurentsipiirangut.
- 50 Kaheksanda ja üheksanda väite kohaselt on rikutud õigusnorme seoses vaidlusaluses otsuses aluseks võetud perindopriili ravimi turu määratlusega, et põhjendada ELTL artikli 102 rikkumist. Kümnendas väites leiab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta tunnistas vastuvõetavaks teatavad dokumendid, mille Servier oli lisanud esimeses kohtuastmes esitatud hagiavaldusele ja repliigile. Üheteistkümnenda väite kohaselt rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta hindas turgu valitseva seisundi kuritarvitamise esinemist perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turul.

A. Esimene kuni kuues väide, et esines eesmärgi tõttu konkurentsipiirang ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses

- 51 Esimese väite kohaselt on rikutud ELTL artikli 101 lõiget 1, kuna Üldkohus otsustas eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu üle, kontrollimata, kas Krka oli Servier' potentsiaalne konkurent, ja vastamata viimase argumentidele selle kohta, rikkus kohtuliku kontrolli piire ja tõendite kogumist käsitlevaid norme, moonutas tõendeid potentsiaalse konkurentsi olemasolu kohta Krka ja Servier' vahel ning põhjendas vaidlustatud kohtuotsust ebapiisavalt ja vastuoluliselt.
- 52 Teise väite kohaselt on rikutud ELTL artikli 101 lõiget 1, kuna Üldkohus kohaldas eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu hindamisel ekslikke õiguslikke kriteeriume, moonutas tõendeid ning põhjendas vaidlustatud kohtuotsust ebapiisavalt ja vastuoluliselt.
- 53 Kolmanda väite kohaselt on rikutud ELTL artikli 101 lõiget 1, kuna Üldkohus nõudis, et turgude jagamise kokkulepe näeks ette „kindla“ jagamise poolte vahel, et kuuluda selles sättes ette nähtud keelu kohaldamisalasse, tõlgendas väärtalt komisjoni 27. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 772/2004 [ELTL artikli 101 lõike 3] kohaldamise kohta tehnosiirde kokkulepete liikide suhtes (ELT 2004, L 123, lk 11; ELT eriväljaanne 08/03, lk 3) ja komisjoni teatist „Suunised [ELTL artikli 101] kohaldamise kohta tehnosiirde kokkulepete suhtes“ (ELT 2004, C 101, lk 2) ning moonutas tõendeid.
- 54 Neljanda väite kohaselt on rikutud ELTL artikli 101 lõiget 1, kuna Üldkohus kritiseeris vaidlusalust otsust põhjusel, et selles tuvastati eesmärgi tõttu konkurentsipiirang ilma poolte kavatsust analüüsimata, kuna ta rikkus tõendite kogumist käsitlevaid norme ning põhjendas oma otsust ebapiisavalt.
- 55 Viienda väite kohaselt on rikutud ELTL artikli 101 lõiget 1, kuna Üldkohus võttis arvesse Krka litsentsilepingu konkurentsi soodustavat mõju Krka peamistele turgudele, kuigi vaidlusaluses otsuses ei tuvastatud nendel turgudel rikkumist.
- 56 Kuuenda väite kohaselt on rikutud ELTL artikli 101 lõiget 1, kuna apellatsioonkaebuse esimeses kuni viiendas väites väidetud õigusnormi rikkumise tõttu keeldus Üldkohus tunnistamast, et Krka üleandmis- ja litsentsileping oli eesmärgi tõttu konkurentsipiirang, ning põhjendas oma otsust ebapiisavalt.

1. Vaidlusaluse otsuse ja vaidlustatud kohtuotsuse asjakohased punktid

a) Vaidlusalune otsus

- 57 Vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1670–1859 hindas komisjon Krka kokkuleppeid ELTL artikli 101 seisukohast. Vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1670–1812 esitatud põhjustel järeldas komisjon, et need kokkulepped kujutavad endast ühte ja vältavat rikkumist, mille eesmärk oli piirata konkurentsi, jagades perindopriili turu liidus nende kahe ettevõtja vahel.
- 58 Esiteks nähtub vaidlusaluse otsuse põhjendustest 1701–1763, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu eesmärk oli liidu turu jagamine Servier' ja Krka vahel. Litsentsileping lubas Krkal jätkata või alustada perindopriili geneerilise versiooni turustamist tema ja Servier' faktilise duopoli raames Krka peamistel turgudel. See luba anti vastutasuks Krka kompromisskokkuleppes tuleneva Krka kohustuse eest hoiduda Servier'ga konkureerimast

muudel riigisisestel turgudel liidu territooriumil, mis on selle ettevõtja peamised turud (edaspidi „Servier’ peamised turud“). Niisiis leidis komisjon, et litsentsilepingu näol oli tegemist stiimuliga, mida Servier pakkus Krkale, et Krka nõustuks Krka kompromisskokkuleppes kokku lepitud piirangutega.

- 59 Teiseks tuvastas komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1764–1810, et Krka üleandmis- ja litsentsileping võimaldas tugevdada nende kokkulepetega toimunud turu jagamisest tulenevat Servier’ ja Krka konkurentsipositsiooni, takistades Krkal konkureeriva perindopriili tootmistehnoloogia üleandmist teistele geneerilisi ravimeid tootvatele äriühingutele, kes oleksid siis võinud seda kasutada selle ravimi geneeriliste versioonide turustamiseks Servier’ peamistel turgudel. Kuna selle lepingu raames Servier’ poolt Krkale 30 miljoni euro suuruse summa maksmisel ei olnud seost tuluga, mida Servier sai või lootis saada Krka üle antud tehnoloogia ärilisest kasutamisest, siis käsitas komisjon seda summat Servier’ ja Krka vahelisest turgude jagamise tugevdamisest saadud kasu jaotamisena.

b) Vaidlustatud kohtuotsus

- 60 Esiteks tõi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 255–274 esile, millistel tingimustel peab ta patentide vaidlustamise ja geneeriliste ravimite turustamise keeldusid käsitlevate tingimuste lisamist patendivaidluste lahendamiseks sõlmitud kompromisskokkulepetesse konkurentsivastaseks. Üldkohtu hinnangul on selliste tingimuste lisamine konkurentsivastane, kui lisamise aluseks ei ole mitte asjaolu, et pooled tunnustavad patendi kehtivust ning seda, et asjaomased geneerilised tooted seda patenti rikuvad, vaid patendiomaniku poolt märkimisväärse suurusega ja põhjendamatu vastupidise makse tegemine geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule, mis annab viimasele stiimuli neist tingimustest tulenevaid kohustusi võtta. Üldkohus tões vaidlustatud kohtuotsuse punktis 271, et sellise stiimuli olemasolul tuleb kõnealuseid kokkuleppeid vaadelda turult väljatõrjumise kokkulepetena, mille puhul maksavad turule jääjad lahkujatele hüvitist.
- 61 Teiseks selgitas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 797–810, et kui tavaline kaubanduskokkulepe on ühitatud vaidlustamis- ja turustamiskeeldusid sisaldava patendivaidluse lahendamiseks sõlmitud kompromisskokkuleppega, tuleb selline lepinguline skeem lugeda konkurentsivastaseks, kui väärtus, mille patendiomanik geneeriliste ravimite tootjale kaubanduskokkuleppe alusel üle annab, ületab viimase poolt selle kokkuleppe kohaselt loovutatud hüve väärtuse. Teisisõnu tuleb selline lepinguline skeem lugeda konkurentsivastaseks, kui kompromisskokkuleppega ühitatud tavaline kaubanduskokkulepe on tegelikult mõeldud selleks, et varjata patendiomaniku poolt geneeriliste ravimite tootjale sellise väärtuse üleandmist, mille eest ei saa ta muud vastusooritust peale selle, et viimane võtab kohustuse mitte konkureerida.
- 62 Kolmandaks võttis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–1032 seisukoha konkreetse juhtumi kohta, kus omavahel on ühitatud kompromisskokkulepe ja litsentsileping, millega oli antud juhul tegemist Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu puhul. Ta leidis, et sellisel juhul ei ole asjakohased käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis kokkuvõtlikult esitatud põhjendused, mis puudutavad kompromisskokkuleppe ühitamist tavalise kaubanduskokkuleppega. Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–947 nähtub, et kompromisskokkuleppe ühitamine litsentsilepinguga on kohane viis vaidluse lõpetamiseks, võimaldades geneerilisi ravimeid tootval ettevõtjal turule siseneda ning rahuldades mõlema vaidluse poole soove. Lisaks sellele on turustamis- ja vaidlustamiskeeldude esinemine

kompromisskukkuleppes õiguspärane, kui selle kokkuleppe alusel tunnustavad pooled patendi kehtivust. Litsentsileping, millel on mõte üksnes juhul, kui litsentsi tegelikult kasutatakse, põhineb aga just sellel, et pooled tunnustavad patendi kehtivust.

- 63 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 948 ja 952, et tuvastamaks, et kompromisskukkuleppes ühitatud litsentsilepinguga varjatakse tegelikult patendiomaniku poolt geneeriliste ravimite tootjale vastupidise makse tegemist, peaks komisjon seega tõendama, et tasu, mille see äriühing patendiomanikule litsentsilepingu alusel maksis, on ebanormaalselt väike.
- 64 Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 953–956 sisuliselt, et selleks, et kompromisskukkuleppe kvalifitseerida eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, peab see ebanormaalselt väike tasu veelgi selgemalt ilmnema, juhul kui selles kokkuleppes sisalduvate turustamis- ja vaidlustamiskeeldude konkurentsivastast laadi leevendab litsentsilepingu konkurentsi soodustav mõju, mis soodustab geneeriliste ravimite tootja turuletulekut.
- 65 Üldkohus järeldas vaidlusaluse otsuse punktis 963, et „kui poolte vahel on tegelik kohtuvaidlus ning litsentsileping on otseselt seotud selle vaidluse kompromissiga lahendamise, ei ole selle lepingu ühitamine [kompromisskukkuleppes] tõsiseltvõetav märk vastupidise makse tegemisest. Sellisel juhul peab komisjon teiste asjaolude alusel tõendama, et litsentsilepingu näol ei ole tegemist tavalistel turutingimustel tehtud tehinguga ning et sellega varjatakse niisiis vastupidise makse tegemist“.
- 66 Neid asjaolusid arvestades analüüsis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 964–1031 Krka kompromisskukkulepet ja litsentsilepingut ning jõudis selle kohtuotsuse punktis 1032 järeldusele, et need kokkulepped ei ole „konkurentsi piisavalt kahjustavad selleks, et komisjon saaks põhjendatult asuda seisukohale, et nende näol on tegemist eesmärgil põhineva piiranguga“.

2. Esimese kuni kuuenda väite vastuvõetavus

- 67 Servier väidab, et apellatsioonkaebus tervikuna on mitmel põhjusel vastuvõetamatu, täpsemalt on vastuvõetamatud esimene kuni kuues väide.
- 68 Esiteks on paljude esimese kuni neljanda väite raames esitatud komisjoni argumentide eesmärk paluda Euroopa Kohtul faktilisi asjaolusid uuesti hinnata.
- 69 Olgu meenutatud, et ELTL artikli 256 lõikest 1 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust tuleneb, et apellatsioonkaebus on piiratud õigusküsimustega ning ainult Üldkohus on seega pädev tähtsust omavaid faktilisi asjaolusid tuvastama ja tõendeid hindama. Välja arvatud juhul, kui on tegemist moonutamisega, ei ole faktiliste asjaolude ja tõendite hindamine õigusküsimus, mis kuuluks sellisena Euroopa Kohtu poolt apellatsiooni korras läbivaatamisele. Moonutamine peab siiski nähtuma selgelt toimiku materjalidest, ilma et oleks vaja faktilisi asjaolusid ja tõendeid uuesti hinnata (10. juuli 2019. aasta kohtuotsus VG vs. komisjon, C-19/18 P, EU:C:2019:578, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Kui Üldkohus tuvastas või hindas faktilisi asjaolusid, võib Euroopa Kohus seda kontrollida, kui Üldkohus kvalifitseeris nende õigusliku laadi ja määras sellest tulenevalt kindlaks õiguslikud tagajärjed. Euroopa Kohtu kontrollipädevus laieneb eelkõige küsimusele, kas Üldkohus kohaldas faktiliste asjaolude ja tõendite hindamisel õigeid õiguslikke kriteeriume (vt selle kohta 2. märtsi 2021. aasta kohtuotsus komisjon vs. Itaalia jt, C-425/19 P, EU:C:2021:154, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 71 Käesoleval juhul heidab komisjon oma esimeses väites kõigepealt Üldkohtule sisuliselt ette seda, et viimane kohaldas vale õiguslikku kriteeriumi, et hinnata vaidlusaluse otsuse nende põhjenduste õiguspärasust, mille alusel tuvastati potentsiaalse konkurentsi olemasolu Krka ja Servier' vahel. Seejärel heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane põhjendas vaidlustatud kohtuotsust ebapiisavalt või vastuoluliselt ning moonutas teatavaid tõendeid. Lõpuks väidab ta, et Üldkohus rikkus tõendite kogumist reguleerivaid norme ja eiras kohtuliku kontrolli ulatust, jättes tegemata otsuse potentsiaalset konkurentsi puudutavate etteheidete kohta, mis esitati esimeses kohtuastmes esitatud hagi üheksanda väite raames, jättes analüüsimata arutluskäigu ja kõik vaidlusaluses otsuses esitatud tõendid nende Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu konkurentsivastase eesmärgi kohta ning asendades vaidlusaluse otsuse põhjendused enda hinnanguga faktilistele asjaoludele, kuna ta omistas Krkale põhjendused, mis selgitavad selle ettevõtja valikut jätkata oma kohtumenetlust pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust, kuigi need põhjendused on vaid väited, millele räägivad pealegi vastu Üldkohtu muud järeldused.
- 72 Seega tuleb tõdeda, et nende argumentidega vaidlustab komisjon mõiste „potentsiaalne konkurent“ tõlgendamise ja kohaldamise ning viitab menetlusnormide rikkumisele ja tõendite moonutamisele. Vastupidi Servier' väidetele kuuluvad seda laadi etteheited vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 69 ja 70 viidatud kohtupraktikale apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.
- 73 Teise kuni neljanda väitega vaidlustab komisjon peamiselt Üldkohtu hinnangu Krka kokkulepete konkurentsivastase eesmärgi kohta, mis seisnes turgude jagamises. Selline küsimus on aga ilmselgelt õigusküsimus, kuna selle puhul tuleb kindlaks teha, kas Üldkohus tõlgendas ja kohaldas ETL artikli 101 lõiget 1 vääralt.
- 74 Viiendas väites leiab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta võttis arvesse Krka litsentsilepingu väidetavalt konkurentsi soodustavat mõju Krka peamistele turgudele, kuigi komisjon ei olnud nendel turgudel ühtegi rikkumist tuvastanud, ning et selline mõju ei saanud õigustada konkurentsi piiramist teistel turgudel. Tuleb märkida, et need argumentid on seotud õigusliku kriteeriumiga, mida Üldkohus kohaldas, et hinnata nende konkurentsi soodustavate tagajärgede asjakohasust, mille ta tuvastas, ning et nende analüüsimine kuulub seega apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.
- 75 Kuuendas väites heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane keeldus tunnistamast, et Krka üleandmis- ja litsentsileping kujutab endast eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut, kuna see kvalifikatsioon põhines ekslikul järeldusel, et Krka ja Servier jagasid omavahel turu. Seega sõltub selle väite tulemus sellest, mis tulemus on komisjoni esimese kuni viienda väite raames esitatud etteheidetel, mis puudutavad tegelikult õigusnormide rikkumist. Järelikult kuulub kuuenda väite analüüsimine apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.
- 76 Teiseks väidab Servier üldiselt, et apellatsioonkaebuses üksnes korratakse argumente, mille komisjon esitas esimeses kohtuastmes ja mille Üldkohus tagasi lükkas, tõendamata, et vaidlustatud kohtuotsuses on rikutud õigusnorme või moonutatud faktilisi asjaolusid. Nii on see argumentide puhul, mille komisjon esitas esimese väite neljanda osa ja kolmanda väite teise osa põhjendamiseks.
- 77 Tuleb meenutada, et ETL artiklist 256 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ning Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktist d ja artiklist 169 tuleneb, et apellatsioonkaebuses tuleb näidata täpselt selle kohtuotsuse või -määruse kritiseeritavad osad,

mille tühistamist nõutakse, samuti seda nõuet konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei vasta sellele nõudele apellatsioonkaebus, milles piirduakse Üldkohtus juba esitatud väidete ja argumentide kordamisega. Selline apellatsioonkaebus kujutab tegelikult endast ainult nõuet, millega soovitakse saavutada Üldkohtule juba esitatud hagiavalduse uuesti läbivaatamine, mis ei kuulu aga Euroopa Kohtu pädevusse (24. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Hermann Albers vs. komisjon, C-656/20 P, EU:C:2022:222, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 78 Ent kui apellant vaidlustab liidu õiguse tõlgendamise või kohaldamise Üldkohtu poolt, võivad esimeses kohtuastmes käsitletud õiguslikud küsimused siiski apellatsioonimenetluses uuesti arutusele tulla. Nimelt, kui apellant ei saaks oma apellatsioonkaebust juba Üldkohtus kasutatud väidete ja argumentidega sel viisil põhjendada, kaotaks apellatsioonimenetlus osaliselt oma mõtte (24. märtsi 2022. aasta kohtuotsus Hermann Albers vs. komisjon, C-656/20 P, EU:C:2022:222, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 79 Kuigi käesoleval juhul vastab tõele, et komisjoni apellatsioonkaebuse raames esitatud argumentidel on sarnasusi nendega, mille ta esitas esimeses kohtuastmes, ei piirdu ta siiski nende argumentide kordamisega, mille ta juba Üldkohtus esitas, vaid vaidlustab konkreetselt selle Üldkohtu poolt liidu õiguse tõlgendamise ja kohaldamise. Järelikult ei saa nõustuda Servier' argumentidega, mille kohaselt komisjon kordab esimeses kohtuastme argumente.
- 80 Kolmandaks väidab Servier, et komisjoni argumendid, täpsemalt need, mis on esitatud esimese kuni viienda väite raames, ei ole piisavalt selged, et olla vastuvõetavad.
- 81 Sellega seoses nähtub kodukorra artikli 169 lõikest 2, et õigusväidetes ja -argumentides tuleb näidata täpselt, millised Üldkohtu lahendi põhjenduse punktid vaidlustatakse (vt selle kohta 20. septembri 2016. aasta kohtuotsus Mallis jt vs. komisjon ja EKP, C-105/15 P – C-109/15 P, EU:C:2016:702, punktid 33 ja 34). Käesoleval juhul on see nii, kuna komisjon märkis oma apellatsioonkaebuses üksikasjalikult vaidlustatud kohtuotsuse kritiseeritavad osad ja õiguslikud argumendid selle kohtuotsuse tühistamise nõude põhjendamiseks, viidates seejuures konkreetselt vaidlustatud kohtuotsuse punktidele, mida ta oma argumentides käsitleb.
- 82 Neljandaks väidab Servier, et apellatsioonkaebuses piirduakse vaidlustatud kohtuotsuse osalise ja valikulise tsiteerimisega ning see põhineb selle sisu vääral tõlgendusel.
- 83 Nende argumentidega vaidleb Servier tegelikult vastu apellatsioonkaebuse väidete sisulisele tõlevastavusele. Sellised argumendid kuuluvad nende väidete sisulise hindamise alla ega saa seega kaasa tuua apellatsioonkaebuse vastuvõetamatust.
- 84 Lõpuks ja viiendaks väidab Servier, et kuna komisjon heidab Üldkohtule oma esimeses, neljandas ja kuuendas väites ette seda, et ta ei analüüsinud vaidlusaluse otsuse teatavaid lõike ning kõiki selles otsuses viidatud tõendeid, eksib komisjon selle kohtu teostatava kontrolli laadi suhtes.
- 85 Selline asja läbivaatamist takistav asjaolu ei too siiski kaasa apellatsioonkaebuse esimese, neljanda ja kuuenda väite vastuvõetamatust. Euroopa Kohus teeb igal üksikjuhul asjaomast väidet analüüsides otsuse nende asja läbivaatamist takistavate asjaolude kohta, millele Servier konkreetselt tugineb.
- 86 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb tagasi lükata asja läbivaatamist takistavad asjaolud, mille Servier apellatsioonkaebuse esimese kuni kuuenda väite kohta üldiselt esitas.

3. Sissejuhatavad märkused esimese kuni kuuenda väite sisulise analüüsi kohta

- 87 Enne kui asuda käsitlema nende väidete sisulist põhjendatust, mis käsitlevad eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu esinemist, tuleb rõhutada, et erinevalt asjaoludest, mis olid aluseks kohtuasjadele, milles Euroopa Kohtul paluti teha otsus nende kokkulepete õigusliku kvalifitseerimise kohta ELTL artikli 101 seisukohast, millega originaalravimite tootja maksis geneeriliste ravimite tootjale majanduslikku hüvitist vastutasuna selle eest, et viimane loobus turule sisenemisest, eelkõige kohtuasjades, milles tehti 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt (C-307/18, EU:C:2020:52) ja 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus Lundbeck vs. komisjon (C-591/16 P, EU:C:2021:243), ja erinevalt teistest Servier' sõlmitud kokkulepetest, mis olid vaidlusaluse otsuse ese, ei olnud Krka kompromisskokkuleppes ja litsentsilepingus ette nähtud mingit makset originaalravimite tootjalt geneeriliste ravimite tootjale. Vastupidi, Krka litsentsilepingus nähti ette geneeriliste ravimite tootja maksed originaalravimite tootjale.
- 88 Seevastu vaidlusaluse otsuse põhjenduste 1731–1749 kohaselt võimaldasid Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping Servier'l edasi lükata Krka toodetud geneeriliste ravimite turule sisenemist. Need kaks ettevõtjat jagasid liidu territooriumil liikmesriigi turud kaheks mõjusfääriks, mis hõlmas kummagi puhul nende peamisi turge, kus Servier' võis tegutseda kindlustundega, et Krka ei avalda nendest kokkulepetest tulenevat piire ületavat konkurentsivõimet, ja Krka võis tegutseda kindlustundega, et ei ole ohtu, et Servier kaebaks ta kohtusse patendist tulenevate õiguste rikkumise tõttu.
- 89 Seega, kuigi vaidlusalusest otsusest tulenenud asjaoludest nähtub, et Servier ei teinud Krkale kompromisskokkuleppe raames vastupidist makset kui sellist, nähtub siiski nendest asjaoludest komisjoni sõnul samuti, et need ettevõtjad jaotasid omavahel liidu riigisiseseid turud geograafiliselt. Seega on vaja neid asjaolusid arvesse võtta, et otsustada eelkõige teise ja kolmanda väite üle ning hinnata, kas ja olenevalt olukorrast mil määral on põhjendatud komisjoni argumendid, mis seavad kahtluse alla õiguslikud kriteeriumid, mille alusel Üldkohus nõustus esimeses kohtuastmes esitatud Servier' väidetega, millega vaieldi vastu sellele, et Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping kvalifitseeriti eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.
- 90 Sellega seoses väärrib meeldetuletamist, et ELTL artikli 101 lõike 1 kohaselt on siseturuga kokkusobimatud ja keelatud kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi siseturu piires.
- 91 Seega selleks, et ettevõtjate tegevus kuuluks ELTL artikli 101 lõikes 1 ette nähtud põhimõttelise keelu alla, ei pea sellest ilmnema nende kokkumäng, st ettevõtjatevaheline kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 92 Viimati nimetatud nõue eeldab tootmis- või turustusahela samal tasemel tegutsevate ettevõtjate vahel sõlmitud horisontaalkoostöö kokkulepete puhul, et kõnealune kokkumäng toimub ettevõtjate vahel, kes on – kui mitte hetkel, siis vähemalt potentsiaalselt – konkurentsiolukorras (30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 32).
- 93 Ühtlasi on selle sätte enda sõnastuse kohaselt vaja tõendada kas seda, et tegevuse eesmärk on takistada, piirata või moonutada konkurentsi, või seda, et tegevusel on selline tagajärg (21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21,

- EU:C:2023:1011, punkt 158). Sellest tuleneb, et see säte, nagu Euroopa Kohus on seda tõlgendanud, teeb selget vahet mõistetel „eesmärgi tõttu“ konkurentsipiirang ja „tagajärje tõttu“ konkurentsipiirang, millest kummagi suhtes kehtib erinev tõendamiskord (30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 63).
- 94 Seega, mis puudutab tegevust, mida võib pidada eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, siis ei ole vaja uurida ega ammugi tõendada selle tagajärgi konkurentsile, kuna kogemus näitab, et selline tegevus toob kaasa tootmise vähenemise ja hinnatõusu, mis päädib ressursside ebaõige jaotusega eelkõige tarbijate kahjuks (vt selle kohta 19. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe vs. komisjon, C-286/13 P, EU:C:2015:184, punkt 115 ja 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 159).
- 95 Seevastu juhul, kui kokkuleppe, ettevõtjate ühenduse otsuse või kooskõlastatud tegevuse konkurentsivastane eesmärk ei ole tõendatud, tuleb analüüsida selle tagajärgi, et tõendada, et konkurentsi on tegelikult tuntavalt takistatud, piiratud või kahjustatud (vt selle kohta 26. novembri 2015. aasta kohtuotsus Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, punkt 17).
- 96 Selline eristamine on seotud asjaoluga, et ettevõtjatevahelise koostöö teatud vorme võib juba nende laadi tõttu pidada tavapärase konkurentsi nõuetekohast toimimist kahjustavaks (20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Beef Industry Development Society ja Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, punkt 17, ja 14. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Allianz Hungária Biztosító jt, C-32/11 P, EU:C:2013:160, punkt 35). Eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu mõistet tuleb tõlgendada kitsalt ja seda võib kohaldada ainult teatud ettevõtjatevahelise kooskõlastatud tegevuse suhtes, millest iseenesest ja selle sisu, sellega taotletavaid eesmärke ning selle majanduslikku ja õiguslikku konteksti arvestades ilmneb, et see kahjustab konkurentsi piisaval määral selleks, et saaks asuda seisukohale, et selle tagajärgede kontrollimine ei ole vajalik (vt selle kohta 26. novembri 2015. aasta kohtuotsus Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, punkt 20, ja 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punktid 161 ja 162 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 97 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et turgude jagamise kokkulepped on iseäranis rasked konkurentsirikumised (vt selle kohta 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Gosselin Group vs. komisjon, C-429/11 P, EU:C:2013:463, punkt 50; 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Solvay Solexis vs. komisjon, C-449/11 P, EU:C:2013:802, punkt 82, ja 4. septembri 2014. aasta kohtuotsus YKK jt vs. komisjon, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, punkt 26). Euroopa Kohus leidis ühtlasi, et seda laadi kokkulepetel on iseenesest konkurentsi piirav eesmärk ning need kuuluvad ELTL artikli 101 lõike 1 kohaselt sõnaselgelt keelatud kokkulepete kategooriasse, kuivõrd niisugust eesmärki ei saa põhjendada analüüsiga majandusliku konteksti kohta, kuhu kõnealune konkurentsivastane tegevus kuulub (19. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Siemens jt vs. komisjon, C-239/11 P, C-489/11 P ja C-498/11 P, EU:C:2013:866, punkt 218).
- 98 Selliste kokkulepete liikide puhul võib seega ainult ELTL artikli 101 lõike 3 alusel ja tingimusel, et kõik selles sättes ette nähtud tingimused on täidetud, kohaldada nende suhtes erandit ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keelust (vt selle kohta 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus Beef Industry Development Society ja Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, punkt 21, ja 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 187).

- 99 Äsja viidatud põhimõtete rakendamine salajasele tegevusele, mis toimub ettevõtjatevaheliste horisontaalkoostöö kokkulepete vormis (nagu Krka kokkulepped), eeldab, et kõigepealt tuleb kindlaks teha, kas selle tegevuse saab kvalifitseerida konkurentsi piiramiseks ettevõtjate poolt, kes on kas või potentsiaalses konkurentsiolukorras. Kui see on nii, siis tuleb teises etapis kontrollida, kas see tegevus on selle majanduslikku laadi arvestades eesmärgi tõttu konkurentsipiirang.
- 100 Mis puudutab selle analüüsi esimest etappi, siis on Euroopa Kohus juba otsustanud, et ravimituru geneeriliste ravimite tootjatele avamise konkreetses kontekstis tuleb selleks, et hinnata, kas tootjal, kes küll turul ei ole, on potentsiaalne konkurentsisuhe originaalravimi tootjaga, kes sellel turul juba tegutseb, kindlaks teha, kas on olemas tegelik ja konkreetne võimalus, et esimesena nimetatud ettevõtja siseneb kõnealusele turule ja konkureerib teise ettevõtjaga (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 101 Selleks tuleb esiteks hinnata, kas selliste kokkulepete sõlmimise kuupäevaks oli geneeriliste ravimite tootja teinud piisavaid ettevalmistusi, et tal oleks võimalik siseneda asjaomasele turule aja jooksul, mis võib avaldada konkurentsipurvet originaalravimite tootjale. Sellised sammud võimaldavad kindlaks teha, kas geneeriliste ravimite tootjal on kindel kavatsus ja isiklik võime siseneda üldkasutatavaks muutunud toimeainet sisaldava ravimi turule, isegi kui originaalravimite tootjal on valmistamisprotsessi hõlmavad patendid. Teiseks tuleb kontrollida, et sellise geneeriliste ravimite tootja turule sisenemine ei pörku ületamatute turule sisenemise tõketega (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 43–45).
- 102 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et võimalikud patendid, mis kaitsevad originaalravimit või ühte selle valmistamisprotsessidest, on nimelt vaieldamatult osa majanduslikust ja õiguslikust kontekstist, mis iseloomustab patendiomanike ja geneeriliste ravimite tootjate vahelisi konkurentsisuhteid. Patendist tulenevate õiguste hindamine ei tohi siiski seisneda patendi tugevuse või selle analüüsimises, kui tõenäoliselt võidakse patendiomaniku ja geneeriliste ravimite tootja vaidluse tulemusel tuvastada, et patent on kehtiv ja patendist tulenevaid õigusi on rikutud. See hinnang peab pigem käsitlema küsimust, kas hoolimata patendi olemasolust on geneeriliste ravimite tootjal tegelik ja konkreetne võimalus asjakohasel ajal turule siseneda (30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 50).
- 103 Pealegi võivad geneeriliste ravimite tootja ja originaalravimite tootja vahelise potentsiaalse konkurentsi järel dust kinnitada täiendavad asjaolud, nt kokkuleppe sõlmimine nende vahel, kui esimene asjaomasel turul veel ei tegutsenud, või väärtuse üleandmine geneeriliste ravimite tootjale vastutasuks selle eest, et viimane lükkab oma turule sisenemise edasi (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 54–56).
- 104 Selle analüüsi teises etapis tuleb selleks, et teha kindlaks, kas patendivaidluse lahendamise kompromisskokkuleppe tulemusel geneeriliste ravimite turule sisenemise edasilükkamist vastutasuna originaalravimite tootja poolt nende geneeriliste ravimite tootjale väärtuse üleandmise eest võib pidada kooskõlastatud tegevuseks, mis kujutab endast eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut, kõigepealt analüüsida, kas need väärtuse ülekandmised on täielikult põhjendatud vajadusega hüvitada selle vaidlusega seotud kulud või ebamugavused, nagu geneeriliste ravimite tootja nõustamise kulud ja tasud, või vajadusega tasuda geneeriliste ravimite tootjale selle eest, et ta on tegelikult ja tõendatult tarninud kaupu või osutanud teenuseid originaalravimi tootjale. Kui olukord ei ole selline, tuleb analüüsida, kas need väärtuse ülekandmised on seletatavad üksnes nende ravimitootjate ärihuviga mitte konkureerida võrdsetel

alustel. Selle analüüsimiseks tuleb igal üksikjuhtumil hinnata, kas väärtuste ülekannete positiivne jääk on piisavalt suur, et tõepoolest ajendada geneeriliste ravimite tootjaid loobuma asjaomasele turule sisenemisest ning seega originaalravimite tootjaga võrdsetel alustel konkureerimast, ilma et oleks nõutav, et positiivne jääk peaks tingimata olema suurem kasumist, mida geneeriliste ravimite tootja oleks saanud, kui ta oleks patendivaidluse võitnud (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 84–94).

- 105 Sellega seoses tuleb meenutada, et patendi kehtivuse ja ulatuse vaidlustamine on osa tavapärasest konkurentsist sektorites, milles esinevad ainuõigused tehnoloogiale, mistõttu võivad kompromisskõkkulepped, millega turule siseneda kavatsev geneeriliste ravimite tootja tunnistab vähemalt ajutiselt originaalravimite tootja patendi kehtivust ning kohustub seetõttu seda mitte vaidlustama ega sellele turule sisenema, konkurentsi piirata (vt selle kohta 30. jaanuar 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 106 Eeltoodud asjaolusid arvestades pidi Üldkohus kohaldama käesoleva kohtuotsuse punktides 104 ja 105 esitatud kriteeriume, et otsustada täpsemalt esimeses kohtuastmes esitatud üheksanda väite raames esitatud Servier' argumentide selle osa üle, mis puudutab eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu, ning seega kindlaks tegema, kas komisjon võis vaidlusaluses otsuses õiguspäraselt sellise piirangu olemasolu tuvastada.
- 107 Seega, kui on tõendatud potentsiaalse konkurentsiga seotud asjaolude esinemine, mis on apellatsioonkaebuse esimese väite esimeks, pidi Üldkohus teises staadiumis kontrollima, kas Krka kompromisskõkkuleppe ja litsentsilepingu näol oli tegemist turu jagamise kõkkuleppega, mis oma eesmärgilt piirab konkurentsi ETL artikli 101 lõike 1 tähenduses ja mis on selle sättega sõnaselgelt keelatud kõkkulepete kategooria. Selles kontekstis pidi Üldkohus analüüsima nende kõkkulepete eesmärgi ja nende majanduslikku seost vaidlusaluse otsuse kohaselt ning täpsemalt küsimust, kas Krka litsentsilepingu alusel Servier' poolt väärtuse ülekandmine Krkale oli piisavalt oluline, et ajendada Krkad jagama turge Servier'ga, loobudes kas või ajutiselt Servier' peamistele turgudele sisenemisest vastutasuks kinnituse eest, et ta saab turustada oma perindopriili geneerilist versiooni oma peamistel turgudel, ilma et tal tekiks risk, et Servier esitab tema vastu patendist tulenevate õiguste rikkumise hagi.
- 108 Lisaks pidi Üldkohus arvesse võtma asjaomaste ettevõtjate subjektiivseid kavatsusi, et kontrollida, kas eelmises punktis nimetatud asjaolusid arvestades vastavad need kavatsused tema analüüsile objektiivsete eesmärkide kohta, mida need ettevõtjad soovivad konkurentsi suhtes saavutada; kusjuures tuleb täpsustada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole asjaolu, et asjasse puutuvad ettevõtjad tegutsesid ilma kavatsuseta konkurentsi takistada, piirata või moonutada, ja asjaolu, et nad taotlesid teatud õiguspäraseid eesmärgi, ETL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel määrava tähtsusega (21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 167 ja seal viidatud kohtupraktika).

4. *Esimene väide*

a) *Esimese väite tulemuslikkus*

1) *Poolte argumendid*

109 Servier märgib, et esimene väide, mille kohaselt rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta järeldas, et Krka ei olnud Krka kokkulepete kuupäeval Servier'le konkurentsipurve allikas, on tulemusetu. Asjaolu, et Üldkohus ei teinud otsust potentsiaalse konkurentsi kohta, ei saa seada kahtluse alla Üldkohtu hinnanguid, mille kohaselt ei esine eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut. Selleks kvalifitseerimiseks ei piisa potentsiaalse konkurentsi tõendamiseks. Servier lisab, et kuna Üldkohus leidis, et komisjon kasutas seda kvalifikatsiooni vääralt, tuginedes põhjendustele, mis ei ole seotud Krka potentsiaalse konkurentsi staatusega, ei olnud sellist staatust vaja analüüsida, nagu nähtub ka vaidlustatud kohtuotsuse punktist 1234.

110 Komisjoni arvates on esimene väide tulemuslik.

2) *Euroopa Kohtu hinnang*

111 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et väide, mis on suunatud vaidlustatud kohtuotsuse nende põhjenduste vastu, mis ei mõjuta selle resolutsiooni, on tulemusetu ja tuleb seega tagasi lükata (27. aprilli 2023. aasta kohtuotsus *Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro jt vs. komisjon*, C-549/21 P, EU:C:2023:340, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika).

112 Lisaks võib Üldkohus pärast seda, kui ta on esitanud põhjendused, miks tühistamisväide tuleb tunnistada põhjendatuks, menetlusökoonomia kaalutlustel asuda seisukohale, et ei ole vaja vastata kõigile selle väite põhjendamiseks esitatud argumentidele, kuna nendest põhjendustest piisab vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni põhjendamiseks (vt selle kohta 16. veebruari 2012. aasta kohtuotsus *nõukogu ja komisjon vs. Interpipe Niko Tube ja Interpipe NTRP*, C-191/09 P ja C-200/09 P, EU:C:2012:78, punkt 111).

113 Käesolevas asjas põhineb vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1 – milles Üldkohus tühistas vaidlusaluse otsuse artikli 4, milles oli tuvastatud, et Krka kokkulepped rikuvad ELTL artiklit 101 – ühest küljest põhjendustel, mis on esitatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–1060, milles Üldkohus leidis, et komisjon järeldas vääralt, et need kokkulepped kujutasid endast eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut, ja teisest küljest põhjendustel, mis on esitatud selle kohtuotsuse punktides 1061–1232, milles Üldkohus leidis, et komisjon tuvastas vääralt, et esines tagajärje tõttu konkurentsipiirang. Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1233 sisuliselt leidnud, et komisjon ei olnud tõendanud, et Servier oli Krka kokkuleppeid sõlmides rikkunud ELTL artiklit 101, otsustas Üldkohus sama kohtuotsuse punktis 1234, et vaidlusaluse otsuse artikkel 4 tuleb tühistada, „ilma et oleks vaja uurida teisi [Servier'] poolt käesoleva väite raames esitatud etteheiteid ja väidet, mis puudutab Krka potentsiaalse konkurentsi staatust“.

114 Vastupidi sellele, mida väidab Servier, ei tähenda Üldkohtu hinnang, et komisjoni apellatsioonkaebuse esimene väide on suunatud vaidlustatud kohtuotsuse nende põhjenduste vastu, mis ei mõjuta selle kohtuotsuse resolutsiooni. Nimelt püütakse selle väitega seada kahtluse alla selle kohtuotsuse põhjendusi, mis puudutavad Krka kokkulepete kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ja mille alusel Üldkohus tühistas vaidlusaluse otsuse artikli 4. Selles väites leiab komisjon sisuliselt, et analüüsides Krka kokkulepete kvalifitseerimist seoses eesmärgi

tõttu konkurentsipiirangu mõistega, võttis Üldkohus arvesse asjaolu, et Krka väidetavalt tunnustas patendi 947 kehtivust, tuginedes sealhulgas väärale õiguslikule kriteeriumile, vaidlusaluses otsuses sisalduvate tõendite osalisele või isegi valikulisele hindamisele ning neist teatud tõendite moonutamisele. Komisjon väidab eelkõige, et Üldkohus ei saanud teha otsust asjaolu kohta, et Krka tunnustas patendi 947 kehtivust, analüüsimate vaidlusaluses otsuses mainitud tõendeid, mille eesmärk oli näidata, et Krka oli Servier' potentsiaalne konkurent. Selle institutsiooni sõnul näitavad need tõendid, et Krka, kellel oli nii kindel kavatsus kui isiklik võime perindopriili turule siseneda, ei sõlminud Krka kompromisskokkulepet mitte seetõttu, et ta oli veendunud selle patendi kehtivuses, vaid seetõttu, et Krka litsentsileping ajendas teda sõlmima Servier'ga kokkulepet riigisiseste turgude geograafilise jaotuse kohta, milles kumbki pool loobus teisega tolle peamistel turgudel vabalt konkureerimisest.

- 115 Sellega seoses tuleb märkida, et Üldkohus tõdes kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970, et kompromisskokkuleppe ja Krka litsentsilepingu sõlmimise ajal olid olemas „kooskõlalised kaudsed tõendid, mis lubasid pooltel arvata, et patent 947 on kehtiv“, ning seejärel selle kohtuotsuse punktis 971, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus, millega kinnitati patendi 947 kehtivust, oli seega „üks käivitav asjaolu, mis viis [kompromisskokkuleppe] ja litsentsilepingu sõlmimiseni“. Lõpuks järeldas ta sellest nimetatud kohtuotsuse punktis 972, et „nende kahe ühitamine oli põhjendatud ega kujuta endast tõsiseltvõetavat märki sellest, et litsentsilepinguga on Servier teinud Krkale vastupidise makse“.
- 116 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1026, et asjaolu, et Krka jätkas Servier' patentide vaidlustamist ning oma toote turustamist ka siis, kui Euroopa Patendiameti vastulausetes osakond oli patendi nr 947 kehtivust kinnitanud, ei ole niisugune määrav asjaolu, mille põhjal järeldada, et tegu oli eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguga, kuna see, et Krka jätkas Servier'le konkurentsisureve avaldamist, on selgitatav Krka sooviga – hoolimata talle ette nähtavatest vaidlustega seotud riskidest – tugevdada oma positsiooni läbirääkimistel, mida ta võis hakata Servier'ga pidama kompromisskokkuleppeni jõudmiseks.
- 117 See arutluskäik on arusaadav vaid siis, kui asuda seisukohale, et Üldkohus on leidnud kindlalt, et pärast seda, kui Euroopa Patendiamet oli patendi 947 kehtivust kinnitanud, ei saanud Krka perindopriil, mis koosneb selle patendiga kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, enam Servier' omaga konkureerida, lõpetades nii igasuguse potentsiaalse konkurentsi nende ettevõtjate vahel. Seda silmas pidades kajastab Krka kompromisskokkulepe, millega see Krka loobus Servier' turgudele sisenemisest, üksnes sellest patendist tulenevaid õigusi ning seda ei saa seega pidada tegelikult vastutasuks selle eest, et Servier andis nimetatud patendi litsentsi Krka peamistel turgudel. Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1234 otse, et vaidlusaluse otsuse artikkel 4 tuleb tühistada, „ilma et oleks vaja uurida [...] väidet, mis puudutab Krka potentsiaalse konkurentsi staatust“. Selle otsuse tühistamiseni viinud põhjendustest nähtub siiski, et Üldkohus analüüsis tegelikult selle väite alla kuuluvaid etteheiteid ning arvukaid nimetatud otsuse põhjendusi, mis puudutavad Krka ja Servier' vahelise potentsiaalse konkurentsi küsimust.
- 118 Nimelt nähtub eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–1032 ja 1140–1233 antud hinnangust, et Üldkohus tugines otsustavalt asjaolule, et Krka oli väidetavalt tunnustanud patendi 947 kehtivust pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust seoses Krka kokkulepete kvalifitseerimisega nii eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks kui ka tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks. Kuna Üldkohus leidis, et Krka võimalus siseneda Servier' peamistele turgudele, et temaga konkureerida, sõltus peamiselt küsimusest, kas Krka kokkulepete kuupäeval tunnustas Krka patendi 947 kehtivust, ja Krka

seisund kui Servier' potentsiaalne konkurent tulenes Krka võimalusest neile turgudele siseneda, siis tuleb järeldada, et esineb tihe seos selle väidetava tunnustamise ja Krka kui Servier' potentsiaalse konkurendi seisundi vahel.

- 119 Neil asjaoludel ja vastupidi sellele, mida väidab Servier, ei tähenda asjaolu, et Üldkohus märkis – olles nõustunud selle ettevõtja argumentidega seoses ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumisega – vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1234, et ei ole vaja uurida „väidet, mis puudutab Krka potentsiaalse konkurendi staatust“, seega, et komisjoni esimene väide on suunatud põhjenduste vastu, mis ei mõjuta selle kohtuotsuse tulemust, kuna eelkõige selle kohtuotsuse punktidest 967, 968 ja 970–972 ilmneb, et Üldkohus analüüsis tingimata teatud etteheiteid, mille Servier' esimeses kohtuastmes esitas ja mis puudutasid potentsiaalset konkurentsi.
- 120 Järelikult on esimene väide tulemuslik.

b) Esimene kuni kolmas väiteosa

1) Poolte argumendid

- 121 Esimese väite esimeses osas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkti 1026. Tema sõnul ei kohaldanud Üldkohus õiget kriteeriumi, kui ta näis olevat järeldanud, et Krka ei olnud enam potentsiaalne konkurent pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust ja kuna tal ei olnud enam stiimulit turule siseneda. Sellega seoses tuleks esiteks kindlaks määrata, kas ilma kokkulepeteta oleks esinenud tegelikud ja konkreetset võimalused turule siseneda ja konkureerida seal juba tegutsevate ettevõtjatega. Teiseks asendas Üldkohus komisjoni hinnangu enda omaga, leides, et Krka avaldas Servier'le pärast Euroopa Patendiameti otsust jätkuvalt konkurentsivõimet üksnes selleks, et tugevdada oma positsiooni läbirääkimistel Servier'ga, selgitamata, mis põhjustel Krka ei oleks suutnud turule siseneda, kui kõnealuseid kokkuleppeid ei oleks olnud.
- 122 Esimese väite teises osas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkte 970 ja 1028. Üldkohus leidis sisuliselt, et komisjon ei ole suutnud tõendada, et Krka sõlmis oma kompromisskokkuleppe muudel põhjustel kui see, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus veenis teda patendi 947 kehtivuses. Üldkohus jättis aga analüüsimata vastupidised tõendid ja arutluskäigu, mis on esitatud vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1686–1690. Komisjoni sõnul eiras Üldkohus seega tõendite kogumist käsitlevaid norme ning seda, millise ulatusega on seaduslikkuse kontroll, mida see kohus peab ELTL artikli 263 alusel teostama komisjoni otsuste suhtes, mis käsitlevad ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetlusi.
- 123 Esimese väite kolmandas osas viitab komisjon vastuolule vaidlustatud kohtuotsuse punktide 361 ja 970 vahel. Esimeses nendest punktidest on kinnitatud, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsusest üksi ei piisa potentsiaalse konkurentsi tekkimise takistamiseks, samas kui teise punkti kohaselt oli Euroopa Patendiameti kõnealune otsus veennud Krkat patendi 947 kehtivuses, sundides teda järelikult Servier'ga kokku leppima.
- 124 Servier väidab kõigepealt, et esimene väiteosa lähtub vaidlustatud kohtuotsuse väärtust tõlgendamise, kuna Üldkohus ei välistanud, et Krka on potentsiaalne konkurent. Üldkohus ei asendanud komisjoni hinnangut enda omaga, vaid ei nõustunud sellega, et Krkal oli asjakohane jätkata vaidlusi pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust. Seejärel väidab Servier,

et teine väiteosa on vastuvõetamatu, kuna komisjon palub Euroopa Kohtul asjaolud uuesti läbi vaadata, arvestades vaidlusaluses otsuses – eelkõige selle põhjendustes 1680–1700 – nimetatud tõendeid. Lõpuks väidab ta, et kolmas väiteosa ei ole põhjendatud.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 125 Kõigepealt tuleb tagasi lükata Servier' väide, et esimese väite kolmes esimeses osas esitatud komisjoni argumendid põhinevad vaidlustatud kohtuotsuse vääral tõlgendusel. Nagu nimelt nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 114–119, järeltas Üldkohus – sedastades vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise ajal esines omavahel kooskõlas olevaid kaudseid tõendeid, mis lubasid Servier'l ja Krkal arvata, et patent 947 oli kehtiv – nendest kaudsetest tõenditest, et nüüdsest oli nende ettevõtjate vahel konkurents riigisisestel turgudel liidu sees välistatud ning seega ei olnud nende vahel enam potentsiaalset konkurentsi.
- 126 Kõigepealt tuleb käsitleda esimese väite kolmandat osa vaidlustatud kohtuotsuse väidetava põhjendamata jätmise kohta. Ehkki ühelt poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktide 970 ja 1154 ning teiselt poolt selle kohtuotsuse punkti 361 vahel esineb teatud pinged, on viimati nimetatud punkt sõnastatud ettevaatlikult, mistõttu ei saa asuda seisukohale, et see on kahe teise punktiga otseselt vastuolus. Nimelt märkis Üldkohus viidatud punktis 361, et potentsiaalse konkurentsi tekkimise takistamiseks ei piisa „üksnes“ sellest, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsusega patendi 947 kehtivust kinnitati. Nimetatud järeltas ei ole aga vastuolus sellega, mis tuleneb – nagu on leitud käesoleva kohtuotsuse punktis 125 – vaidlustatud kohtuotsuse punktist 970 ja mille kohaselt Üldkohus leidis, et Servier ja Krka ei olnud potentsiaalsed konkurendid enne Krka kokkulepete sõlmimist, arvestades eelkõige „kooskõlalisi kaudseid tõendeid“, mis lubasid neil ettevõtjatel uskuda, et patent 947 oli kehtiv.
- 127 Mis puudutab esimese väite teise osa vastuvõetavust, siis tuleb meenutada, et apellatsioonimenetluses on vaidlusaluses otsuses faktide tuvastamise ja neile hinnangu andmisega seotud etteheited vastuvõetavad, kui on väidetud, et Üldkohus on tuvastanud faktilisi asjaolusid, mis toimiku materjalidest nähtuvalt on sisuliselt ebatäpsed, või kui kohus on talle esitatud tõendeid moonutanud (18. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus PKK ja KNK vs. nõukogu, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punkt 35).
- 128 Moonutamine peab olema toimikumaterjalidest tulenevalt ilmne, ilma et faktilisi asjaolusid ja tõendeid oleks vaja uuesti hinnata (28. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus Qualcomm ja Qualcomm Europe vs. komisjon, C-466/19 P, EU:C:2021:76, punkt 43). Kuigi tõendite moonutamine võib seisneda dokumendi sellises tõlgendamises, mis on vastuolus selle dokumendi sisuga, peab see tulenema ilmselgelt Euroopa Kohtule esitatud toimikust, ja see eeldab, et Üldkohus on ilmselgelt ületanud nende tõendite mõistliku hindamise piire. Sellega seoses ei piisa, kui tõendada, et dokumenti oleks võimalik tõlgendada muul viisil, kui Üldkohus seda tegi (17. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Alcogroup ja Alcodis vs. komisjon, C-403/18 P, EU:C:2019:870, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 129 Vastupidi Servier' väidetule ei taotle komisjon oma esimese väite teise osaga seda, et tõendeid uuesti hinnataks, mis ei kuulu nimelt apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse. Komisjon viitab oma argumentides sisuliselt veale ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel, kuna Üldkohus jättis vaidlusaluse otsuse õiguspärasuse kontrollimisel arvesse võtmata kõik asjakohased

asjaolud, et teha kindlaks, kas komisjon võis õiguspäraselt asuda seisukohale, et Krka kokkulepped võis kvalifitseerida kas või potentsiaalseks konkurentsipiiranguks. Seega viitab komisjon õigusnormi rikkumisele, mis kuulub apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.

- 130 Sisulistes küsimustes, mis puudutab esimese väite esimest ja teist osa, pidi Üldkohus kohaldama käesoleva kohtuotsuse punktides 100–103 esitatud kriteeriume, et otsustada Servier' argumentide selle osa üle, mille ta esitas eelkõige esimeses kohtuastmes esitatud üheksanda väite raames potentsiaalse konkurentsi kohta, ja seega kindlaks teha, kas komisjon võis vaidlusaluses otsuses õiguspäraselt järeldada, et Krka oli Servier' potentsiaalne konkurent Krka kokkulepete sõlmimise ajal.
- 131 Võttes arvesse vaidlusaluses otsuses tuvastatud ELTL artikli 101 rikkumise tunnuseid, pidi Üldkohus seega analüüsima, kas need kokkulepped sõlmiti potentsiaalses konkurentsisuhtes olevate ettevõtjate vahel ja kas need võis kvalifitseerida konkurentsipiiranguks. Selleks pidi Üldkohus kontrollima, kas komisjon leidis õigesti, et nende kokkulepete sõlmimise ajal olid olemas tegelikud ja konkreetset võimalused, et Krka siseneb asjaomasele turule ja konkureerib Servier'ga, võttes arvesse piisavaid ettevalmistusi ja seda, et ei esinenud ületamatuid tõkkeid turule sisenemiseks, kusjuures potentsiaalse konkurentsi tuvastamist võivad vajaduse korral kinnitada täiendavad asjaolud, nagu väärtuse üleandmine Krkale vastutasuks oma turule sisenemise edasilükkamise eest.
- 132 On tõsi, et juhul, kui originaalravimit või mõnda selle valmistamise protsessi kaitsva patendi kehtivus oleks lõplikult kindlaks tehtud kõigis kohtutes, kelle poole on selles küsimuses pöördutud, oleks raske ette kujutada, et majandusliku ja õigusliku konteksti muud elemendid, mis objektiivselt iseloomustavad nende patentide omaniku ja geneeriliste ravimite tootja vahelisi konkurentsisuhteid, võiksid olla aluseks järeldusele, et nende vahel on endiselt potentsiaalne konkurentsisuhe. Kui aga kui vaidlus nende vahel kõnealuse patendi kehtivuse küsimuses on veel pooleli, peab pädev haldusasutus või kohus enne, kui ta jõuab järeldusele, et kõnealune omanik ja tootja ei ole potentsiaalsed konkurendid, siiski analüüsima kõiki asjakohaseid asjaolusid, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 102 meenutatud kohtupraktikast.
- 133 Kuid selle asemel, et kohaldada käesoleva kohtuotsuse punktides 100–103, 131 ja 132 välja toodud kriteeriume, et viia läbi vajalik kontroll, et teha kindlaks, kas Krka oli Servier' potentsiaalne konkurent, nagu ta pidi tegema, piirdus Üldkohus sisuliselt eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktides 970, 1026 ja 1028 kinnitusega, et need kaks ettevõtjat olid veendunud, et patent 947 oli kehtiv, ning märkis ilma konkreetse põhjenduse või tõenditeta, et Krka tegevust, mis seisnes Servier' suhtes konkurentsisureve säilitamises, võis selgitada tema sooviga tugevdada oma positsiooni läbirääkimistel, mida ta võib Servier'ga alustada, et jõuda kompromisskokkuleppele ja sõlmida litsentsileping, kuna sellise litsentsi saamine oli muutunud äriliseks lahenduseks, mida ta perindopriili turul eelistas.
- 134 Seetõttu on esimese väite esimene osa põhjendatud. Nimelt eksis Üldkohus küsimuses, kas patendikaitse tuvastatud olukord asjaomastel turgudel ja poolte kavatsused on õiguslikult asjakohased, ning rikkus ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel õigusnormi, hinnates mõistet „potentsiaalne konkurent“ ekslike kriteeriumide alusel.
- 135 Mis puudutab esimese väite teist osa, siis pidi Üldkohus vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 132 sedastatule ja punktis 102 viidatud kohtupraktikat silmas pidades võtma arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid, mille alusel komisjon leidis vaidlusaluses otsuses, et Krka ja Servier olid potentsiaalses konkurentsisuhtes. Kuna aga Üldkohus analüüsis nende kahe ettevõtja vahelist

suhet Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise kuupäeval üksnes lähtuvalt patendiga seotud olukorrast ja eelkõige küsimusest, kuidas Krka võis patendi 947 kehtivust tajuda, ning lähtuvalt poolte kavatsustest, arvestades eelkõige Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust, siis on Üldkohus seda kohustust rikkunud.

- 136 Nimelt ei rikkunud Üldkohus õigusnormi mitte ainult seoses kontrolliga, mida ta peab teostama ETLT artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetlusi käsitlevate komisjoni otsuste üle, vaid ta rikkus ka kohtuotsuste põhjendamise kohustust, mis lasub tal Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 36 alusel, mida kohaldatakse Üldkohtu suhtes põhikirja artikli 53 esimese lõigu alusel, kuna ta ei esitanud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970 põhjendusi, millele ta tugines, tuvastades samas punktis kaudselt, et Servier ja Krka ei olnud enam potentsiaalsed konkurendid, kuigi asjaoludega, mis olid esitatud eelkõige vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1686–1690, sooviti tõendada just vastupidist. Asjaolu, et Üldkohus ei märkinud sõnaselgelt, et ta välistas potentsiaalse konkurentsi Krka ja Servier' vahel, ei sea kahtluse alla seda järeldust põhjenduse puudumise kohta. Nimelt ei saa nõustuda sellega, et Üldkohus võiks oma arutluskäigu olulise etapi esitamata jätmisega vabastada end oma kohustusest oma otsuseid põhjendada ja seega takistada Euroopa Kohtul apellatsioonkaebuse üle kontrolli teostamast.
- 137 Sellest järeldub, et esimese väite esimese ja teise osaga tuleb nõustuda. Seevastu tuleb esimese väite kolmas osa tagasi lükata.

c) Neljas ja kuues väiteosa

1) Poolte argumendid

- 138 Esimese väite neljandas osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane moonutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 967, 968 ja 970 seal viidatud tõendeid, mis puudutavad Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust.
- 139 Selle väite kuuendas osas väidab komisjon kõigepealt, et Üldkohus moonutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 968, 1017 ja 1024 viidatud tõendeid, millest Üldkohtu sõnul nähtub, et need otsused muutsid oluliselt konteksti, milles Krka kompromisskokkulepped ja litsentsilepingud sõlmiti, eelkõige mis puudutab seda, kuidas Krka ja Servier võisid patendi 947 kehtivust tajuda.
- 140 Selline moonutamine mõjutab komisjoni sõnul Üldkohtu hinnangu kehtivust, mille see kohus andis esiteks kõnealuse kohtuotsuse punktides 970, 1025 ja 1028 ja mis puudutasid Krka poolt patendi 947 kehtivuse tunnustamist, ning teiseks sama kohtuotsuse punktis 999 selle kohta, et tunnustamine selgitas, miks Krka eelistas piirduda Krka litsentsilepingu kohaldamisalasse kuuluvate oma peamiste turgudega selle asemel, et alustada nn riskiga sisenemist kõigi liikmesriikide turgudele. Komisjon väidab seejärel, et see hinnang on vastuolus vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1687, 1693 ja 1826 toodud tõenditega, mida Üldkohus ei analüüsinud. Lõpuks väidab ta, et vaidlustatud kohtuotsuse põhjendused on ebapiisavad ja vastuolulised.
- 141 Servier on seisukohal, et kõigepealt tuleb moonutamist puudutav etteheide tagasi lükata, kuna komisjon ei ole välja toonud ühtegi tõendit, mida oleks moonutatud. Seejärel, kuna see etteheide puudutab tegelikult ainult High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust, on see tulemusetu. Seega,

isegi kui asuda seisukohale, et esialgse õiguskaitsse ettekirjutused ei muutnud seda, kuidas Krka tajus patendi 947 kehtivust, ei sea see kahtluse alla asjaolu, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus seda muutis.

- 142 Lõpuks on komisjoni argumendid alusetud. Üldkohus võttis arvesse asjaolu, et Krka jäi oma vastuväidete juurde pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust, millega kinnitati patendi 947 kehtivust, kuid leidis iseseisvalt, et see asjaolu ei sea kahtluse alla järeldust, et Krka oli sõlminud kokkuleppe arusaama tõttu, mis tal oli selle patendi kehtivusest. Ülejäänud osas põhinevad komisjoni argumendid vaidlustatud kohtuotsuse vääral tõlgendamisel. Üldkohus ei põhjendanud oma otsust kaugeltki vastuoluliste põhjustega, vaid märkis, et Krka võis kaudsete tõendite põhjal arvata, et patent 947 oli kehtiv, mis ajendas teda kokkulepet sõlmima. Üldkohus leidis, et nii see asjaolu kui ka vastupidiste maksete puudumine aitavad välistada eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks kvalifitseerimise, välistamata siiski seda, et Krka on potentsiaalne konkurent.
- 143 High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsuse kohta väidab Servier, et esialgse õiguskaitsse ajutine laad ei ole vastuolus Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnanguga, mille kohaselt aitas see esialgne õiguskaitsse kaasa selle konteksti muutmisele, milles Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsileping sõlmiti. Lisaks muutsid need esialgse õiguskaitsse ettekirjutused kokkulepete konteksti.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 144 Kõigepealt tuleb märkida, et vaatamata sellele, et esimese väite kahe esimese osaga nõustuti, mille tulemusel tuvastati, et Üldkohtu arutluskäigus potentsiaalse konkurentsi kohta on rikutud õigusnorme, on jätkuvalt vaja analüüsida selle väite teisi osi, et teha kindlaks, kas sõltumata asjaolust, et Üldkohus ei kohaldanud nõutud õiguslikke kriteeriume ega võtnud arvesse kõiki asjakohaseid tõendeid, on Üldkohtu antud tõlgendus tegelikult analüüsitud tõenditele õigusvastane ja täpsemalt, kas ta on neid tõendeid moonutanud, nagu väidab komisjon.
- 145 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 965 uuris Üldkohus, kas Servier' ja Krka vahel oli tegelik vaidlus ja kas Krka litsentsileping näis olevat selle vaidluse lahendamiseks piisavalt seotud selleks, et selle ühitamine Krka kompromisskokkuleppega oleks põhjendatud. Selle kohtuotsuse punktides 967 ja 968 tõi Üldkohus välja vaidluse Servier' ja Krka vahel, mille kohta tehti esiteks Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus ja teiseks High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsus. Üldkohus kinnitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise ajal olid olemas „kooskõlalised kaudsed tõendid, mis lubasid pooltel arvata, et patent 947 on kehtiv“, ja viitas seejuures nimetatud kohtuotsuse punktidele 967 ja 968.
- 146 Selleks et hinnata, kas Üldkohus moonutas High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust ja Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust, piirdub Euroopa Kohtu kontroll selle kontrollimisega, ega Üldkohus ei ületanud ilmselgelt nende asjaolude mõistliku hindamise piire. Euroopa Kohtu ülesanne ei ole mitte iseseisvalt hinnata, kas komisjon täitis temal lasuva tõendamiskoormise, kui ta tuvastas eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu, vaid teha kindlaks, et kui Üldkohus järeldas, et see nii ei ole, tõlgendas ta neid tõendeid ilmselgelt vastuolus nende sõnastusega (vt analoogia alusel 10. veebruari 2011. aasta kohtuotsus Activision Blizzard Germany vs. komisjon, C-260/09 P, EU:C:2011:62, punkt 57).
- 147 Komisjoni esitatud väiteid moonutamise kohta tuleb analüüsida nendest kaalutlustest lähtudes.

i) High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsus

148 Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 968 on sõnastatud järgmiselt:

„[...]1. septembril 2006 oli Krka esitanud vastuhagi patendi 947 tühistamiseks ning 8. septembril 2006 teise vastuhagi patendi 340 tühistamiseks. 3. oktoobril 2006 rahuldas High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (kõrge kohus (England & Wales), lordkantsleri kantselei osakond (patendiasju arutav kolleegium)) Servier' esialgse õiguskaitse kohaldamise taotluse ning jättis Krka poolt 1. septembril 2006 esitatud taotluse rahuldamata. Poolelioleva kohtuasja menetlus lõpetati 1. detsembril 2006 vastavalt poolte vahel sõlmitud [kompromisskokkuleppele] ning esialgne õiguskaitse tühistati.“

149 Punkti 968 sõnastusest tuleneb, et kui Üldkohus viitas „Krka poolt 1. septembril 2006 esitatud taotluse“ rahuldamata jätmisele, pidas see kohus silmas High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust, millega Krka vastuhagi jäeti rahuldamata.

150 Siiski on selles otsuses, mis on esitatud Servier' esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse lisas A.174, märgitud esiteks, et Servier' esialgse õiguskaitse kohaldamise taotlus rahuldatakse, ja teiseks, et rahuldamata ei jäeta mitte Krka vastuhagi, vaid taotlus, milles palutakse rahuldada see vastuhagi patendi 947 tühistamiseks lühimenetluses.

151 Sellest järeldub, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 968 moonutas Üldkohus High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsuse selget ja täpset sõnastust, kuigi ta tsiteeris seda kohtuotsust vaidlustatud kohtuotsuse punktides 23 ja 1196 õigesti.

152 Selle moonutamise alusel kinnitas Üldkohus kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970, et Krka „[kompromisskokkuleppe] ja litsentsilepingu sõlmimise ajal [olid] olemas kooskõlalised kaudsed tõendid, mis lubasid pooltel arvata, et patent 947 on kehtiv“, ning seejärel selle kohtuotsuse punktis 1017, et need kaks sündmust, milleks olid Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsus, „muutsid oluliselt nende kokkulepete sõlmimise konteksti, eriti mis puudutab seda, kuidas tajus Krka, ent ka Servier, patendi 947 kehtivust“. Viimasena nimetatud tõdemuse põhjal leidis Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktis 1024, et need kaks sündmust „vähendavad oluliselt“ selle Servier' dokumendi asjakohasust, mis puudutab tema strateegiat Krka suhtes. Lisaks kinnitas Üldkohus sama kohtuotsuse punktis 999, et Krka ei sõlminud Servier'ga kompromisskokkulepet mitte vastutasuks kasu eest, mis Krka litsentsilepingust saadi, vaid seetõttu, et Krka „tunnustas patendi 947 kehtivust“, mis „määras niisiis ära“ selle otsuse.

153 Arvestades High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsuse ajutist laadi ja eelmenetlust, mille tulemusel see otsus tehti, ei mõjutanud see otsus kuidagi vaidluse sisulist lahendust, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 367 ja 368 sisuliselt ka märkis. Riigisisene kohus on nimelt vastavalt lühimenetluses kohtuotsuse tegemise kriteeriumidele piirdunud tegelikult tõdemusega, et Krka vastuhagi ei olnud ilmselgelt põhjendatud, rõhutades samas nimetatud otsuse punktis 70, et „ei olnud mingit kahtlust selles, et Krka suutis tõendada, et on tõsine küsimus, mida tuleb hinnata, käesoleval juhul see, kas [Servier' perindopriili] tablettide müük enne prioriteedikuupäeva võtab patendilt [947] uudsuse“, täpsustades siiski, et ta ei olnud „veendunud, et Servier'l ei ole tegelikke kaitseväljavaateid, et kaitsta patenti [947] sellise rünnaku eest“.

154 Moonutades nii High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsuse selget ja täpset sõnastust, on Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 968, 970, 999, 1017 ja 1024 õigusnormi rikkunud.

ii) Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus

155 Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 967 on sõnastatud järgmiselt:

„[...] [K]ümme geneerilisi ravimeid tootvat äriühingut, nende hulgas Krka, [olid] esitanud 2004. aastal Euroopa Patendiametile patendi 947 peale vastulause, taotledes selle täielikku tühistamist ja tuginedes põhjendustele, mis puudutasid uudsuse ja leiutustegevuse puudumist ja leiutise ebapiisavat kirjeldamist. Euroopa Patendiameti vastulausete osakond kinnitas [27. juulil 2006] selle patendi kehtivust pärast seda, kui Servier oli esialgsetesse patendinõudlustesse teinud väikeseid muudatusi. Seepeale kaebasid seitse äriühingut [...] Euroopa Patendiameti [27. juuli 2006. aasta] otsuse edasi. Krka loobus vastulausemenetlustest 11. jaanuaril 2007 vastavalt Servier'ga sõlmitud [kompromisskõkkuleppele].“

156 Üldkohus kirjeldas seega täpselt Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsuse sisu.

157 Siiski tuleb tõdeda, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970 esitatud kinnitus, mille kohaselt olid Krka „[kompromisskõkkuleppe] ja litsentsilepingu sõlmimise ajal olemas kooskõlalised kaudsed tõendid, mis lubasid pooltel arvata, et patent 947 on kehtiv“, põhineb vähemalt osaliselt sellel, et moonutati High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust, millele Üldkohus samuti selle kohtuotsuse punktides 1017 ja 1024 tugines.

158 Ühtlasi jätab see Üldkohtu kinnitus tähelepanuta mitu muud vaidlusaluses otsuses mainitud tõendit, mis komisjoni sõnul näitavad, et kuigi Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus oli Krka jaoks tagasilöökk, ei olnud see ettevõtja kaugeltki mitte nõus patendi 947 kehtivuse tunnustamisega. Vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1687–1689 on muu hulgas märgitud, et Krka, kes oli selle Euroopa Patendiameti otsuse edasi kaevanud, jätkas ka patendi 947 vaidlustamist, esitades Ühendkuningriigis 1. septembril 2006 vastuhagi Servier' vastu selle patendi tühistamise nõudes. High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsuses rõhutatakse, et Krkal oli „tugev alus“ patendi 947 vaidlustamiseks. Vaidlusaluses otsuses on mainitud ka Krka töötajate avaldusi, mis esitati reaktsioonina sellele otsusele ja mis lükkavad ümber igasuguse leppimise Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsusega, ning asjaolu, et Krka saavutas 2006. aasta septembris selle, et Servier' poolt Ungaris esitatud hagi patendist 947 tulenevate õiguste rikkumise kohta jäeti rahuldumata, ja jätkas oma perindopriili geneerilise versiooni turustamist Ungari turul.

159 Nende asjaolude põhjal on vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1690 tehtud järgmine järeldus Krka seisukoha kohta pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust:

„Krka hinnangut patendiga seotud olukorrale mõjutas kindlasti vastulauseotsus ning esialgse õiguskaitse kohaldamine Krka ja Apotexi suhtes Ühendkuningriigis. Siiski viitab eelnev sellele, et *ex ante* seisukohast ei välistanud miski reaalselt ja konkreetset võimalust, et Krka saavutab vaidluse sisulisel läbivaatamisel patendi 947 kehtetuks tunnustamise.“

160 Seega on nende asjaolude tõlgendamisel selge, et vaidlusaluse otsusega, kui seda tervikuna analüüsida, sooviti kooskõlaliste kaudsete tõendite kogumi alusel tõendada, et Krka ei olnud pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust nõustunud patendi 947 kehtivuse tunnustamisega, vaatamata kahtlustele, mida see otsus võis tekitada seoses võimalusega saavutada selle patendi tühistamine. Ent vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970 kinnitas Üldkohus ilma asjakohase põhjendusega – kuna ta ei analüüsinud kõiki selles osas vaidlusaluses otsuses esitatud tõendeid –, et „kompromisskõkkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise ajal [olid] olemas kooskõlalised kaudsed tõendid, mis lubasid pooltel arvata, et patent 947 on kehtiv“. Seega, nagu

märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 105, jättis Üldkohus arvesse võtmata nii käesoleva kohtuotsuse punktides 158 ja 159 viidatud asjaolud kui jättis ka selgitamata selle arvesse võtmata jätmise põhjused, samas kui konkurentsieeskirjade rikkumise esinemise küsimusele saab hinnangu anda vaid siis, kui asjaolusid, millele vaidlusaluses otsuses tuginetakse, ei käsitleta eraldivõetuna, vaid kogumis, lähtudes asjaomase kaubaturu tunnustest (14. juuli 1972. aasta kohtuotsus Imperial Chemical Industries vs. komisjon, 48/69, EU:C:1972:70, punkt 68).

- 161 Nii toimides moonutas Üldkohus vaidlusaluse otsuse mõtet ja ulatust seoses tagajärgedega, mis on Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsusel Krka poolt patendi 947 kehtivuse tunnustamisele (vt analoogia alusel 11. septembri 2003. aasta kohtuotsus Belgia vs. komisjon, C-197/99 P, EU:C:2003:444, punktid 66 ja 67). Lisaks rikkus Üldkohus oma kohtuotsuste põhjendamise kohustust, mis tal lasub Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 36 alusel, mis on selle põhikirja artikli 53 esimese lõigu alusel kohaldatav Üldkohtu suhtes, kuna ta ei esitanud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 970 piisaval viisil põhjendusi, millele ta tugines, et huvitatud isikud saaksid neist põhjendustest teada ja et Euroopa Kohtul oleks piisavat teavet kohtuliku kontrolli teostamiseks apellatsioonimenetluses (vt selle kohta 25. novembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. GEA Group, C-823/18 P, EU:C:2020:955, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 162 Peale selle, et moonutati High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsust, nagu on tuvastatud käesoleva kohtuotsuse punktis 154, põhineb vaidlustatud kohtuotsuse punkt 970 vaidlusaluse otsuse moonutamisel ning on puudulikult põhjendatud.
- 163 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb kuuenda väite neljanda ja kuuenda osaga nõustuda.

d) Viies väiteosa

1) Poolte argumendid

- 164 Esimese väite viiendas osas heidab komisjon Üldkohtule ette vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1000 tehtud järeldust, et asjaolu, et Krka hindas Servier'ga kokkulepete sõlmimata jätmisega kaasnevaks alternatiivkuluks kümme miljonit eurot kolme aasta jooskul, annab tunnistust sellest, et Krka tunnustas patendi 947 kehtivust. Esiteks esitati see hinnang uurimise käigus, mistõttu ei saa seda kasutada tagasiulatuvalt tõendina Krka arusaama kohta Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise kuupäeval. Teiseks oli Krka oodatud tulu üks põhjustest, miks Krka litsentsileping oli stiimul kokkuleppe sõlmimiseks. Kolmandaks ei võimaldanud ükski tõend kinnitada, nagu tegi Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 1000, et oli vähetõenäoline, et Krka otsustab riskiga siseneda tema peamistele turgudele, mida Krka litsentsileping hõlmas. Vastupidi, vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1675 on esitatud kaalukad tõendid Krka sellise kavatsuse kohta.
- 165 Servier' arvates on see väiteosa vastuvõetamatu, kuna komisjon ei ole viidanud ühelegi moonutamisele.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 166 Tuleb märkida, et komisjon ei viita oma esimese väite viiendas osas ühelegi moonutamisele, vaid taotleb tõendite uut hindamist, mis ei kuulu apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse.

167 Seega tuleb esimese väite viies osa vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

e) Järeldus esimese väite kohta

168 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimese väite kolmas ja viies osa tagasi lükata ning nõustuda selle väite esimese, teise, neljanda ja kuuenda osaga.

5. Teine väide

a) Teine väiteosa

1) Poolte argumendid

169 Teise väite teises osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 963 ja 965–972, et tõelise patendivaidluse korral ei ole kompromisskokkuleppe ühitamine litsentsilepinguga tõsiseltvõetav märk vastupidise makse tegemisest. Selline formalistlik lähenemine on vastuolus kohtupraktikaga, eelkõige 4. oktoobri 2011. aasta kohtuotsusega Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 136), mille kohaselt tuleb eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu tuvastamiseks võtta arvesse vaidlusaluste kokkulepete sisu, eesmärki ning majanduslikku ja õiguslikku konteksti.

170 Servier leiab kõigepealt, et komisjon ei vaidlusta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–963 esitatud õiguslikke kriteeriume selle kohta, kuidas analüüsida patendivaidluse lahendamise kompromisskokkulepet koostoimes selle patendiga seotud litsentsiga, vaid Üldkohtu poolt nende põhimõtete kohaldamist ja hinnangut faktilistele asjaoludele selle kohtuotsuse punktides 964–1032.

171 Servier väidab, et teise väite teine osa on ebaselge ja ilmselgelt põhjendamatu. Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei põhine vaidlustatud kohtuotsuse punktis 972 esitatud põhjendus üksnes kõnealuste kokkulepete vormil, vaid ka nende konteksti analüüsil, mida on kirjeldatud selle kohtuotsuse punktides 967, 968, 970 ja 971. Lisaks lükkas Üldkohus tagasi ka komisjoni väite, et kokkuleppe eesmärk oli turgude jagamine.

2) Euroopa Kohtu hinnang

172 Kuna teise väite teine osa puudutab kriteeriume, mille alusel Üldkohus pidi hindama eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu, tuleb seda analüüsida esimesena.

173 Tuleb tõdeda, et teise väite teises osas vaidlustab komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punktis 963 esitatud õiguslikud kriteeriumid ja seab kahtluse alla nende kriteeriumide alusel selle kohtuotsuse punktides 965–972 antud hinnangu, väites eelkõige, et see hinnang põhineb „üksnes kõnealuste kokkulepete vormil“ ja „sellele puudub igasugune alus kohtupraktikas“. Teise väite teise osa sõnastusest endast nähtub, et see sisaldab kriitikat selle kohtuotsuse punktides 943–963 esitatud õiguslike kriteeriumide kohta. Servier' sissejuhatav argument tuleneb seega apellatsioonkaebuse väärast tõlgendamisest.

- 174 Komisjoni kriitika puhul vaidlustatud kohtuotsuse punkti 963 vastu tuleb meenutada, et selles punktis leidis Üldkohus, et kui esineb tegelik patendivaidlus ja litsentsileping on otseselt seotud selle vaidluse kompromissiga lahendamisega, saab seda vaidlust lahendanud kompromisskokkulepet (mis sisaldab konkurentsi piiravaid tingimusi nagu vaidlustamisa ja turustamiskeeld) ja selle patenti puudutava litsentsilepingu kvalifitseerida eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks üksnes siis, kui komisjon suudab tõendada, et see litsentsileping ei kujuta endast tavapärastel turutingimustel tehtud tehingut ja varjab seega vastupidist makset.
- 175 Kuigi vaidlusaluses otsuses tuvastatud ERTL artikli 101 rikkumine seisnes selles, et Servier ja Krka jagasid turu kaheks piirkonnaks, millest ainult üks kuulub selle rikkumise alla, märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 963–965 sisuliselt, et ta piirdus selle analüüsimisega, kas Krka litsentsileping võis olla põhjendatud Krka kompromisskokkuleppega, või, vastupidi, kas see litsentsileping varjas tegelikult vastupidist makset, mis oli stiimuliks Krkale, et ta nõustuks kompromisskokkuleppes ette nähtud turustamis- ja vaidlustamiskeeldudega. See arutluskäik jätab tähelepanuta esiteks asjaolu, et Krka litsentsileping puudutab turge, mis ei kuulu ERTL artikli 101 rikkumise alla, ja teiseks selle rikkumise laadi, mis ei seisne mitte lihtsas patendivaidluse lahendamise kompromisskokkuleppes vastupidise makse eest, vaid turu jagamise kokkuleppes.
- 176 Nii on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 963–965 esitatud kriteeriumid, et hinnata eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu, mis on vastuolus käesoleva kohtuotsuse punktides 99–105 meenutatud kriteeriumidega ja mis põhinevad ERTL artikli 101 lõike 1 vääril tõlgendusel. Tuleb tõdeda, et erinevused nende õiguslike kriteeriumide vahel, mida Üldkohus kohaldas, ja nende vahel, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 99–105, ei ole pelgalt semantilised, vaid viivad oluliselt erinevate tulemusteni.
- 177 Ühtlasi olgu meenutatud, et vaidlustatud kohtuotsus punktis 972 leidis Üldkohus, et „[Krka kompromisskokkuleppe] ja litsentsilepingu tingimuste ulatust ja nende sõlmimise konteksti silmas pidades tuleb [...] asuda seisukohale, et nende kahe ühitamine oli põhjendatud ega kujuta endast tõsiseltvõetavat märki sellest, et litsentsilepinguga on Servier [...] teinud Krkale vastupidise makse“, viidates samas selle kohtuotsuse punkti 948 tõlgendusele.
- 178 Asjaolu, et ettevõtjad sõlmivad kompromisskokkuleppe, lahendamaks patendivaidlust, mis on seotud sama patenti puudutava litsentsilepinguga, ei kujuta tõepoolest endast konkurentsi piiravat tegevust. Siiski võivad sellised kokkulepped nii oma sisu kui ka majandusliku konteksti poolest kujutada endast vahendit, mis võib mõjutada asjaomaste ettevõtjate äritegevust selliselt, et see piirab või kahjustab konkurentsi turul, kus need kaks ettevõtjat oma kaubandusega tegelevad (vt analoogia alusel 17. novembri 1987. aasta kohtuotsus *British American Tobacco ja Reynolds Industries vs. komisjon*, 142/84 ja 156/84, EU:C:1987:490, punkt 37).
- 179 Ent selleks, et kooskõlastatud tegevus kuuluks ERTL artikli 101 lõikes 1 ette nähtud keelu kohaldamisalasse, peab see vastama erinevatele tingimustele, mis ei sõltu mitte selle tegevuse õiguslikust laadist või seda elluviivatest õiguslikest instrumentidest, vaid selle seotusest konkurentsiiga. Kuna selle sätte kohaldamine põhineb kõnealuse praktika majanduslike tagajärgede hindamisel, ei saa seda sätet tõlgendada nii, et see kehtestab mis tahes eelneva hinnangu teatud liiki kokkulepete suhtes, mis on kindlaks määratud selle õigusliku laadi alusel, kuna iga kokkulepet tuleb hinnata lähtuvalt selle konkreetsest sisust ja majanduslikust kontekstist ning eelkõige asjaomase turu olukorrast (vt selle kohta 30. juuni 1966. aasta kohtuotsus *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, lk 358, ja 17. novembri 1987. aasta kohtuotsus *British American Tobacco ja Reynolds Industries vs. komisjon*, 142/84 ja 156/84, EU:C:1987:490, punkt 40). Nagu kohtujurist

märkis eelkõige oma ettepaneku punktis 127, kahjustaks liidu konkurentsioiguse rakendamist raskelt see, kui konkurentsivastase kokkuleppe pooled saaksid ELTL artikli 101 kohaldamist vältida pelgalt selle kaudu, et valivad oma kokkuleppele mingi teatava vormi.

- 180 Lisaks asjaolule, et käesolevas asjas puudutavad Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping eri turge ning et Krka litsentsilepinguga hõlmatud turud ei kuulu ELTL artikli 101 rikkumise alla, tuleb rõhutada, et kuigi patendiomaniku poolt vaidluse lahendamise kompromisskokkuleppe sõlmimine geneeriliste ravimite tootjaga, keda süüdistatakse patendist tulenevate õiguste rikkumises, kujutab endast küll patendiomaniku intellektuaalomandiõiguse väljendust ja võimaldab tal muu hulgas vastu seista patendist tulenevate õiguste mis tahes rikkumisele, ei luba see patent siiski patendiomanikul sõlmida lepinguid, millega rikutakse ELTL artiklit 101 (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 97).
- 181 Pealegi ei sõltu eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks kvalifitseerimine nende lepingute vormist või muudest õiguslikest instrumentidest, mille eesmärk on salajane tegevus ellu viia, ega ka sellest, kuidas pooled võivad subjektiivselt tajuda lahendust vaidlusaluse patendi kehtivuse üle.
- 182 Nagu ühtlasi meenutati käesoleva kohtuotsuse punktis 108, siis asjaolu, et asjasse puutuvad ettevõtjad tegutsesid ilma kavatsuseta konkurentsiga takistada, piirata või moonutada, ja asjaolu, et nad taotlesid teatud õiguspäraseid eesmärke, ei ole ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel määrava tähtsusega (vt selle kohta 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 167 ja seal viidatud kohtupraktika). Asjakohane on ainult selle tegevuse majandusliku kahjustamise ulatuse hindamine konkurentsiga nõuetekohasele toimimisele asjaomasel turul. See hinnang peab tuginema objektiivsetele kaalutlustele, mis tehakse vajaduse korral selle praktika üksikasjaliku analüüsi põhjal, ning selle eesmärkidele ning majanduslikule ja õiguslikule kontekstile, millesse see kuulub (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 84 ning 85, ja 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus Lundbeck vs. komisjon, C-591/16 P, EU:C:2021:243, punkt 131).
- 183 Seetõttu tuleb selleks, et teha kindlaks, kas kooskõlastatud tegevust saab kvalifitseerida eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, analüüsida selle sisu, kujunemislugu, õiguslikku ja majanduslikku konteksti, eelkõige selle turu eripära, millel konkreetselt avaldub selle mõju. Asjaolu, et selle tegevuse elluviimiseks mõeldud kokkuleppe tingimustest ei ilmne konkurentsivastane eesmärk, ei ole iseenesest määrava tähtsusega (vt selle kohta 8. novembri 1983. aasta kohtuotsus IAZ International Belgium jt vs. komisjon, 96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ja 110/82, EU:C:1983:310, punktid 23–25, ja 28. märtsi 1984. aasta kohtuotsus Compagnie royale asturienne des mines ja Rhein zinc vs. komisjon, 29/83 ja 30/83, EU:C:1984:130, punkt 26).
- 184 Selle asemel, et hinnata sellist kooskõlastatud tegevust Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu abil, võttes arvesse selle tegevuse konkreetset sisu ja majanduslikke tagajärgi, töötas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–963 välja kriteeriumid, mille eesmärk on tuvastada üldiselt ja abstraktselt tingimused, mille esinemisel võib patendivaidluse lahendamise kompromisskokkuleppe ja sama patenti puudutava litsentsilepingu kombinatsiooni pelgalt nende kokkulepete õiguslike tunnuseid arvestades kvalifitseerida eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses. Kohaldades neid kriteeriume Krka kompromisskokkuleppele ja litsentsilepingule, keskendus Üldkohus oma analüüsis pigem nende kokkulepete vormile ja õiguslikele tunnustele, selle asemel et uurida nende kokkulepete konkreetseid seoseid konkurentsiga. Seega eiras ta ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamise ja tõlgendamise põhimõtteid, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktides 179 ja 183, ning vaidlustatud kohtuotsuse punktid 943–972 on õigusvastased.

185 Sellest järeldub, et teise väite teise osaga tuleb nõustuda.

b) Esimene, kolmas ja neljas väiteosa

1) Poolte argumendid

186 Teise väite esimeses osas leiab komisjon, et Üldkohtu arutluskäik on vastuoluline. Nimelt tunnistas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1029, et Krka litsentsileping oli tingimus, mille alusel see ettevõtja nõustub turustamiskeelu ja vaidlustamiskeeluga, mis – nagu Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 273 rõhutas – on olemuslikult „piiravat“ laadi. Siiski keeldus ta sellest järeldamast, et see litsentsileping oli Krkale stiimuliks, et lahendada patenti 947 puudutav vaidlus kompromissiga, tuginedes kahele ekslikule põhjendusele, st esiteks sellele, kuidas pooled tajusid selle patendi kehtivust, ja teiseks asjaolule, et nimetatud litsentsileping sõlmiti tavapärastel turutingimustel. Tuginedes fiktsioonile, et kompromisskokkulepe sõlmiti patendi 947 omaduste põhjal ja et seda patenti puudutav litsentsileping sõlmiti turutingimustel, ei omistanud Üldkohus seega piisavat tähtsust nende kokkulepete eesmärgile, et kvalifitseerida need kokkulepped õiguslikult oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks. Pealegi jättis Üldkohus tähelepanuta avaldused, milles Krka tunnistas, et ta „ohverdas“ oma sisenemise Servier’ peamistele turgudele, et tal oleks võimalik jääda omaenda peamisele seitsmele turule.

187 Kolmandas väiteosas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punktides 806, 963, 975–984 ja 1029 esitatud põhjendusi, milles Üldkohus leidis, et Krka litsentsileping oli sõlmitud turutingimustel. See kaalutlus ei ole asjakohane, kuna otsustavaks teguriks on see, et Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping ei põhinenud mitte sellel, et kumbki pool hindas patendi 947 kehtivust, vaid nende ühisel eesmärgil jagada omavahel turud Krka kokkulepete kui terviku kaudu, kahjustades nii tarbijaid.

188 Neljandas väiteosas heidab komisjon Üldkohtule ette, et ta piirdus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 806 ja 977–982 Krka litsentsilepingu kui stiimuli analüüsimisel küsimusega, kas selles lepingus ette nähtud tasumäär oli ebanormaalselt väike. Üldkohus oleks pidanud analüüsima seda lepingut koos Krka kompromisskokkuleppega ning analüüsima nende kokkulepete mõju poolte stiimulile omavahel konkureerida ning kasumit – hinnanguliselt enam kui 25 miljonit eurot –, millest Servier nimetatud litsentsilepingu sõlmimisega loobus.

189 Servier väidab vastu, et teise väite esimene osa on põhjendamatu, kuna komisjoni kritiseeritud põhjenduste vastuolulisus ei ole tõendatud. Ta lisab, et Üldkohus analüüsis Krka kompromisskokkulepet ja litsentsilepingut tervikuna ning jõudis faktilisele järeldusele, et just patendi 947 tugevus veenis Krkat kompromisskokkulepet sõlmima. Komisjoni argumendid põhinevad ekslikul eeldusel, et Krka oleks võinud siseneda Servier’ peamistele turgudele, samas kui selle patendi kehtivus seda takistas.

190 Kolmanda väiteosa eesmärk on seada kahtluse alla faktilistele asjaoludele antud hinnang ning seega on see vastuvõetamatu.

191 Neljas väiteosa on ilmselgelt põhjendamatu, kuna Üldkohus võttis arvesse patendi konteksti, Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu vahelist seost ning väärtust, mille Krka sellele litsentsile omistas. Kasu, millest Servier loobus Krkale litsentsi andmisega, ei kuulu asjakohaste õiguslike kriteeriumide hulka. Loobumine on omane igale kompromisskokkuleppele ja Servier’ poolt väidetavalt ohverdatud kasumi arvutamine on vale.

192 EFPIA arvates oleks seonduvate piirangute teooria pidanud viima Üldkohtu järelduseni, et ELTL artikli 101 lõige 1 ei ole kohaldatav, arvestades Krka kompromisskokkuleppe õiguspärasest eesmärgi ja selle lepingutingimuste objektiivset vajalikkust. Igal juhul järeldas Üldkohus õigesti, et litsentsi ja kompromisskokkuleppe sidumine ei kujuta endast eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut.

2) Euroopa Kohtu hinnang

193 Kõigepealt tuleb märkida, et teise väite kolmas osa on vastuvõetav, sest komisjon ei sea oma argumentidega kahtluse alla mitte faktilisi järeldusi, vaid kriteeriumi, mida Üldkohus kohaldas, et hinnata Krka stiimulit lahendada patendiga 947 seotud vaidlused kompromisskokkuleppega.

194 Teise väite esimeses, kolmandas ja neljandas osas, mida tuleb analüüsida koos, kritiseerib komisjon Üldkohut peamiselt selle eest, et Üldkohus leidis, et Krka litsentsileping ei olnud stiimul sellele ettevõtjale, et sõlmida Krka kompromisskokkulepet. Komisjon väidab, et Üldkohus tugines nendest kokkulepetest tuleneva rikkumise sisu, eesmärkide ja majandusliku konteksti piiratud ja kitsendavale analüüsile.

195 Mis puudutab teise väite esimest osa, siis tuleb märkida, nagu väidab ka komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuse punkt 1029 on vastuoluline. Nimelt nähtub sellest punktist, et Krka litsentsilepingu sõlmimine oli „tingimus“ ehk teisisõnu Krkale pakutud stiimul, et ta nõustuks Krka kompromisskokkuleppes sisalduvate turustamis- ja vaidlustamiskeeldudega. Sellest tuleneb, et sõltumata küsimusest, kas selles litsentsilepingus ette nähtud litsentsitasu suurus oli turutingimustele vastav, ajendas juurdepääs tema peamistele turgudele ilma patendist tulenevate õiguste rikkumise riskita Krkat loobuma oma perindopriili müümisest Servier' peamistel turgudel. Seega ei saanud Üldkohus iseendale vastu rääkimata selles punktis kinnitada, et komisjon ei tõendanud, et litsentsitasu määra „ei valitud mitte ärilistest kaalutlustest lähtudes, vaid eesmärgiga ajendada Krkad nõustuma end siduma [nende tingimustega]“.

196 Arvestades komisjoni tuvastatud rikkumise tunnuseid, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 57 ja 58, pidi Üldkohus selleks, et otsustada esimeses kohtuastmes esitatud üheksanda väite raames esitatud Servier' argumentatsiooni selle osa üle, mis puudutab eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu, kohaldama Krka kompromisskokkuleppes ja litsentsilepingust tuleneva rikkumise suhtes käesoleva kohtuotsuse punktides 94, 96–99, 104, 105 ja 107 meenutatud kriteeriume. Seega pidi ta hindama selle tegevuse majanduslikku kahjulikkust, analüüsides üksikasjalikult selle tunnuseid, eesmarke ning majanduslikku ja õiguslikku konteksti, millesse see kuulub.

197 Ent nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 174, leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 963 sisuliselt, et kui esineb tegelik kohtuvaidlus, siis litsentsilepingu ühitamine kompromisskokkuleppega ei ole tõsiseltvõetav märk vastupidise makse tegemisest, ning et komisjon peab „tõendama, et litsentsilepingu näol ei ole tegemist tavalistel turutingimustel tehtud tehinguga“, nii et see institutsioon ei saanud seega käesolevas asjas tuvastada eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu.

198 Sellest järeldub, et Üldkohus rikkus ELTL artikli 101 tõlgendamisel ja kohaldamisel õigusnormi, kui ta keskendus Krka litsentsilepingule, ehkki ta oleks pidanud analüüsima komisjoni tuvastatud rikkumist tervikuna, nagu see tuleneb selle lepingu ja Krka kompromisskokkuleppe koostoimest.

Selle vea tõttu piiras Üldkohus eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks kvalifitseerimise analüüsi ulatust küsimusega, kas komisjon oli suutnud tõendada, et Krka litsentsilepingus ette nähtud tasumäär oli ebanormaalselt madal.

- 199 Kohtujurist rõhutas oma ettepaneku punktis 168, et kuna Üldkohus piirdus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 973–984 esitatud põhjustel tõdemusega, et komisjon ei olnud tõendanud, et Servier oli Krkale andnud litsentsi ebanormaalselt madala hinnaga, eiras ta käesoleva kohtuotsuse punktides 57 ja 58 viidatud rikkumise põhielemente ega analüüsinud poolte vastastikuseid kohustusi ja stiimuleid arvestades, kas Krka litsentsileping võis olla sellele ettevõtjale stiimuliks, et loobuda Servier’ga konkureerimast.
- 200 Sellest järeldeb, et kuna Üldkohus tugines asjaolule, et Krka litsentsilepingus ette nähtud tasumäär ei olnud ebanormaalselt madal, analüüsimata majandusliku ja õigusliku konteksti alusel (mis tõi kaasa turu jagamise, mis tulenes selle kokkuleppe ja Krka kompromisskokkuleppe koostoimest), kas väärtuse ülekandmine, mis tulenes asjaolust, et Krka litsentsileping võimaldas sellel ettevõtjal oma tooteid oma peamistel turgudel turustada ilma patendi rikkumise ohuta, oli piisavalt oluline, et olla tegelikult Krkale stiimuliks selleks, et ta loobuks Servier’ peamistele turgudele sisenemisest, siis rikkus see kohus ETLT artikli 101 lõike 1 tõlgendamisel ja kohaldamisel õigusnorme ning vaidlustatud kohtuotsuse punktides 963, 973–984 ja 1029 esitatud põhjendused on õigusvastased.
- 201 Seega tuleb teise väite esimese, kolmanda ja neljanda osaga nõustuda.

c) Viies kuni kaheksas väiteosa

1) Poolte argumendid

- 202 Teise väite viiendas osas väidab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 975–984 esitatud põhjendused põhinevad mitme tõendi moonutamisel. Esiteks, vastupidi selle kohtuotsuse punktis 978 märgitule ei leidnud komisjon mitte seda, et Krka litsentsilepingus ette nähtud tasumäär oli palju madalam Servier’ tegevuskasumist, vaid et Servier’le tekkinud kahju kujutas endast netoväärtuse ülekandmist Krkale. Teiseks moonutas Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 979 asjaolu, et see tasu moodustas väikese osa Krka kasumist, mis saadi selle litsentsilepingu kohaldamisalasse kuuluvatelt turgudelt. Kolmandaks, vastupidi sama kohtuotsuse punktis 981 märgitule ei takista asjaolu, et Krkale antud litsents ei ole ainuõiguslik, lugeda seda piisavaks stiimuliks, kuna litsents andis sellele ettevõtjale tolle peamistel turgudel väljavaate moodustada Servier’ga faktiline duopol.
- 203 Kuuendas osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 994–998, et oleks paradoksaalne asuda seisukohale, et mida laiemad on patendilitsentsi tingimused, seda suurem on stiimul sõlmida konkurentsipiiravaid tingimusi sisaldav kompromisskokkulepe, ning seda lihtsam oleks kvalifitseerida need kokkulepped eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks. See väide põhineb vaidlusaluse otsuse vääral tõlgendusel, millest nähtub, et Krka litsentsilepingu eesmärk oli ajendada seda ettevõtjat loobuma sisenemisest Servier’ peamistele turgudele, mis ei olnud hõlmatud Krka litsentsilepinguga.
- 204 Seitsmendas väiteosas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkti 997 osas, milles see kinnitab, et vaidlusalune otsus kohustab patendiomanikku andma litsentsi kogu kompromisskokkuleppega hõlmatud territooriumil. Vaidlusaluses otsuses ei ole sellist kohustust ette nähtud.

- 205 Kaheksandas väiteosas heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 998, et selleks, et kokkulepet saaks pidada poole suhtes „stiimuliks“, peab see kokkulepe kompenseerima sellele poolele kahjumi, mis tuleneb lepingutingimustest, mis keelavad tal teatud turgudele siseneda. See hinnang on esiteks vastuolus kohtupraktikaga, mis nõuab lihtsalt, et väärtuse ülekandmine peab olema piisavalt suur, et olla geneeriliste ravimite tootjale stiimuliks, et loobuda turule sisenemast, ning teiseks moonutab vaidlusaluse otsuse 2348. joonealuses märkuses viidatud tõendeid, mille põhjal komisjon leidis, et kasum, mida Krka lootis saada oma peamistel turgudel tänu Krka litsentsilepingule, oli piisavalt suur, et veenda teda loobuma Servier' peamistele turgudele sisenemisest.
- 206 Servier' sõnul ei ole ükski viiendas väiteosas viidatud moonutamine põhjendatud.
- 207 Servier väidab, et kuues väiteosa on tulemusetu, kuna see käsitleb vaidlustatud kohtuotsuse täiendavat põhjendust. Igal juhul ei ole see põhjendatud, kuna Üldkohus kohaldas kohtupraktikat, mille kohaselt tuleb eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks kvalifitseerida üksnes kokkulepped, mis on konkurentsi piisavalt kahjustavad.
- 208 Seitsmes väiteosa on samuti suunatud vaidlustatud kohtuotsuse täiendava põhjenduse vastu ning on seega tulemusetu. Lisaks, osas, milles komisjoni argumentide eesmärk on näha ette teatavad litsentsivormid, on need vastuolus kaalutlusruumiga, mis on nii intellektuaalomandi õiguse omanikul kolmandale isikule litsentsi andmisel kui ka vaidluse pooltel selle vaidluse heas usus lahendamisel kompromissiga.
- 209 Servier' sõnul tugineb kaheksas väiteosa vaidlustatud kohtuotsuse punkti 998 moonutamisele. Üldkohus ei välistanud asümmeetrilise litsentsi stimuleerivat mõju mitte seetõttu, et see ei kompenseeri kaotatud kasumit, vaid leidis õigesti, et ettevõtja, kes patendi kehtivust ei tunnusta, peab vastutasuks turule sisenemisest loobumise eest ratsionaalselt nõudma hüvitist, mis katab vähemalt loodetud kasumi kindla kaotamise. Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, leidis Üldkohus, et kuna Krka litsentsileping sõlmiti turutingimustel, ei saa seda pidada vastupidiseks makseks, kuna määrav asjaolu, mille tõttu Krka nõustus kompromisskokkuleppe tingimustega, on patendi 947 kehtivus.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 210 Teise väite viiendas osas väidab komisjon, et Üldkohus moonutas mitut tõendit, kui ta hindas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 975–984 Krka litsentsilepingu tasumäära, et teha kindlaks, kas see leping võis ajendada seda ettevõtjat loobuma Servier' peamistele turgudele sisenemisest. Euroopa Kohus on aga käesoleva kohtuotsuse punktides 198–200 juba tõdenud, et Üldkohtu selline arutluskäik põhineb õiguslikult väära kriteeriumi kohaldamisel seoses küsimusega, kas Krka litsentsileping oli sõlmitud tavapärasel turutingimustel. Kuna vaidlustatud kohtuotsuse punktid 975–984 on selle õigusnormi rikkumise tõttu õigusvastased, ei ole viienda väiteosa kohta vaja otsust teha.
- 211 Teise väite kuuendas kuni kaheksandas osas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punktides 992–998 antud hinnangut, milles Üldkohus lükkas tagasi komisjoni arutluskäigu, et Krka litsentsilepingu näol oli tegemist stiimuliga lükata edasi Servier' peamistele turgudele sisenemine, tuginedes sisuliselt põhjusele, et Krka kompromisskokkuleppes ette nähtud turustamis- ja vaidlustamiskeeldude kohaldamisala oli ulatuslikum kui Krka litsentsilepingu kohaldamisala. See Üldkohtu hinnang põhineb aga eeldusel, et tavapärasel turutingimustel sõlmitud litsentsileping vastab seetõttu kriteeriumile, mille Üldkohus määratles selle kohtuotsuse

punktis 963, ega saa järelikult kujutada endast stiimulit sõlmida seda patenti puudutavate vaidluste lahendamiseks kompromisskokkulepe, mis sisaldab konkurentsi piiravaid tingimusi. Kuna see kriteerium on õiguslikult väär, põhineb selle kohtuotsuse punktides 994–998 antud hinnang eeldusel, mis on ise vale, ja on seega õigusvastane. Sellest järeldub, et Servier' esitatud asja läbivaatamist takistav asjaolu tuleb tagasi lükata ning tuleb nõustuda selle väite kuuenda kuni kaheksanda osaga.

212 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teise väitega nõustuda.

6. Kolmas väide

a) Esimene väiteosa

1) Poolte argumendid

213 Kolmanda väite esimeses osas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkti 1006, milles Üldkohus leidis, et turu jagamise kokkulepe eeldab turgude „kindlat“ jagamist poolte vahel. See hinnang on vastuolus ELTL artikli 101 lõike 1 punktiga c, mis – nagu nähtub 27. juuli 2005. aasta kohtuotsusest *Brasserie nationale jt vs. komisjon* (T-49/02–T-51/02, EU:T:2005:298, punkt 156) – ei kehtesta ühtegi sedalaadi tingimust turu jagamise kokkuleppeks kvalifitseerimiseks ega – nagu tuleneb eelkõige 20. jaanuari 2016. aasta kohtuotsusest *Toshiba Corporation vs. komisjon* (C-373/14 P, EU:C:2016:26, punkt 28) – selleks, et kvalifitseerida seda liiki kokkulepe eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.

214 Servier' sõnul tuginevad need argumendid vaidlustatud kohtuotsuse väärale tõlgendamisele. Üldkohus ei nõudnud turgude „kindlat“ jagamist, vaid märkis, et ühtegi turgu ei olnud Krka reserveeritud. Komisjoni viidatud Euroopa Kohtu ja Üldkohtu otsus ei ole asjakohased, kuna Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu eesmärk ei olnud klientide jagamine või välismaiste konkurentide turule sisenemise takistamine, vaid need põhinesid patendi 947 tunnustamisel.

2) Euroopa Kohtu hinnang

215 Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 985 sisuliselt järeldanud, et komisjon ei saanud kvalifitseerida Krka kompromisskokkulepet ja litsentsilepingut oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, leidis Üldkohus, et seda järeldust ei lükka ümber ükski muu vaidlusaluses otsuses tuvastatud asjaolu. Nii leidis Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 1003–1014 esitatud põhjustel, et komisjonil ei olnud alust järeldada, et need kokkulepped kujutasid endast turu jagamist Servier' ja Krka vahel. Täpsemalt tuvastas ta selle kohtuotsuse punktis 1005, et Servier'd ei olnud Krka peamistelt turgudelt välja tõrjutud. Sama kohtuotsuse punktis 1006 järeldas Üldkohus sellest tõdemusest, et „ei olnud sellist osa turust, mis oleks kokkulepete kohaselt reserveeritud Krka“, mistõttu ei saa „järeldada, et tegemist oli turu jagamisega selles tähenduses, et kokkuleppe pooled oleksid siseturu selle osa kindlalt omavahel ära jaganud“.

216 Ent nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 182–194, ei takista asjaolu, et turgude jagamise kokkulepe ei ole „kindel“, kuidagi selle kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks. Nimelt keelab ELTL artikli 101 lõike 1 punkt c sõnaselgelt turgude

jagamise kokkulepped. Käesoleva kohtuotsuse punktis 97 viidatud kohtupraktikast tuleneb, et ettevõtjatevahelised horisontaalkoostöö kokkulepped, mis puudutavad turgude jagamist, on nende eriti raske laadi tõttu kvalifitseeritavad oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.

- 217 ELTL artikli 101 lõike 1 punkt c ei sisalda selles osas ühtegi eritingimust, mis näeks ette, et selles sätestatud keeld piirdub üksnes kokkulepetega, mis näevad ette nende turgude „kindla“ jagamise näiteks tingimuste abil, mis reserveerivad teatud turgudele pääsu ühele neist ettevõtjatest ja välistavad teise, või keelavad ekspordi ühelt turult teisele. Seega, kuna puuduvad sellekohased erisätted, ei ole vaja eristada turu jagamise kokkuleppeid sellise tingimuse alusel, mida ELTL artikli 101 lõikes 1 ei ole ette nähtud ning mida ei ole võimalik ette kujutada ühegi selle sätte eesmärgi või ülesehitusega seotud kaalutluse alusel.
- 218 Pealegi tähendaks Üldkohtu tõlgendus, et eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ei kvalifitseeritaks kokkuleppeid, mis seisnevad turgude jagamises, eelkõige reserveerides teatud turud ühele ettevõtjale vastutasuna selle ettevõtja poolt patendilitsentsi andmise eest teisele ettevõtjale, kes tegutseb tootmis- või turustusahela samal tasemel, võimaldades seega sellel teisel ettevõtjal siseneda muudele turgudele ilma patendist tulenevate õiguste rikkumise ohuta, mis vähendaks ELTL artikli 101 lõike 1 punktis c sätestatud keelu täielikku toimet ja kahjustaks oluliselt liidu konkurentsioiguse rakendamist, arvestades nende kokkulepete selgelt konkurentsivastast laadi.
- 219 Seega, kui Üldkohus otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1006, et kuna Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu puhul ei olnud osa turust reserveeritud Krkale, siis „ei saa [seega] järeldada, et tegemist oli turu jagamisega selles tähenduses, et [nende] kokkule[pete] pooled oleksid siseturu selle osa kindlalt omavahel ära jaganud“, tugines see kohus ELTL artikli 101 lõike 1 väärale tõlgendusele ja seega on punkt 1006 õigusvastane.
- 220 Sellest järeldub, et kolmanda väite esimese osaga tuleb nõustuda.

b) Teine väiteosa

1) Poolte argumendid

- 221 Kolmanda väite teises osas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkti 1012, millest nähtub, et lepingute kooslust, mille aluseks on patendi kehtivuse tunnustamine poolte poolt, ei saa käsitada turult välja tõrjumise kokkuleppena. Üldkohus moonutas nende tõendite selget tähendust, mis puudutavad seda, kuidas pooled tajuvad patendi 947 kehtivust. Isegi kui Krka kompromisskokkuleppe põhines sellel tunnustamisel, ei saanud see kokkuleppe jääda ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalast välja, kuna selle kokkuleppe eesmärk oli turg jagada.
- 222 Servier' arvates tuleb moonutamise etteheide tagasi lükata, kuna komisjon ei toonud esile ühtegi viga tõendite analüüsimisel. Üldkohus märkis komisjoni viidatud kohtupraktikat rikkumata, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsileping põhinesid sellel, et pooled tunnustasid patendi 947 kehtivust.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 223 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1012 leidis Üldkohus, et „kuna stiimuli olemasolu ei ole tõendatud [...], tuleb turustamis- ja vaidlustamiskeeldusid vaadelda nii, et need tulenevad õiguspärasest patendivaidluse lahendamise kokkuleppest, millega on ühitatud litsentsileping“, ja et „[s]elline lepingute kooslus, mille aluseks on patendi kehtivuse tunnustamine, ei saa niisiis olla käsitatav turult välja tõrjumise kokkuleppena“.
- 224 Tuleb asuda seisukohale, nagu on leitud käesoleva kohtuotsuse punktides 102 ja 132, et kuigi kahe poole vahelise vaidluse esemeks oleva patendi kehtivuse tunnustamine võib olla asjakohane asjaolu, et hinnata, kas ühel ja samal turul saab selle vaidluse lahendamise kokkuleppest tulenevaid konkurentsipiiranguid leevendada või isegi neutraliseerida litsentsilepinguga, mis samade poolte vahel selle patendi kohta sõlmiti, ei ole see tunnustamine iseenesest otsustav või isegi asjakohane tegur, et teha kindlaks, kas kooskõlastatud tegevust – nagu vaidlusaluses otsuses Servier’le ja Krkale süüks pandud kooskõlastatud tegevus, mis seisnes turgude jagamises patendivaidluse lahendamise kompromisskokkuleppena, mis puudutab eelkõige turgusid, mis kuuluvad rikkumise geograafilise ulatuse alla, ja seda patenti puudutava litsentsilepinguga, mis puudutab turge, mis selle ulatuse alla ei kuulu – võib kvalifitseerida eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.
- 225 Käesoleva kohtuotsuse punktides 102, 132, 178–184 ja 224 esitatud kaalutlustest tuleneb aga, et kuna Üldkohus tugines esiteks Krka poolt patendi 947 tunnustamisele, kuigi see tegur ei ole iseenesest otsustav, ning teiseks Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sisule ja vormile, mitte aga nende konteksti arvestades konkreetsele analüüsile selle kohta, millises ulatuses need konkurentsi kahjustavad, et lükata ümber nende kokkulepete kvalifitseerimine eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, rikkus Üldkohus õigusnormi.
- 226 Lisaks on tõsi, et patendivaidluse lahendamise kompromisskokkuleppe ja selle patendi litsentsilepingu võib sõlmida õiguspärasel eesmärgil ja täiesti seaduslikult, kui pooled tunnustavad selle patendi kehtivust, kui puuduvad muud asjaolud, mis kujutaksid endast ELTL artikli 101 rikkumist. Asjaolu, et sellistel kokkulepetel on õiguspärane eesmärk, ei tähenda siiski, et need jäävad ELTL artikli 101 kohaldamisalast välja, kui ilmneb, et nende eesmärk on ka turgude jagamine või muud konkurentsipiirangud (vt selle kohta 30. jaanuari 1985. aasta kohtuotsus BAT Cigaretten-Fabriken vs. komisjon, 35/83, EU:C:1985:32, punkt 33, ja 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus CB vs. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 70).
- 227 Seega tuleb kolmanda väite teise osaga nõustuda.

c) Kolmas väiteosa

1) Poolte argumendid

- 228 Kolmanda väite kolmandas osas leiab komisjon, et Üldkohus moonutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 987 ja 988 Krka litsentsilepingu tingimusi. Üldkohus kinnitas, et faktilise duopoli võimalik loomine selle lepinguga hõlmatud seitsmes liikmesriigis – mis on Krka peamised turud – ei tulenenud mitte selle lepingu sõnastusest, vaid Servier’ ja Krka hilisematest valikutest. See väide on aga vastuolus sama lepingu artikli 2 lõikega 2, mille kohaselt Servier kohustus mitte lubama kolmandal ettevõtjal kasutada patenti 947 nendel seitsmel riigisisel turul.

229 Servier vaidleb vastu sellele, et Krka litsentsilepinguga loodi faktiline duopol. Esiteks võis Servier selle lepingu kohaselt anda kolmandast isikust ettevõtjale täiendava litsentsi. Teiseks, kuna komisjon ei vaidlustanud asjaolu, et Servier' ja Krka vahel esineb teatav konkurents, mis tuvastati vaidlustatud kohtuotsuse punktis 991, siis on see argument tulemusetu.

2) Euroopa Kohtu hinnang

230 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 987 leidis Üldkohus, et isegi kui Krka litsentsileping võimaldas luua Servier' ja Krka vahel „kasuliku duopoli“, „siis ei oleks selline duopol tulenenud mitte kokkuleppest enesest, vaid otsustest, mille Servier ja Krka oleksid teinud pärast selle kokkuleppe sõlmimist, ehk Servier' puhul otsusest mitte anda litsentsi mõnele teisele geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule või mitte ise turustada oma perindopriili odavat geneerilist versiooni [...] ning Krka puhul otsusest mitte ajada agressiivset hinnapoliitikat“.

231 Sellega seoses tuleb märkida, et Krka litsentsilepingu artikkel 2, mida on mainitud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46 ja mis sisaldub Servier' esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse lisas A.176, on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevaga annab Servier Krkale patendi 947 osas tühistamatu ainulitsentsi ja Krka aktsepteerib seda, et territooriumil kasutada, toota, müüa, müügiks pakkuda, reklaamida ja importida käesoleva lepingu kehtivusaja jooksul Krka tooteid, mis sisaldavad alfa-kristallilisel kujul tert-butüülamiin-perindopriili käesoleva lepingu kehtivuse ajal.

Ilma et see piiraks eelnevat, jätab Servier endale õiguse kasutada territooriumil patenti 947 igas riigis otse või ühe oma tütarettvõtja kaudu või ühe kolmanda isiku kaudu mõne eespool nimetatud toimingu tegemiseks.

Krkal ei ole lubatud anda all-litsentse, välja arvatud need, mille ta annab oma tütarettvõtjatele, ilma Servier' eelneva kirjaliku nõusolekuta.“

232 Sellest selgest ja täpsest sõnastusest nähtub, et Servier andis Krkale patendi 947 tühistamatu ainulitsentsi, kuid Servier'le jäi õigus kasutada seda patenti „igas riigis ühe oma tütarettvõtja või ühe kolmanda isiku kaudu“. Kuigi selle reservatsiooni olemasolu võib aidata selgitada ettevaatlikku sõnastust, mida kasutas komisjon, kes tõi üksnes esile eelkõige vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1728, 1734 ja 1742, et Krka peamistel turgudel on „faktiline“ duopol, ei saa selle reservatsiooni sõnastust koostoimes Krkale antud tühistamatu ainulitsentsi laadiga tõlgendada nii, et see lubab Servier'l anda selle patendi litsentsi mõnele teisele geneeriliste ravimite tootjale, kes Servier'st sõltumatult tegutsedes võib Krkaga konkureerida. Kinnitades vaidlustatud kohtuotsuse punktis 987, et Servier' ja Krka vaheline duopol ei tulene mitte Krka litsentsilepingu tingimustest, vaid Servier' hilisemast valikust „mitte anda litsentsi mõnele teisele geneerilisi ravimeid tootvale äriühingule“, tõlgendas Üldkohus seda kokkulepet viisil, mis on selle sõnastusega vastuolus. Kuna Üldkohus moonutas nimetatud lepingu mõtet, on selle kohtuotsuse punkt 987 õigusvastane.

233 Neil asjaoludel tuleb kolmanda väite kolmanda osaga nõustuda.

d) Neljas väiteosa

1) Poolte argumendid

- 234 Kolmanda väite neljandas osas väidab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 989 ja 990, et vaidlusalune otsus ei saanud tugineda Servier' ja Krka vahelise duopoli loomisele, et tuvastada eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu, analüüsimate Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu võimalikke tagajärgi. Komisjoni arvates oli nende kokkulepete eesmärk oluliselt muuta Servier' peamiste turgude struktuuri, andes Krkale litsentsi vastutasuks selle eest, et viimane loobub nendele turgudele sisenemast. Järelikult ei olnud nende tagajärgede analüüsimine vajalik ning vaidlusaluses otsuses analüüsiti seda üksnes ammendavuse huvides.
- 235 Servier sõnul tuginevad need argumendid vaidlustatud kohtuotsuse väärale tõlgendusele.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 236 Olgu meenutatud, et vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 96 viidatud kohtupraktikale võib eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu mõistet kohaldada vaid teatud liiki ettevõtjatevahelise kooskõlastamise suhtes, mis kahjustab konkurentsi piisaval määral selleks, et saaks asuda seisukohale, et nende tagajärgede kontrollimine ei ole vajalik.
- 237 Selle kindlakstegemiseks, kas ettevõtjatevaheline kokkulepe on niivõrd kahjustav, tuleb tähelepanu pöörata selle tingimuste sisule, eesmärkidele, mida soovitakse saavutada, ning kokkuleppe majanduslikule ja õiguslikule kontekstile. Selle konteksti hindamisel tuleb arvesse võtta nende kaupade või teenuste laadi, mida piirang puudutab, ning asjaomase turu või asjaomaste turgude toimimise ja struktuuri tegelikke tingimusi (11. septembri 2014. aasta kohtuotsus CB vs. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 53).
- 238 Kuid nagu meenutati käesoleva kohtuotsuse punktides 93 ja 94 ning nagu komisjon õigesti rõhutab, ei ole oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguteks kvalifitseeritud tegevuse puhul vaja uurida ega *a fortiori* tõendada selle mõju konkurentstile. Nimelt näitab kogemus, et osal tegevustel võib iseenesest olla negatiivseid tagajärgi turgudele (vt selle kohta 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus CB vs. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 51, ja 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 162). Käesoleva kohtuotsus punktis 97 viidatud kohtupraktikast ilmneb, et turgude jagamise kohta sõlmitud kokkulepetel on konkurentsi kahjustav eesmärk iseenesest ja need kuuluvad ELTL artikli 101 lõike 1 kohaselt sõnaselgelt keelatud kokkulepete kategooriasse, kusjuures seda keeldu ei saa kahtluse alla seada seda majanduslikku konteksti käsitleva analüüsiga, kuhu kõnesolev konkurentsivastane tegevus paigutus.
- 239 Seetõttu, nagu Üldkohus ise märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 221 ja 989, tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 236–238 viidatud kohtupraktikast, et eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu tuvastamine ei või eelkõige kõnealuse kokkuleppe majandusliku ja õigusliku konteksti hindamise raames viia selle kokkuleppe tagajärgede hindamiseni, kuna vastasel juhul kaoks ELTL artikli 101 lõike 1 sätetes ette nähtud eesmärgi tõttu ja tagajärje tõttu konkurentsipiirangu eristamise soovitatav toime. Üldkohus leidis aga selle kohtuotsuse punktis 989 – milles osundatakse sama kohtuotsuse punktis 304 viidatud kohtupraktikale –, et ei komisjon ega liidu kohus ei saa kokkuleppe konkurentsi piiravat eesmärki analüüsides ja eeskätt kokkuleppe

majanduslikku ja õiguslikku konteksti arvesse võttes täielikult eirata selle kokkuleppe võimalikke tagajärgi. Selle kohtuotsuse punktis 990 märkis ta seega, et „väidetavate potentsiaalsete tagajärgede, see tähendab komisjoni poolt väidetava duopoli tekkimise aluseks [on] hüpoteetilised asjaolud, mis ei olnud kokkuleppe sõlmimise ajal ette nähtavad“.

- 240 Tuleb tõdeda, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 989 on sisemine vastuolu, sest selles on ühtaegu märgitud, et eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu tagajärgi ei tule selle piirangu olemasolu tuvastamisel hinnata ja et neid tagajärgi ei saa kokkuleppe konkurentsi piirava eesmärgi analüüsimisel tähelepanuta jätta. Need kaks väidet on aga ühildamatud.
- 241 Lisaks on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 304 ja 989 rikutud õigusnormi, kuna Üldkohus märkis, et komisjon ja liidu kohus ei saa kokkuleppe konkurentsi piiravat eesmärki uurides täielikult eirata selle kokkuleppe potentsiaalseid tagajärgi. Nimelt on see märkus, mis ei põhine ühelgi Euroopa Kohtu otsusel, otseselt vastuolus käesoleva kohtuotsuse punktides 236–238 toodud kohtupraktikaga, mille kohaselt ei ole oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguteks kvalifitseeritud tegevuse puhul vaja uurida ega *a fortiori* tõendada selle tagajärgi konkurentstile.
- 242 See ekslik hinnang ajab lisaks segi analüüsi, mille käigus kontrollitakse, kas tegevus võib juba oma laadilt süstemaatiliselt konkurentsi kahjustada sellele omaste tunnuste tõttu ja kas see on seega piisavalt kahjulik, et kvalifitseerida see oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, ja analüüsi, mis seisneb konkreetsetel juhtudel tegevuse tegelike või võimalike tagajärgede analüüsimises, mis on asjakohane üksnes selleks, et hinnata, kas tegemist on oma tagajärje tõttu konkurentsipiiranguga.
- 243 Selleks, et tuvastada, kas tegevus on niivõrd kahjulik, ei ole sugugi vaja hinnata, ega ammugi tõendada selle tegevuse tagajärgi konkurentstile, olgu need siis tegelikud või potentsiaalsed, negatiivsed või positiivsed (vt selle kohta 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punktid 159, 162 ja 166 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 244 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 236–238 ja 243 meenutatud kohtupraktikat, mis välistab kokkuleppe või tegevuse tagajärgede arvessevõtmise, rikkus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 990 õigusnormi, kui ta oma arutluskäigus eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu kohta, mis tuvastati vaidlusaluses otsuses ja mis põhines asjaolul, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu tõttu jagati liidus geograafilised turud, tõi esile kaalutlused nende kokkulepete võimalike tagajärgede väidetava hüpoteetilise laadi kohta, mida komisjon ei pidanud selles osas arvesse võtma.
- 245 Järelikult tuleb kolmanda väite neljanda osaga nõustuda.

e) Viies väiteosa

1) Poolte argumendid

- 246 Kolmanda väite viiendas osas kritiseerib komisjon seda, et Üldkohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1023 tagasi vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1730 viidatud Lupini avalduse, mille kohaselt „paistis, et Servier’ seisukohast oli [Krka kompromisskokkulepe] õigustatud selleks, et kaitsta neid põhilisi turgusid, kus on täheldatav valdavalt [rahvusvahelise mittekaubandusliku nimetuse] välja kirjutamine ja/või väga laialdane asendusravimina kasutamine“, kuna see avaldus

ei võimalda tõendada Servier' kavatsust sõlmida Krkaga turu jagamise või turult väljatõrjumise kokkuleppeid. Komisjoni sõnul ei olnud selle avalduse eesmärk aga mitte tõendada Servier' kavatsust, vaid kinnitada Krka hilisemat avaldust, mis võimaldas näidata, et Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping muutsid teatud turu jagamise vormi võimalikuks, aidates nii kaasa nende kokkulepete konkurentsivastase eesmärgi tuvastamisele.

247 Servier väidab, et viies väiteosa on vastuvõetamatu, kuna sellega seatakse kahtluse alla Üldkohtu hinnang tõenditele.

2) Euroopa Kohtu hinnang

248 Olgu meenutatud, et ELTL artikli 256 lõikest 1 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust tuleneb, et apellatsioonkaebus on piiratud õigusküsimustega ning ainult Üldkohus on seega pädev tähtsust omavaid faktilisi asjaolusid tuvastama ja tõendeid hindama. Faktide ja tõendite hindamine ei ole niisugune õigusküsimus, mis sellisena kuulub Euroopa Kohtu poolt apellatsiooni korras läbivaatamisele, välja arvatud juhul, kui neid on moonutatud (16. veebruari 2023. aasta kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, C-623/20 P, EU:C:2023:97, punkt 116 ja seal viidatud kohtupraktika).

249 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et komisjon ei viita moonutamisele, mistõttu on kolmanda väite viies osa vastuvõetamatu.

f) Kuues väiteosa

1) Poolte argumendid

250 Kolmanda väite kuuendas osas väidab komisjon, et Üldkohus tõlgendas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 248, 958 ja 965 vääralt määrust nr 772/2004 ja käesoleva kohtuotsuse punktis 53 mainitud suuniseid ELTL artikli 101 kohaldamise kohta tehnosiirde kokkulepete suhtes.

251 Servier vaidleb vastu sellele, et Üldkohus on toime pannud mis tahes õigusnormi rikkumise eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu mõiste kohaldamisel.

2) Euroopa Kohtu hinnang

252 Tuleb märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punkt 248 – milles sisuliselt piirduakse käesoleva kohtuotsuse punktis 250 viidatud suuniste teatavate punktide meenutamise ja kommenteerimisega – on osa sissejuhatavatest kaalutlustest, mille tagajärjel Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 252, et „tasakaalustamiseks [tuleb] kaaluda ühelt poolt vajadust võimaldada ettevõtjatel sõlmida kõigile kasulikke [kompromisskokkuleppeid] ning teiselt poolt vajadust maandada selliste [kompromisskokkulepete] kuritarvitamise riski, mis on konkurentsioigusega vastuolus ning viib kehtetute patentide säilitamise ning iseäranis farmaatsiaspektori puhul põhjendamatu finantskoormuse tekkimiseni avalikele eelarvetele“. Kuna aga sellised sissejuhatavad kaalutlused ei mõjuta nende üldsõnalisuse tõttu vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni, on selle kohtuotsuse punkti 248 vastu suunatud etteheide seega tulemusetu. Lisaks tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 179–184 teise väite teisele osale

vastates esitatud kaalutlustest, et vaidlustatud kohtuotsuse punktid 943–972 on õigusvastased. Seega ei ole vaja vastata etteheidetele, millega seatakse kahtluse alla vaidlustatud kohtuotsuse punktid 958 ja 965.

253 Kuna kolmanda väite esimene kuni neljas osa ning kuues osa on põhjendatud, tuleb kolmanda väitega nõustuda.

7. Neljas väide

254 Komisjon vaidleb oma neljandas väites vastu Üldkohtu hinnangutele, mis puudutasid Krka kokkulepete poolte kavatsusi. See väide koosneb neljast osast.

a) Esimene väiteosa

1) Poolte argumendid

255 Neljanda väite esimeses osas kritiseerib komisjon seda, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1015, et vaidlusaluses otsuses ei ole tõendatud, et Servier’l või Krkal oli kavatsus sõlmida konkurentsivastaseid kokkuleppeid. Nimelt ei ole selline tõend nõutav, kuna ettevõtjatele süüks pandud rikkumine on oma eesmärgi tõttu konkurentsipiirang. Isegi kui neil ettevõtjatel ei olnud kavatsust konkurentsi piirata, ei mõjuta see tegur asjaolu, et Krka kokkulepped olid Servier’ peamistel turgudel konkurentsi piisavalt kahjustavad, et õigustada nende kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.

256 Servier väidab, et kuna eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks kvalifitseerimiseks ei ole poolte tahte tõendamine nõutav, on neljas väide tervikuna suunatud vaidlustatud kohtuotsuse täiendava põhjenduse vastu ning seetõttu tulemusetu.

2) Euroopa Kohtu hinnang

257 Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 985 sisuliselt järeldanud, et komisjon ei saanud kvalifitseerida Krka kompromisskokkulepet ja litsentsilepingut oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, leidis Üldkohus, et seda järeldust ei lükka ümber ükski muu vaidlusaluses otsuses tuvastatud asjaolu. Nende asjaolude hulgas on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1015 märgitud, et „komisjon [ei ole] tõendanud, et Servier’l ja Krkal oli turu jagamise või turult välja tõrjumise kokkuleppe sõlmimise kavatsus või et Servier oleks soovinud ajendada Krkad loobuma temaga konkureerimisest või et Krkal oleks olnud kavatsus, vastutasuna ajendava eelise eest, loobuda Servier’le konkurentsisureve avaldamisest“. Nimetatud kohtuotsuse punktides 1016–1024 esitatud põhjustel lükkas Üldkohus seejärel tagasi osa tõendeid Krka kokkulepete poolte kavatsuste kohta, mida vaidlusaluses otsuses käsitleti, ning asus sama kohtuotsuse punktis 1025 seisukohale, et igal juhul ei olnud komisjon esitanud asjakohaseid ja üksteist toetavaid tõendeid, mis võimaldaksid seada kahtluse alla järelduse, millele ta jõudis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 985.

258 Sellega seoses olgu meenutatud, et nagu märgiti käesoleva kohtuotsus punktides 108 ja 182, siis asjaolu, et asjasse puutuvad ettevõtjad, kelle tegevust võib kvalifitseerida eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, tegutsesid ilma kavatsuseta konkurentsi takistada, piirata või moonutada, ja asjaolu, et nad taotlesid teatud õiguspäraseid eesmärke, ei ole ELTL artikli 101 lõike 1

kohaldamisel määrava tähtsusega (vt selle kohta 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, punkt 167 ja seal viidatud kohtupraktika). Kuigi kokkuleppe poolte kavatsused võivad teatud juhul aidata kaasa, et tõendada selle kokkuleppega taotletavaid objektiivseid konkurentsieesmärke, siis nähtub käesolevas punktis viidatud kohtupraktikast, et kui Üldkohus heitis komisjonile ette, et ta ei tõendanud sisuliselt, et Servier' l või Krka oli kavatsus nendevahelist konkurentsi piirata, ehkki selline tõendamine ei olnud nõutud, et tuvastada eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu, siis on Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 251 õigusnormi rikkunud.

259 Neljanda väite esimene osaga tuleb seega nõustuda.

b) Teine väiteosa

1) Poolte argumendid

260 Neljanda väite teises osas väidab komisjon, et otsustades vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1016–1024 Servier' ja Krka kavatsuse üle jagada omavahel turud, tegi Üldkohus vigu tõendite analüüsi käsitlevate põhimõtete tõlgendamisel. Sellega seoses esitab ta neli etteheidet.

261 Esiteks, mis puudutab Servier' ja Krka poolt patendi 947 kehtivuse tunnustamist, siis piirdus Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 1017–1024 teatavate vaidlusaluses otsuses mainitud dokumentide analüüsimisega, kuigi ta oli kohustatud kontrollima, kas kõik dokumentaalsed tõendid kogumis võimaldavad rikkumise tuvastada vastavalt nõutavale tõendamisstandardile. Üldkohus jättis seega arvesse võtmata vaidlusaluse otsuse põhjendustes 873, 874 ja 1759 viidatud dokumendid.

262 Teiseks, nimetatud kohtuotsuse punktis 1016 Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sisule omistatud tähtsuse puhul järgis Üldkohus sisuliselt ekslikku, nn *a contrario* arutluskäiku ning tõlgendas valesti kohtupraktikat, mis tuleneb 7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsusest *Aalborg Portland jt vs. komisjon* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 57) seoses kaudsetest tõenditest tuleneda võivate järeldustega, kui pooled ei ole oma kokkuleppe sisu kohta säilitanud dokumentaalseid tõendeid. Üldkohus tuletas sellest, et asjaolu, et mingi kokkuleppe sisu on kättesaadav, muudab teiste dokumentide asjakohasuse suhteliseks. Kui seda õigusnormi ei oleks rikutud, oleks Üldkohus pidanud arvesse võtma Krka 29. septembri 2005. aasta e-kirja, milles on ära toodud järgitud konkurentsivastane strateegia, ning vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1730 ja 1748 viidatud Lupini avaldust, mis kinnitab selle strateegia olemasolu.

263 Kolmandaks rikkus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1016 õigusnormi, kui ta otsustas üldiselt ja abstraktselt, et kokkulepetega samast ajast pärit dokumentidega „ei ole lihtne kahtluse alla seada järeldust, mis põhineb kokkulepete endi sisul“. Niisugust tõendite hierarhiat nimelt ei ole. Üldkohus eiras tõendi peamist ülesannet, milleks on tõendada veenvalt argumendi sisu, ning rikkus õigusnormi, kui ta ei kontrollinud kõigi vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1758–1760 nimetatud tõendite usaldusväarsust.

264 Neljandaks väidab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuse punkt 1019 ei ole piisavalt põhjendatud. Eelkõige ei ole selles kohtuotsuses selgitatud, miks vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1758–1760 nimetatud tõenditest koostoimes selle otsuse põhjendustega 1687–1690 ei piisa, et tõendada, et Krka ei tunnustanud patendi 947 kehtivust.

265 Servier väidab, et Üldkohus selgitas põhjusi, miks Krka poolt kohtumenetluste jätkamine ei seadnud kahtluse alla asjaolu, et see ettevõtja tunnustas patendi 947 kehtivust, ilma et Üldkohus oleks rikkunud oma kohustust analüüsida kõiki asjakohaseid tõendeid ja oma põhjendamiskohustust. Teise ja kolmanda etteheite osas meenutab Servier, et kuna Krka kokkulepped avalikustati, oli asjakohane, et Üldkohus eristas neid kokkuleppeid salajastest kartellidest.

2) Euroopa Kohtu hinnang

266 Kuna komisjon esitas oma esimese etteheite raames argumendid, mis kattuvad neljanda väite neljandas osas esitatud argumentidega, tuleb kõiki neid argumente analüüsida neljanda väiteosa hindamise raames.

267 Mis puudutab neljandat etteheidet, mis käsitleb põhjenduse puudumist, siis olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt peab kohtuotsuse põhistusest selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema Üldkohtu arutluskäik selleks, et huvitatud isikud saaksid teada, millistel põhjustel otsus tehti, ja Euroopa Kohus saaks teostada kohtulikku kontrolli (9. märtsi 2023. aasta kohtuotsus *Les Mousquetaires ja ITM Entreprises vs. komisjon*, C-682/20 P, EU:C:2023:170, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

268 Üldkohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1019 tagasi vaidlusaluse otsuse põhjendustes 849–854 ja 1758–1760 toodud tõendid põhjusel, et need olid liiga „fragmentaarsed või ebamäärased“ selleks, et lükata ümber Üldkohtu järeldust, et Krka oli lõpuks patendi 947 kehtivust tunnustanud. See põhjendus, mis on küll lakooniline, on siiski piisav, et mõista selle kohtuotsuse punkti 1016 arvestades põhjusi, miks Üldkohus need tõendid tagasi lükkas. Kuna neljas etteheide ei ole põhjendatud, tuleb see seega tagasi lükata.

269 Teise ja kolmanda etteheite kohta, mida tuleb analüüsida koos, väidab komisjon sisuliselt, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1016 on rikutud õigusnormi, kuna Üldkohus otsustas, et kokkulepetega samast ajast pärit dokumentidega ei ole lihtne kahtluse alla seada järeldust, mis põhineb nende kokkulepete endi sisul.

270 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1016 meenutas Üldkohus õigesti, viidates 25. jaanuari 2007. aasta kohtuotsusele *Sumitomo Metal Industries ja Nippon Steel vs. komisjon* (C-403/04 P ja C-405/04 P, EU:C:2007:52, punkt 51), et isegi kui komisjon avastab ettevõtjatevahelist õigusvastast suhtlust otseselt tõendavad dokumendid, on need tavaliselt üksnes osalised ja hajusad, mistõttu on sageli vaja teatud üksikasjad tuletamise teel taastada. Ta leidis siiski punktis 1016, et Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping olid „tegeliku sisuga lepingud, millest pealegi avalikkust laialdaselt teavitati ([vaidlusaluse] otsuse põhjendus 915)“, et „[k]una komisjonile oli kogu nende kokkulepete sisu lihtsasti kättesaadav, siis pole äsjaviidatud kohtupraktika kohaldatavus sedavõrd ilmne“, ning et seega ei ole „[e]lektronkirjade osalistest väljavõtetest või muudest poolte kavatsusi tõendama pidavatest dokumentidest tuletatuga [...] lihtne kahtluse alla seada järeldust, mis põhineb kokkulepete endi sisul ehk siduvatel õigustel ja kohustustel, mille pooled on otsustanud vastastikku võtta“.

271 Sellega seoses tuleb meenutada, et liidu õiguses kehtib tõendite vaba hindamise põhimõte ja ainus asjasse puutuv kriteerium esitatud tõendite hindamiseks on nende usaldusväärsus (25. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus *Dalmine vs. komisjon*, C-407/04 P, EU:C:2007:53, punktid 49 ja 63, ning 27. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *FSL jt vs. komisjon*, C-469/15 P, EU:C:2017:308, punkt 38).

- 272 Komisjon peab temal lasuva tõendamiskoormise täitmiseks esitama piisavalt täpsed ja omavahel kooskõlalised tõendid, et tekiks kindel veendumus, et väidetav rikkumine on toime pandud (vt selle kohta 28. märtsi 1984. aasta kohtuotsus *Compagnie royale asturienne des mines ja Rheinzink vs. komisjon*, 29/83 ja 30/83, EU:C:1984:130, punkt 20, ja 25. jaanuari 2007. aasta kohtuotsus *Sumitomo Metal Industries ja Nippon Steel vs. komisjon*, C-403/04 P ja C-405/04 P, EU:C:2007:52, punktid 42 ja 45).
- 273 Kõik komisjoni esitatud tõendid ei pea siiski ilmingimata vastama neile tingimustele rikkumise kõigi tunnuste osas. Piisab, kui kaudsete tõendite kogum, millele institutsioon tugineb, vastab tervikuna hinnatult neile nõuetele (vt selle kohta 15. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus *Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, punktid 513–523, ja 14. mai 2020. aasta kohtuotsus *NKT Verwaltungs ja NKT vs. komisjon*, C-607/18 P, EU:C:2020:385, punkt 180).
- 274 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 97 ja 220 märkis, ei kuulu need tõendite esitamist puudutavad põhimõtted kohaldamisele mitte üksnes siis, kui komisjon peab kooskõlastatud tegevuse olemasolu järeldama osaliste ja hajusate tõendite pinnalt, vaid ka siis, kui komisjon sai tutvuda selle tegevuse rakendamiseks mõeldud kokkulepete sisuga. Nimelt ei võimalda sellises olukorras nende kokkulepete sisu iseenesest tingimata kindlaks teha, kas need kokkulepped kuuluvad konkurentsivastase tegevuse raamistikku, ega ammugi mitte seda, kas see tegevus on piisavalt kahjulik, et seda saaks kvalifitseerida oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.
- 275 Nagu on juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 183 vastuseks teise väite teisele osale, ei ole iseenesest määrav asjaolu, et salajase tegevuse elluviimiseks mõeldud kokkulepete tingimustest ei ilmne konkurentsivastast eesmärki. Seetõttu tuleb arvesse võtta nii nende lepingute sisu kui ka nende eesmärgid ning nende majanduslikku ja õiguslikku konteksti (vt selle kohta 26. novembri 2015. aasta kohtuotsus *Maxima Latvija*, C-345/14, EU:C:2015:784, punkt 20, ja 23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *F. Hoffmann-La Roche jt*, C-179/16, EU:C:2018:25, punktid 78 ja 79). Tuleb meenutada, et kuigi selle kindlakstegemisel, kas ettevõtjatevaheline kokkulepe on käsitatav piiranguna, ei tule välja selgitada poolte tahet, ei keela miski konkurentsiasutustel või liikmesriigi ja liidu kohtul seda arvesse võtta (11. septembri 2014. aasta kohtuotsus *CB vs. komisjon*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika), eelkõige selleks, et mõista selle kokkuleppe tegelikku eesmärki selle sõlmimise konteksti arvestades, nagu otsustati käesoleva kohtuotsuse punktis 258.
- 276 Seetõttu rikkus Üldkohus esiteks liidu õiguses ette nähtud tõendite vaba hindamise põhimõtet, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1016, et kui rikkumise olemasolu tuvastamiseks võetakse arvesse osalisi ja hajusaid tõendeid, siis tehakse õiguslikult vahet olukordadel, kus komisjoni valduses on konkurentsivastaste kokkulepete sisu, ja olukordadel, kus tal seda ei ole. Teiseks rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta märkis viidatud punktis 1016, et „[e]lektronkirjade osalistest väljavõtetest või muudest poolte kavatsusi tõendama pidavatest dokumentidest tuletatuga ei ole lihtne kahtluse alla seada järeldust, mis põhineb kokkulepete endi sisul ehk siduvatel õigustel ja kohustustel, mille pooled on otsustanud vastastikku võtta“. Kuna Üldkohus nii toimis, on selle kohtuotsuse punktides 1016–1025 esitatud hinnang õigusvastane.
- 277 Seega tuleb neljanda väite teise osaga, mis on väljendatud selle teises ja kolmandas etteheites, nõustuda.

c) Kolmas väiteosa

1) Poolte argumendid

- 278 Neljanda väite kolmandas osas väidab komisjon, et esimese väite kuuenda osa raames esitatud põhjustel on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1017 ja 1024 rikutud õigusnormi.
- 279 Servier' arvates tuleb kolmas väiteosa tagasi lükata samadel põhjustel kui need, mis põhjendasid esimese väite kuuenda osa tagasi lükkamist.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 280 Kuna käesoleva kohtuotsuse punktis 163 nõustuti esimese väite kuuenda osaga, ei ole neljanda väite kolmanda osa kohta vaja eraldi otsust teha.

d) Neljas väiteosa

1) Poolte argumendid

- 281 Neljanda väite neljandas osas heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 999, 1000, 1010 ja 1026 põhimõtteid, mis kohustavad teda analüüsima kõiki tõendeid täielikult ja erapooletult. Üldkohus „eelistas“ subjektiivseid tõendeid, mis olid hilisemad Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise kuupäevast, nende kokkulepetega samast ajast pärinevatele tõenditele, millele on viidatud selle kohtuotsuse punktides 1015–1024, kuigi viimati nimetatud tõendid oleksid võimaldanud tal kontrollida, kas Krka tegelikult patendi 947 kehtivust tunnustas. Isegi kui see ettevõtja väitis, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus pani ta uskuma, et patent 947 on kehtiv, lükkab kõigi tõendite täielik ja erapooletu hindamine sellise väite ümber. Üldkohus rikkus õigusnormi, kuna ta ei analüüsinud kõiki vaidlusaluse otsuse jaos 5.5 esitatud tõendeid.
- 282 Servier leiab, et neljanda väite neljas osa põhineb vaidlustatud kohtuotsuse vääral tõlgendamisel. Üldkohus analüüsis nii hilisemaid tõendeid kui ka Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu ajast pärinevaid tõendeid. Igal juhul puudus neil tõenditel tõenduslik väärtus, kuna need olid Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsusest varasemad. Lisaks ei saa komisjon Üldkohtule ette heita, et viimane ei vaadanud läbi kõiki vaidlusaluse otsuse jaos 5.5 nimetatud tõendeid. Eelkõige on see etteheide vastuvõetamatu, kuna komisjon ei märgi selgelt, milliseid konkreetseid tõendeid oleks Üldkohus pidanud tema arvates analüüsima selles jaos, mis on 55 lehekülge pikk. Servier' arvates ei ole Üldkohus kohustatud vaidlusalust otsust läbi vaatama ulatuses, mis läheb kaugemale komisjoni poolt kohtumenetluse käigus esitatud tõenditest, ega Euroopa Kohus kohustatud asendama Üldkohtu hinnangut enda omaga.

2) Euroopa Kohtu hinnang

- 283 Neljanda väite teises osas, mida vaadeldakse selle esimese etteheite alusel, ja selle väite neljandas osas väidab komisjon sisuliselt, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu olemasolu üle, tuginedes nende tõendite – mis käsitlevad Krka poolt patendi 947 tunnustamist ja Krka kokkulepete poolte kavatsusi – ebatäielikule ja valikulisele hindamisele.

- 284 Sellega seoses otsustati käesoleva kohtuotsuse punktides 160–162, et kuna Üldkohus jättis arvesse võtmata selle kohtuotsuse punktides 158 ja 159 toodud asjaolud selle kohta, kuidas Krka tajus patendi 947 kehtivust, ja jättis selgitamata selle arvesse võtmata jätmise põhjused, ehkki konkurentsieeskirjade rikkumist saab nõuetekohaselt hinnata üksnes siis, kui vaidlusaluses otsuses viidatud kaudseid tõendeid hinnatakse kogumis, siis moonutas Üldkohus vaidlusalust otsust ja jättis vaidlustatud kohtuotsuses põhjenduse esitamata. Neil asjaoludel tuleb neljanda väite teise osa esimese etteheitega ja neljanda osaga nõustuda.
- 285 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb nõustuda neljanda väite esimese osaga, teise osaga, mis on väljendatud selle esimeses kuni kolmandas etteheites, ja neljanda osaga.

8. Viies väide

a) Poolte argumendid

- 286 Viiendas väites kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkte 1007–1009 ja 1031, milles Üldkohus võttis arvesse Krka litsentsilepingu positiivset mõju Krka peamistele turgudele. Üldkohus tegi kolm viga. Kõigepealt, kuna nendel turgudel ei tuvastatud ühtegi rikkumist, ei õigusta väidetav positiivne mõju konkurentsi piiramist teistel turgudel. Seejärel eiras Üldkohus 13. juuli 1966. aasta kohtuotsust *Consten ja Grundig vs. komisjon* (56/64 ja 58/64, EU:C:1966:41), milles sisuliselt leiti, et ainuõiguslik turustuskokkulepe, millega kehtestatakse absoluutne territoriaalne kaitse, kujutab endast oma eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut. Lõpuks eiras Üldkohus väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt saab kokkuleppe positiivseid ja negatiivseid tagajärgi konkurentsile kaaluda üksnes ELTL artikli 101 lõike 3 raames.
- 287 Servier vaidleb nendele argumentidele vastu. Ta lükkab ümber igasuguse analoogia kohtuasjaga, milles tehti 13. juuli 1966. aasta kohtuotsus *Consten ja Grundig vs. komisjon* (56/64 ja 58/64, EU:C:1966:41), mis ei puudutanud patendivaidluse lahendamist kompromissiga. Krka kokkulepped ei anna absoluutset territoriaalset kaitset. Servier'le jäi vabadus müüa Krka peamistel turgudel, samas kui Krkal oli vabadus arendada ülejäänud liidus toodet, mis ei riku patendist tulenevaid õigusi. Väide, et neil turgudel kõrvaldati potentsiaalne konkurents, on ebatäpne, kuna Krka kompromisskokkulepe keelas üksnes Krkal rikkuda patenti 947, mille kehtivust äsja oli kinnitatud. Servier' sõnul tegi Krka pealegi aktiivset arendustööd sellise perindopriili vormiga, mis ei riku patendist tulenevaid õigusi. Igal juhul võis Üldkohus Servier' arvates vaidlustatud kohtuotsuse punktides 304 ja 996 võtta konteksti elementidena arvesse Krka litsentsilepingu konkurentsi soodustavaid tagajärgi, et lükata ümber kvalifitseerimine eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.

b) Euroopa Kohtu hinnang

- 288 Olgu meenutatud, nagu ka Euroopa Kohus on otsustanud, et tuvastamaks, kas mingi tegevus on piisavalt kahjulik, et seda saaks kvalifitseerida oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, ei ole sugugi vaja hinnata, ega ammugi tõendada selle tegevuse tagajärgi konkurentsile, olgu need siis tegelikud või potentsiaalsed, negatiivsed või positiivsed (21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus *European Superleague Company, C-333/21*, EU:C:2023:1011, punktid 159 ja 166 ning seal viidatud kohtupraktika). Sellest nähtub, et tegevuse võimalikke positiivseid või konkurentsi soodustavaid tagajärgi ei saa arvesse võtta, et hinnata, kas

see tuleks määratleda eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, sealhulgas siis, kui võidakse hinnata küsimust, kas kõnealune tegevus on piisavalt kahjulik sellise määratluse tegemiseks.

- 289 Nagu märgiti käesoleva kohtuotsuse punktis 175, siis puudutab Krka litsentsileping turge, kuhu ELTL artikli 101 rikkumise geograafiline ulatus ei jõudnud. Neil asjaoludel on võimalikud konkurentsi soodustavaid tagajärjed, mis sellel kokkuleppel võib nendel turgudel olla – eeldusel, et need on olemas –, loogilisest seisukohast täiesti asjasepuutumatud, et hinnata siinses asjas Servier' peamistel turgudel tuvastatud rikkumise olemasolu.
- 290 Kuna Üldkohus tugines vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1031 ja sellest punktist järeldotsi tegevas punktis 1032 konkurentsi soodustavatele tagajärgedele, mille ta oli tuvastanud Krka peamistel turgudel selle kohtuotsuse punktides 1007–1009, siis on see kohus ELTL artikli 101 lõiget 1 vääralt tõlgendanud ja kohaldanud ning seetõttu kõigis neis punktides õigusnormi rikkunud.
- 291 Järelikult tuleb viienda väitega nõustuda.

9. Vahejäreldots esimese kuni viienda väite kohta

- 292 Vaidlustatud kohtuotsuses leidis Üldkohus sisuliselt, et selleks, et kvalifitseerida Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsileping eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, pidi komisjon tõendama esiteks, et nende kahe kokkuleppe vahel oli piisavalt otsene seos selleks, et nende seostamine oleks põhjendatud, ning teiseks, et sellise seose puudumisel pidi komisjon tõendama, et Krka litsentsilepingut ei sõlmitud tavapärasel turutingimustel, vaid see varjas Servier' vastupidise makse tegemist Krkale, mille eesmärk oli lükata edasi Krka sisenemine Servier' peamistele turgudele.
- 293 Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 133–135 ja 179–184, jättis Üldkohus tähelepanuta Servier'le ja Krkale süüks pandud ELTL artikli 101 rikkumise laadi kui sellise, mis ei piirdunud patendivaidluse lahendamises kompromisskokkuleppega, mille vastutasuks oli vastupidine makse, vaid mille laiem eesmärk oli turgude jagamine nimetatud ettevõtjate vahel. Samuti jättis ta tähelepanuta selle rikkumise geograafilise ulatuse, mis ei laienenud Krka peamistele turgudele.
- 294 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 178–184, viis see rikkumine selleni, et Üldkohus kontrollis Servier'le ja Krkale süüks pandud rikkumise kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, analüüsid selle tegevuse elluviimiseks mõeldud kokkulepete vormi ja õiguslikke tunnuseid, mitte aga selle tegevuse majanduslikke tagajärge. Nende ekslike kriteeriumide alusel omistas Üldkohus otsustava tähtsuse sellele, et Krka tunnustas patendi 947 kehtivust, ja küsimusele, kas Krka litsentsilepingu tasumäär vastas tavapärastele turutingimustele, ehkki need asjaolud ei olnud iseenesest määravad, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 196–200 ja 223–226.
- 295 Lisaks, kui Üldkohus analüüsis nende õigusnormi rikkumiste alusel, kas Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimine oli põhjendatud asjaoluga, et Krka ei olnud pärast kahte kohtulikku kaotust enam veendunud, et patent 947 on kehtetu, moonutas Üldkohus – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 145–162 – ühe sellise kohtulahendi selget ja täpset tähendust ning moonutas teise kohtulahendi puhul vaidlusalust otsust ja rikkus oma põhjendamiskohustust.

- 296 Selleks et kinnitada järeldust – mis sisaldab õigusnormi rikkumisi, mis äsja kokkuvõtlikult esitati –, et komisjon ei saanud kvalifitseerida Krka kompromisskokkulepet ja litsentsilepingut eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, lükkas Üldkohus ümber seitse asjaolu, mis vaidlusaluse otsuse kohaselt tõendasid, et Krka litsentsileping oli vastutasu selle eest, et see ettevõtja loobuks Servier'ga konkureerimast tema peamistel turgudel.
- 297 Esiteks lükkas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 987–991 ümber selle, et esines väljavaade, et Krka peamistel turgudel loodaks Servier' ja Krka vahel faktiline duopol, kuna see duopol ei tulenenud Krka litsentsilepingust, vaid selle lepingu poolte hilisemast valikust. See järeldus põhineb siiski ainult kõnealuse lepingu tingimuste sisu analüüsil, jättes arvestamata selle majanduslikku konteksti, ja ühe tingimuse sõnastuse moonutamisel, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 178–184 ja 230–232.
- 298 Teiseks lükkas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 992–999 tagasi võimaluse, et Krka litsentsileping võis olla vastutasu Krka kompromisskokkuleppe eest, kuna Krka poolt patendi 947 kehtivuse tunnustamine oli määrav element tema otsuses kompromisskokkuleppe sõlmida. See hinnang põhineb siiski esiteks käesoleva kohtuotsuse punktides 223–226 tuvastatud õigusnormi rikkumisel seoses selle tunnustamise määrava laadiga ning teiseks käesoleva kohtuotsuse punktides 145–162 ja 283–285 tuvastatud moonutamisel ja põhjenduse puudumisel.
- 299 Kolmandaks kinnitas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1000–1002, et Krka hinnang Krka kompromisskokkuleppe alternatiivkulule ei võimalda tuvastada, et Krka litsentsileping oli vastutasu Krka kompromisskokkuleppe eest, vaid kinnitab pigem, et see ettevõtja tunnustas patendi 947 kehtivust. Siiski ei ole see viimane asjaolu iseenesest otsustav, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 223–226.
- 300 Neljandaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1003–1014 kõigepealt, et kuna Krkal ei olnud reserveeritud turgusid, siis ei ole komisjon tõendanud turgude „kindlat“ jagamist, seejärel, et litsentsil oli Krka peamistel turgudel konkurentsi soodustavad tagajärjed, ning lõpuks, et ühtegi osa turust ei olnud õigusvastaselt reserveeritud Servier'le. Käesoleva kohtuotsuse punktides 216–219, 225 ja 226 nähtub siiski, et see hinnang põhineb ühelt poolt pigem Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu formalistlikul analüüsil, mitte aga nende konkurentsi kahjustamise konkreetsel analüüsil, ja teiselt poolt ETL artikli 101 lõike 1 vääralt tõlgendamisel, kuna turgude jagamisele suunatud kokkulepete keeld ei ole kohaldatav ainult kokkulepete suhtes, millega need turud „kindlalt“ jagati.
- 301 Viierendaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1015–1025, et komisjon ei ole tõendanud, et Servier ja Krka kavatsesid sõlmida turgude jagamise kokkuleppe. Peale selle, et vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 258 mainitule ei olnud komisjonil kohustust tõendada, et Servier'l või Krkal oli kavatsus nendevahelist konkurentsi piirata, nähtub siiski käesoleva kohtuotsuse punktides 145–162 ja 269–276, et see hinnang põhineb vaidlusaluse otsuse ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsuse moonutamisel, kohtuotsuste põhjendamise kohustuse rikkumisel ning tõendite esitamise põhimõtete vääralt kohaldamisel.
- 302 Kuuendaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1026–1028, et asjaolu, et Krka jätkas Servier' patentide vaidlustamist pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust, ei tähendanud, et sellel otsusel ei olnud otsustavat mõju sellele, kuidas Krka tajus patendi 947 kehtivust, ja et Krka avaldas Servier'le jätkuvalt konkurentsipurvet. Üldkohtu hinnangul võis sellist kohtumenetluse jätkamist seletada Krka sooviga tugevdada oma positsiooni läbirääkimistel Servier'ga ja tema veendumusega, et esineb üksnes piiratud oht, et tema vastu esitataks patendist

tulenevate õiguste rikkumise hagd. Käesoleva kohtuotsuse punktides 130–137 ja 145–162 nähtub siiski, et see Üldkohtu järeldus põhineb vääral eeldusel selle kohta, et määrava tähtsusega on Krka poolt patendi 947 kehtivuse tunnustamine, mis omakorda ei põhine mitte ainult ühe tõendi moonutamisel, vaid ka vaidlusaluse otsuse enda moonutamisel ning vaidlustatud kohtuotsuse põhjenduste puudumisel.

- 303 Seitsmendaks kordas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1029–1031 oma seisukohta, et esiteks oli Krka litsentsilepingu aluseks asjaolu, et see ettevõtja tunnustas patendi 947 kehtivust, ja teiseks ei olnud komisjon tõendanud, et seda kokkulepet ei sõlmitud tavapärasel turutingimustel. Käesoleva kohtuotsuse punktides 90–104, 131–134 ja 196–200 nähtub siiski, et need kaalutlused põhinevad õiguslikult väärade kriteeriumide kohaldamisel.
- 304 Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades ja võttes arvesse Üldkohtu toime pandud õigusnormide rikkumiste ulatust, laadi ja tähendust, mis on esimese kuni viienda väite analüüsi raames tuvastatud, tuleb tõdeda, et need rikkumised mõjutavad vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–1032 esitatud arutluskäiku, mis puudutab Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.

10. Kuues väide

a) Poolte argumendid

- 305 Kuuendas väites heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane keeldus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1041–1060 toodud põhjustel tunnustamast, et Krka üleandmis- ja litsentsileping kujutab endast eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut, kuna see kvalifikatsioon põhines ekslikul järeldusel, et Krka ja Servier jagasid omavahel turu. Kuna see hinnang põhineb vääral eeldusel, ei saa see kehtima jääda. Lisaks leiab komisjon, et Üldkohus ei ole seda hinnangut piisavalt põhjendanud.
- 306 Servier' sõnul põhineb see väide eeldusel, et esimene kuni viies väide on õiged, millele ta aga vastu vaidleb.

b) Euroopa Kohtu hinnang

- 307 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1053, 1054 ja 1059 märkis Üldkohus, et komisjon kvalifitseeris vaidlusaluses otsuses Krka üleandmis- ja litsentsilepingu eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, tuginedes tõdemusele, et esines turu jagamise kokkulepe, mis tulenes Krka kompromisskokkuleppest ja litsentsilepingust. Kuna Üldkohus lükkas selle järelduse tagasi, leidis ta, et samal põhjusel tuleb lükata tagasi üleandmis- ja litsentsilepingu kvalifitseerimine eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.
- 308 Siiski tuleneb esimese kuni viienda väite analüüsist, et kogu Üldkohtu arutluskäik, mis on esitatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 943–1032 ja mis käsitleb Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu kvalifitseerimist, on õigusvastane. Kuna selle arutluskäigu eeldus, milles Üldkohus lükkas tagasi Krka üleandmis- ja litsentsilepingu kvalifitseerimise eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, on väär, tuleb kuuenda väitega nõustuda.

B. Seitsmes väide, et esines tagajärje tõttu konkurentsipiirang ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses

1. Vaidlusaluse otsuse ja vaidlustatud kohtuotsuse asjakohased punktid

a) Vaidlusalune otsus

- 309 Vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1214–1218 märkis komisjon, et kokkuleppe konkurentsivastaste tagajärgede hindamiseks tuleb arvesse võtta konkreetseid tingimusi, milles need tagajärjed avalduvad nii tegeliku kui ka potentsiaalse konkurentsi kontekstis. Selle otsuse põhjendustes 1219 ja 1220 täpsustas komisjon, et neid tagajärgi tuleb hinnata viidatud kokkuleppe sõlmimise aja faktilistest asjaoludest lähtudes, võttes arvesse seda, kuidas kokkulepet tegelikult rakendati.
- 310 Vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1221–1227 märkis komisjon, et kokkuleppe tagajärgi tuleb võrrelda olukorraga, mis oleks esinenud ilma selle kokkuleppeta, eriti mis puudutab potentsiaalset konkurentsi. Selle otsuse põhjenduste 1228–1243 kohaselt tulenes peamine konkurentsivastaste ravimite turule siseneda selle ravimi geneeriliste versioonide turule sisenedest, ilma milleta oleks Servier saanud säilitada oma hinna konkurentsivõimelisest hinnast kõrgemal. Servier' poolt geneeriliste ravimite tootjatega sõlmitud kompromisskokkulepped tekitasid seega otseselt konkurentsivastaseid tagajärgi. Nimetatud otsuse põhjendustes 1244–1269 rõhutas komisjon, et pärast kompromisskokkulepete sõlmimist geneeriliste ravimite tootjate Niche'i, Matrixi, Teva, Krka ja Lupiniga, kujutasid vaid kaks geneeriliste ravimite tootjat – Apotex ja Sandoz – olulist ohtu, et nad sisenevad Servier' peamistele turgudele, mis näitab, et kui esineb väike arv potentsiaalseid konkurente, siis piisab nendest ainult ühe turult kõrvaldamisest, et märkimisväärselt vähendada turule siseneda tõenäosust.
- 311 Mis puudutab täpsemalt Krka kokkulepete kvalifitseerimist tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks Prantsusmaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turul, mis ainsana võeti selle rikkumise tuvastamisel arvesse, siis nähtub vaidlusaluse otsuse põhjendustest 1813–1850, et Krka oli nendel turgudel Servier' potentsiaalne konkurent ning tal olid tegelikud ja konkreetset võimalused lühikese ajaga turule siseneda. Krka oli esitanud Ühendkuningriigis hagid ja valmistanud ette nendele turgudele tulekut. Öhutades seda ettevõtjat sellest projektist loobuma, kõrvaldasid Krka kokkulepped potentsiaalse konkurentsi allika.
- 312 Lisaks vähendasid need kokkulepped märkimisväärselt ohtu, et turule tulevad teised geneeriliste ravimite tootjad, kellele Krka oleks saanud perindopriilil põhinevaid tooteid tarnida. Nende asjaolude põhjal leidis komisjon, et nende kokkulepete tagajärjel piirati tuntavalt potentsiaalset konkurentsi, märkides selle otsuse põhjenduses 1850, et need samad kokkulepped „suurendasid tuntavalt tõenäosust, et Servier' ainuõigus turul jääb pikema aja jooksul vaidlustamata ja et tarbijad jäävad ilma märkimisväärselt hinnalangusest, mis oleks tulenenud geneeriliste ravimite tegelikust turuleviimisest õigel ajal“.

b) Vaidlustatud kohtuotsus

- 313 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1075–1234 esitatud põhjustel nõustus Üldkohus esimeses kohtuastmes esitatud kümnenda väitega, millega Servier vaidles vastu Krka kokkulepete kvalifitseerimisele tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks kolmel asjaomasel geograafilisel turul.

- 314 Esimesena, pärast seda, kui Üldkohus oli selle kohtuotsuse punktides 1078–1104 meelde tuletanud põhjusi, mille tõttu komisjon selle kvalifikatsiooni andis, asus Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktides 1107–1139 seisukohale, et kohtupraktika, mis käsitleb kokkuleppe potentsiaalsete tagajärgede arvessevõtmist, eelkõige see, mis tuleneb 21. jaanuari 1999. aasta kohtuotsusest Bagnasco jt (C-215/96 ja C-216/96, EU:C:1999:12, punkt 34); 23. novembri 2006. aasta kohtuotsusest Asnef-Equifax ja Administración del Estado (C-238/05, EU:C:2006:734, punkt 50); 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsusest Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (C-1/12, EU:C:2013:127, punkt 71) ja 26. novembri 2015. aasta kohtuotsus Maxima Latvija (C-345/14, EU:C:2015:784, punkt 30), ei ole kohaldatav, kui see kokkulepe on juba ellu viidud. Üldkohtu hinnangul ei saa komisjon tagajärje tõttu konkurentsipiirangut tuvastada üksnes potentsiaalse konkurentsi allika piiramise või koguni kõrvaldamise alusel. Sellise tagajärje tõendamiseks tuleb tegelikkuse nõudel arvesse võtta kõiki asjakohaseid faktilisi asjaolusid, eelkõige neid, mis leidsid aset pärast asjaomase kokkuleppe sõlmimist.
- 315 Teisena tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1140–1217, et kuna komisjon tugines üksnes potentsiaalse konkurentsi takistamisele ja hüpoteetilistele kaalutlustele, kvalifitseeris komisjon ekslikult Krka kompromisskokkuleppe ja üleandmis- ja litsentsilepingu tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks.
- 316 Kõigepealt leidis Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 1142–1187 esitatud põhjustel, et komisjon ei ole tõendanud, et kui Krka kompromisskokkuleppes ei oleks ette nähtud turustamiskeeldu, oleks Krka tõenäoliselt sisenenud Prantsusmaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turule. Selle kohtuotsuse kohaselt jättis komisjon arvesse võtmata asjaolu, et Krka tunnustas patendi 947 kehtivust, ega tõendanud, et ilma selle kokkuleppeta oleks konkurents tõenäoliselt olnud avatum, kuna ta ei täpsustanud, millised on sellise olukorra tõenäolised tagajärjed hindadele, toodangule või innovatsioonile.
- 317 Seejärel leidis Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktides 1188–1213, et komisjon ei ole tõendanud, et kui Krka kompromisskokkuleppes ei oleks ette nähtud vaidlustamiskeeldu, oleks patendiga 947 seotud vaidluste jätkamine tõenäoliselt või isegi usutavalt võimaldanud selle patendi kiiremat või täielikumat tühistamist. Üldkohtu hinnangul ei tõendanud komisjon seega, et see keeld piirab konkurentsi.
- 318 Lõpuks märkis Üldkohus sama kohtuotsuse punktides 1214 ja 1215, et komisjon ei ole tõendanud, et Krka üleandmis- ja litsentsileping piiras konkurentsi, kuna selles lepingus ei olnud ette nähtud ühtegi turustamiskeeluga analoogset turult väljatõrjumise meetet.
- 319 Kolmandana, olles nõustunud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1216 ja 1217 väitega, et Krka kokkulepetel ei olnud konkurentsivastaseid tagajärgi, analüüsis Üldkohus, „kas komisjon on lisaks [vaidlusaluse otsuse] tegemisel ka õigust vääralt kohaldanud“. Sellega seoses tõdes ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1219–1232, et kuna komisjon ei võtnud arvesse sündmuste tegelikku kulgu, mis oli nähtav vaidlusaluse otsuse tegemise kuupäeval, ja analüüsis hüpoteetiliste kaalutluste põhjal konkurentsiolukorda, kui Krka kokkuleppeid ei oleks olnud, siis oli komisjon põhjendamatult piiranud nende kokkulepete tagajärgede hindamist nii kohtupraktika seisukohast, mis käsitleb potentsiaalsete tagajärgede arvestamist konkurentstile, kui ka selle kohtupraktika seisukohast, mis käsitleb potentsiaalse konkurentsi kõrvaldamist. Selline mittetäielik analüüs on vastuolus ELTL artikli 101 lõikes 1 kehtestatud vahetegemisega eesmärgi tõttu konkurentsipiirangute ja tagajärje tõttu konkurentsipiirangute vahel.

2. Poolte argumendid

- 320 Seitsmes väide koosneb seitsmest osast.
- 321 Esimeses väiteosas leiab komisjon, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1128, 1178, 1179 ja 1227–1231 leidnud, et Servier' ja Krka vahelise potentsiaalse konkurentsi piiramine – ehkki see oli tegelik – ei ole piisav tõendamaks, et tegemist oli tagajärje tõttu konkrentsiipiiranguga.
- 322 Teises väiteosas märgib komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1107–1128 ja 1225 tõlgendas ja kohaldas Üldkohus vääralt ETL artikli 101 lõiget 1, kui ta leidis, et juba rakendatud keelatud kokkuleppe tagajärgede tuvastamiseks ei piisa potentsiaalsete tagajärgede arvessevõtmisest.
- 323 Kolmandas väiteosas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkte 399, 1160, 1165, 1168, 1169, 1173, 1174, 1178, 1204, 1206, 1207, 1209, 1221 ja 1223. Ta heidab Üldkohtule ette, et viimane leidis, et komisjon oli kohustatud tõendama, et ilma Krka kokkulepeteta oleks Krka tõenäoliselt Prantsusmaal, Madalmaades ja Ühendkuningriigis perindopriili turule sisenenud, eelkõige spekuloides patendiga 947 seotud vaidluste lahendustega.
- 324 Neljandas väiteosas kritiseerib komisjon, keda toetab Ühendkuningriik, vaidlustatud kohtuotsuse punkte 1089–1092, 1130–1133, 1151, 1170, 1181, 1210 ja 1219. Üldkohus nõudis eelkõige selle kohtuotsuse punktis 1130, et komisjon võtaks arvesse kokkulepete sõlmimisest hilisemaid faktilisi arenguid. Kokkulepet tuleb aga analüüsida selle sõlmimise kuupäeva seisuga, lähtudes tõenäolisest arengust, mis oleks turul toimunud ilma selle kokkuleppeta.
- 325 Viiendas väiteosas märgib komisjon, et Üldkohus moonutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1148–1151 ja 1154 vaidlusalust otsust, kui ta kinnitas, et selles otsuses ei võetud arvesse patendi 947 mõju ja Krka poolt selle patendi kehtivuse tunnustamist.
- 326 Kuuendas väiteosas heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane asendas vaidlusaluses otsuses faktiliste asjaolude kohta tehtud järeldused oma hinnanguga, ületades seega seaduslikkuse kontrolli piire. Üldkohus leidis seega vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1162–1170 esiteks, et Krka otsus jätkata patendi 947 vaidlustamist pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust oli pelk käik, mille eesmärk oli tugevdada tema positsiooni läbirääkimistel Servier'ga, samas kui see hinnang ei põhine ühelgi asjaolude toimumise ajast pärineval tõendil; ning teiseks, et Krka ei oleks tõenäoliselt Servier' peamistele turgudele sisenenud.
- 327 Seitsmendas väiteosas kritiseerib komisjon vaidlustatud kohtuotsuse punkte 1198–1207. Üldkohus pani vääralt komisjonile kohustuse tõendada, et see, et Krka jätkas patentidega seotud kohtumenetlusi, oleks võimaldanud patendi 947 kiiremini või täielikumalt kehtetuks tunnistada.
- 328 Esimese väiteosaga seoses vaidleb Servier vastu sellele, et potentsiaalse konkurentsi allika kõrvaldamisest võiks piisata, et tõendada negatiivset mõju konkrentsile. Sellega seoses leiavad Servier ja EFPIA, et Üldkohus analüüsis konkrentsiolukorda tegelikus raamistikus, milles see oleks aset leidnud ilma Krka kompromisskokkuleppeta.
- 329 Teise osa kohta leiab Servier, et kokkulepete eristamine olenevalt sellest, kas neid rakendati või mitte, on põhjendatud. Juba täidetud kokkulepetest tuleneva konkrentsistruktuuri võrdlemiseks sellise konkrentsistruktuuriga, mis oleks esinenud ilma nende kokkulepeteta, tuleb arvesse võtta

kokkulepete sõlmimisest hilisemaid asjaolusid. See vahetegemine, mis EFPIA sõnul ei ole uus, on kooskõlas komisjoni teatise „Suunised [ELTL artikli 101] kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes“ (EÜT 2001, C 3, lk 2; ELT eriväljaanne 08/02, lk 3) punktiga 29. Teine väiteosa ei ole seega põhjendatud.

- 330 Kolmanda väiteosa puhul ei nõudnud Üldkohus Servier' ja EFPIA arvates Krka tõenäolise turule sisenemise tõendamist, vaid tunnistas lihtsalt kehtetuks vaidlusaluses otsuses esitatud arutluskäigu ühe osa. Igal juhul ei kohusta selline nõue komisjoni spekuleerima patenti puudutava vaidluse lahenduse suhtes, kuna nn riskiga sisenemine Servier' peamistele turgudele tähendas juba määratluse poolest, et Krka ei oodanud selle vaidluse tulemust, et turule siseneda. Vastupidisel stsenaariumil põhinev analüüs ei peaks tuginema mitte pelgalt spekulatsioonidele, vaid ka käegakatsutavatele tõenditele. Lisaks ei vabasta asjaolu, et ELTL artikkel 101 kaitseb konkurentsi kui sellist, komisjoni kohustusest tõendada konkreetseid tagajärgi konkurentsile.
- 331 Neljanda väiteosa puhul on komisjoni argumendid selle kohta, et vaidlustatud kohtuotsuses võeti arvesse Krka kokkulepete sõlmimisest hilisemaid tagajärgi, suunatud Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnangu vastu. Servier' sõnul tuleb need argumendid tunnistada vastuvõetamatuks.
- 332 Sisulistes küsimustes väidab Servier, et komisjoni argumendid on vastuolulised. Kritiseerides Krka kokkulepetest hilisemate sündmuste arvessevõtmist, kinnitab komisjon siiski, et ta võttis selliseid sündmusi arvesse põhjusel, et need olid mõistlikult ettenähtavad.
- 333 Servier vaidleb vastu mis tahes õigusnormi rikkumisele, kui võrreldi Krka kokkulepetest tulenevat olukorda ja vastupidise olukorra stsenaariumi. Tõenäolise arengu arvessevõtmine puudutab vastupidise olukorra stsenaariumi. Vaidlusaluses otsuses tugines komisjon nendest kokkulepetest tuleneva olukorra iseloomustamisel üksnes hüpoteetilistele kaalutlustele.
- 334 Servier ja EFPIA väidavad, et moonutamist käsitlev viies väiteosa on vastuvõetamatu, kuna komisjon piirdus viitega vaidlusaluse otsuse mitme põhjenduse tõlgendusele.
- 335 Servier' ja EFPIA arvates on kuues väiteosa vastuvõetamatu, kuna komisjon kritiseerib Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnangut. Lisaks ei ole komisjoni argumendid selged ja ta ei too täpselt välja õigusnormi rikkumist, mille Üldkohus toime pani, piirdudes vaid selle kordamisega, et vaidlusalune otsus oli põhjendatud. Lisaks on see väiteosa tulemusetu, kuna see ei saa kaasa tuua vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist. Igal juhul on see väiteosa põhjendamatu, sest vaidlusaluses otsuses ei ole välistatud, et Krka võis tegutseda taktikalistel kaalutlustel. Kohtuliku kontrolli piiride ületamist ei ole võimalik tuvastada.
- 336 Seitsmes väiteosa põhineb vaidlustatud kohtuotsuse ekslikul tõlgendusel. Komisjon ajab segamini Krka kokkulepetest tuleneva olukorra analüüsi ja vastupidise olukorra analüüsi. Asjaolu, et Apotexil õnnestus saavutada patendi 947 kehtetuks tunnistamine, ei ole vastupidine olukord, vaid fakt. Komisjoni ülesanne oli viidata tõenäolisele vastupidisele olukorrale, mis on konkurentsivõimelisem kui Krka kokkulepetest tingitud olukord.

3. Euroopa Kohtu hinnang

- 337 Seitsmendas väites kritiseerib komisjon Üldkohut peamiselt seetõttu, et viimase sõnul ei olnud vaidlusaluses otsuses tõendatud, et Krka kokkulepped piirasid potentsiaalset konkurentsi, kuna komisjon ei ole suutnud tõendada, et nende kokkulepete puudumise korral oleks Krka tõenäoliselt Servier' peamistele turgudele sisenenud.
- 338 Nagu rõhutas kohtujurist oma ettepaneku punktis 292, võib ettevõtjatevaheline kokkulepe kuuluda ERTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse nii oma eesmärgi tõttu kui ka selle tagajärgede tõttu konkrentsile, sealhulgas juhul, kui need tagajärjed kahjustavad potentsiaalset konkurentsi, mida pakkunuks üks või mitu ettevõtjat, kes ei tegutsenud küll asjaomasel turul, kuid kellel on sellele turule sisenemise võime ja kes seetõttu mõjutavad sellel turul juba tegutsevate ettevõtjate käitumist. Kohustus tõendada sellist mõju potentsiaalsele konkrentsile lasub komisjonil.
- 339 Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale, mida Üldkohus meenutas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1076, tuleb ettevõtjatevahelise kokkuleppega tekitatud konkrentsivastaste tagajärgede olemasolu hindamiseks võrrelda sellest kokkuleppest tulenevat konkrentsiolukorda olukorraga, mis tekiks selle kokkuleppe puudumise korral (vt selle kohta 30. juuni 1966. aasta kohtuotsus LTM, 56/65, EU:C:1966:38, lk 360; 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus MasterCard jt vs. komisjon, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punkt 161, ja 18. novembri 2021. aasta kohtuotsus Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, punkt 74).
- 340 Selle nn vastupidise stsenaariumi meetodi eesmärk on ERTL artikli 101 lõike 1 kohaldamise raames kindlaks teha, kas esineb põhjuslik seos ühelt poolt ettevõtjatevahelise kokkuleppe ja teiselt poolt konkrentsi struktuuri või toimimise vahel turul, kus sellel kokkuleppel on tagajärjed. See võimaldab järelikult tagada, et tagajärje tõttu konkrentsiipiiranguks kvalifitseeritakse kokkulepped, mille puhul ei esine mitte üksnes lihtne korrelatsioon konkrentsiolukorra halvenemisega sellel turul, vaid need kokkulepped, mis on selle halvenemise põhjustanud.
- 341 Vastupidise stsenaariumi meetodi mõte on see, et sellise põhjusliku seose esiletoomine põrkub sellega, et tegelikult ei ole võimalik ühel ja samal hetkel jälgida turuolukorda asjaomase kokkuleppe esinemise korral ja ilma selle kokkuleppeta, kuna need kaks olukorda on määratluse kohaselt vastastikku teineteist välistavad. Seega on vaja võrrelda vaadeldavat olukorda, st sellest kokkuleppest tulenevat olukorda ja seda, mis oleks tekkinud, kui nimetatud kokkulepet ei oleks sõlmitud. See meetod nõuab seega, et vaadeldavat olukorda võrreldaks stsenaariumiga, mis on määratluse kohaselt hüpoteetiline, kuna see ei realiseerunud. Ettevõtjatevahelisest kokkuleppest tuleneva mõju hindamisel tuleb ERTL artikli 101 alusel arvesse võtta kokkuleppe konkreetset raamistikku, eelkõige majanduslikku ja õiguslikku konteksti, milles asjasse puutuvad ettevõtjad tegutsevad, samuti asjaomaste kaupade või teenuste laadi ning kõnealuse turu või kõnealuste turgude toimimise tegelikke tingimusi ja struktuuri. Sellest järeldub, et vastupidine stsenaarium, mida kujutatakse ette olukorras, kui viidatud kokkulepet ei olnud, peab olema realistlik ja usutav (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 115–120).
- 342 Seega on vastupidise stsenaariumi meetodi nõuetekohaseks kohaldamiseks tingimata vaja tagada, et tehtud võrdlus põhineks usaldusväärsel ja kontrollitaval alusel nii seoses vaadeldava olukorraga – st olukorraga, mis tuleneb ettevõtjatevahelisest kokkuleppest – kui ka vastupidise stsenaariumiga. Selleks peab ajaline lähtepunkt, mis võimaldab sellist võrdlust läbi viia, olema

vaadeldava olukorra ja vastupidise stsenaariumi puhul sama, kuna tegevuse konkurentsivastast laadi tuleb hinnata selle toimepanemise hetkel (vt selle kohta 6. detsembri 2012. aasta kohtuotsus AstraZeneca vs. komisjon, C-457/10 P, EU:C:2012:770, punkt 110).

- 343 Sellest järeldub, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 318, et kuna vastupidise stsenaariumi eesmärk on anda realistlik ülevaade turu olukorrast niisugusena, nagu see oleks olnud ilma sõlmitud kokkuleppeta, ei saa see stsenaarium põhineda selle kokkuleppe sõlmimisest hilisematel sündmustel seetõttu, et sel kuupäeval ei olnud neid sündmusi toimunud, ja käesoleva kohtuasja asjaolusid arvestades ei saanud need tulevikus aset leida Krka kokkulepete olemasolu tõttu.
- 344 Erinevalt vastupidisest stsenaariumist, on vaadeldav olukord see, mis vastab konkurentsiolekorradele hetkel, kui kokkulepe sõlmiti ja mis tuleneb sellest kokkuleppest. See olukord on tegelik ja seega ei tule selle hindamiseks tugineda realistlikele hüpoteesidele. Järelikult võib ELTL artikli 101 rikkumise tuvastamisel eesmärgil võtta selle olukorra hindamisel arvesse selle lepingu sõlmimisest hilisemaid sündmusi. Käesoleva kohtuotsuse punktis 342 meenutatud kohtupraktika kohaselt on sellised sündmused siiski asjakohased üksnes siis, kui need aitavad kindlaks määrata rikkumise toimepanemise ajal kehtinud konkurentsitingimusi, nagu need tulenevad otseselt selle kokkuleppe olemasolust.
- 345 Käesolevas asjas analüüsis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1078–1103 lähenemist, mida komisjon kasutas vaidlusaluses otsuses Servier' ja selles otsuses käsitletud geneeriliste ravimite tootjate vahel sõlmitud patendivaidluste lahendamise kompromisskokkulepete kvalifitseerimisel, ning rõhutas selle lähenemise hüpoteetilisust. Lisaks leidis ta selle kohtuotsuse punktides 1107–1139, et kohtupraktika, mille kohaselt ettevõtjatevahelist kokkulepet võib selle potentsiaalsete tagajärgede tõttu kvalifitseerida oma tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks, ei ole enam kohaldatav, kui kokkulepe on rakendatud.
- 346 Kuna sellise kokkuleppe tegelike tagajärje konkurentsile võib täheldada pärast kokkuleppe sõlmimist aset leidnud sündmusi arvestades, leidis Üldkohus nimetatud kohtuotsuse punktides 1122 ja 1123, et oleks paradoksaalne lubada komisjonil tõendada konkurentsivastaste tagajärgede olemasolu, piirdudes vastupidise stsenaariumi analüüsiga üksnes kokkuleppe potentsiaalsete tagajärgede põhjal, samas kui esiteks on sellel institutsioonil tõendeid, mida võib täheldada selle kokkuleppe tegelike tagajärgede kohta, ja teiseks võib üksnes eesmärgi tõttu konkurentsipiirangu korral kergendada komisjonil lasuvat kohustust tõendada konkurentsivastaseid tagajärjeid.
- 347 Nii toimides eiras Üldkohus kolmes peamises aspektis vastupidise stsenaariumi meetodi tunnuseid, mis on omased, kui ELTL artikli 101 kohaldamisel hinnatakse tagajärje tõttu konkurentsipiirangut.
- 348 Esimesena leidis Üldkohus, et Krka kompromisskokkuleppe konkurentsivastaste tagajärgede hindamine põhines hüpoteetilisel lähenemisel ja nende tagajärgede puudulikul analüüsil, kuna komisjon ei võtnud vastupidise stsenaariumi puhul arvesse sellest kokkuleppest hilisemate sündmuste tegelikku arengut. Üldkohtu selline arutluskäik jätab siiski tähelepanuta asjaolu, et – nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 341–343 – kokkuleppe konkurentsivastaste tagajärgede esiletoomiseks on vaja kasutada vastupidise olukorra stsenaariumi, mis on juba oma olemuselt hüpoteetiline, kuna see ei realiseerunud, ja mis ei saa põhineda selle kokkuleppe sõlmimisest hilisematel asjaoludel. Sellest järeldub, et Üldkohus

rikkus ELTL artikli 101 lõike 1 tõlgendamisel ja kohaldamisel õigusnormi ning vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1078–1103, 1089, 1090, 1102, 1151, 1170, 1181, 1203, 1210, 1219–1223 ja 1227 esitatud põhjendused on õigusvastased.

- 349 Teisena, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1107–1139, et kohtupraktika, mille kohaselt ettevõtjatevahelist kokkulepet võib selle potentsiaalsete tagajärgede tõttu kvalifitseerida tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks, ei ole enam kohaldatav, kui see kokkulepe on rakendatud, sest on võimalik täheldada selle kokkuleppe tegelikke tagajärgi konkurentsile, tugines Üldkohus oma arutluskäigus ebatäiuslikule arusaamale vastupidise stsenaariumi meetodi mõttest, eesmärgist ja toimimisest, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 340–344.
- 350 On tõsi, et kokkuleppe puhul, mille rakendamine muutis samal turul juba tegutsevate ettevõtjate arvu või käitumist, võib vastupidise stsenaariumi meetodi kohaldamine praktikas ja olenevalt faktilistest asjaoludest toimuda võrdluse vormis ühelt poolt nende ettevõtjate vahelise konkurentsi olukorra vahel enne selle kokkuleppe sõlmimist ja teiselt poolt nende ettevõtjate vahelise kooskõlastamise vahel, mis tuleneb selle kokkuleppe täitmisest, kusjuures seda täitmist võib vajaduse korral tõendada pärast kokkuleppe sõlmimist aset leidnud sündmustega.
- 351 Seevastu juhul, kui kokkulepe ei muuda, vaid hoopis säilitab sellel turul juba tegutsevate konkureerivate ettevõtjate arvu või tegevust, viivitades või lükates edasi uue konkurendi turuletulekut, ei oleks pelk võrdlus sellel turul enne ja pärast selle kokkuleppe täitmist tuvastatud olukordade vahel piisav, et saaks järeldada, et konkurentsivastased tagajärjed puuduvad. Nimelt on sellises olukorras konkurentsivastane tagajärg selle kokkuleppe tõttu sellise konkurentsi allika kindel kadumine, mis kokkuleppe sõlmimise hetkel jääb potentsiaalseks, kuna selleks on ettevõtja, kes vaatamata sellele, et ta ei tegutsenud veel asjaomasel turul, siiski võimeline mõjutama juba turul tegutsevate ettevõtjate tegevust selle usutava ähvarduse tõttu, et ta turule siseneb.
- 352 Lisaks, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 326, eirab asjaolu, et Üldkohus eristas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1107–1139 oma tagajärje tõttu konkurentsipiiranguna kvalifitseerimisel ettevõtjate sõlmitud kokkuleppeid olenevalt sellest, kas neid viidi ellu või mitte, Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikat, et konkurentsi piiravad tagajärjed võivad olla nii tegelikud kui ka potentsiaalsed, kuid peavad olema piisavalt tuntavad (vt selle kohta 9. juuli 1969. aasta kohtuotsus *Völk*, 5/69, EU:C:1969:35, punkt 7, ja 23. novembri 2006. aasta kohtuotsus *Asnef-Equifax ja Administración del Estado*, C-238/05, EU:C:2006:734, punkt 50), ning vähendaks ELTL artikli 101 lõikes 1 esitatud keelu täielikku toimet.
- 353 Kolmandana, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 340, ei ole vastupidise stsenaariumi meetodi eesmärk mitte ette näha, milline oleks olnud poole käitumine, kui ta ei oleks sõlminud kokkulepet oma konkurendi või konkurentidega, vaid näidata põhjuslikku seost selle kokkuleppe ja konkurentsiolekordade halvenemise vahel turul, tuginedes vastupidisele stsenaariumile, mis on küll hüpoteetiline, kuid peab siiski olema realistlik ja usutav. Sellega seoses on Euroopa Kohtul juba olnud võimalus täpsustada patendivaidluse lahendamise kompromisskokkuleppe kontekstis, mis sõlmiti vastupidise makse eest, et vastupidise stsenaariumi ainus eesmärk on teha kindlaks geneeriliste ravimite tootja realistlikud võimalused tegutseda, kui seda kokkulepet ei oleks sõlmitud. Kuigi kõnealuse vastupidise stsenaariumi puhul ei saa pidada tähtsusetuks selle tootja eduvõimalusi patendimenetluses ega ka vähem piirava kokkuleppe sõlmimise tõenäosust, on see asjaolu siiski vaid mõni nende hulgas, mida tuleb arvesse võtta. Järelikult ei pea üksus, kellel lasub vastupidise stsenaariumi kindlaksmääramisel kohustus tõendada potentsiaalsete või tegelike tuntavate tagajärgede olemasolu konkurentsile, tegema

lõplikku järeltõttu geneeriliste ravimite tootja eduvõimaluste kohta patendivaidluses või vähem piirava kokkuleppe sõlmimise tõenäosuse kohta (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 119–121).

- 354 Nendest asjaoludest tuleneb, et komisjon peab tõendama, et selles otsuses, milles tuvastatakse tagajärje tõttu konkurentsipiirang, valitud vastupidine stsenaarium on realistlik ja usutav.
- 355 Käesoleval juhul pidi Üldkohus kontrollima, kas komisjoni kasutatud vastupidine stsenaarium vastas nendele kriteeriumidele. Kuna aga vaidlusaluses otsuses tuvastatud konkurentsipiirang seisnes kindlalt ja etteavatsetult selle potentsiaalse konkurentsi allika kõrvaldamises, milleks Krka oli Servier' suhtes oma perindopriiliga (mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist), vastas vastupidise stsenaariumi analüüs sisuliselt selle potentsiaalse konkurentsi olemasolu analüüsile, kuna sellise konkurentsi kõrvaldamine, isegi kui see on tõendatud, kujutab endast juba määratluse kohaselt piisavalt tuntavat tagajärge sellele konkurentstile käesoleva kohtuotsuse punktis 352 toodud kohtupraktika tähenduses. Selleks et teha kindlaks, kas Krka kokkulepetel, mis keelasid Krkal siseneda Prantsusmaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turule, olid potentsiaalsele konkurentstile tõendatud tagajärjed, tuli vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 101 meenutatud kohtupraktikale ja punktis 351 tehtud järeldustele kontrollida, kas Krkal oli reaalne ja konkreetne võimalus siseneda nendele turgudele sellise aja jooksul, mis oleks võinud avaldada Servier'le konkurentsipurvet, mistõttu võis sellise sisenemise ohtu pidada realistlikuks ja usutavaks.
- 356 Leides vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1142–1168, et komisjon ei ole tõendanud, et kui Krka kompromisskokkuleppes ei oleks olnud turustamiskeeldu, oleks Krka tõenäoliselt sisenenud Prantsusmaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turule, ning selle kohtuotsuse punktides 1188–1213, et komisjon ei ole tõendanud, et juhul, kui selles kokkuleppes ei oleks kehtestatud vaidlustamiskeeldu, oleks patendi 947 kehtivust vaidlustavate kohtumenetluste jätkamine nimetatud kohtuotsuse punkti 1203 kohaselt toonud „tõenäoliselt [või usutavalt] kaasa [...] selle patendi kiirema või suuremas ulatuses tühistamise“, tegi Üldkohus vea ERTL artikli 101 lõike 1 tõlgendamisel ja kohaldamisel ning vaidlustatud kohtuotsuse punktid 1147–1168 ja 1188–1213 on õigusvastased.
- 357 Selliselt tuvastatud õigusnormi rikkumised muudavad õigusvastaseks kogu Üldkohtu arutluskäigu, mis puudutas Krka kokkulepete kvalifitseerimist tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks ja mis on esitatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1075–1234.
- 358 Eeltoodut arvestades tuleb seitsmenda väitega nõustuda, ilma et oleks vaja teha eraldi otsust selle väite iga osa kohta ja eelkõige viienda osa kohta, mis puudutab vaidlusaluse otsuse moonutamist, ning kuuenda osa kohta, mille kohaselt asendas Üldkohus komisjoni hinnangu enda omaga.

C. Kaheksas kuni üheteistkümnes väide, mis puudutavad ERTL artikli 102 rikkumist

- 359 Kaheksanda ja üheksanda väite kohaselt on rikutud õigusnorme hinnangu andmisel sellele, kui suur tähtsus omistati asjaomase kaubaturu määratlemisel perindopriili hinnale ja ravialasele asendatavusele. Kümnenda väite kohaselt on teatud dokumendid, mille Servier lisas esimeses kohtuastmes esitatud seisukohtadele, vastuvõetamatud. Üheteistkümnenda väite kohaselt on perindopriili toimeaine tehnoloogia turu määratlemisel rikutud õigusnorme.

1. Vaidlusaluse otsuse ja vaidlustatud kohtuotsuse asjakohased punktid

a) Vaidlusalune otsus

- 360 ELTL artikli 102 kohaldamiseks määratles komisjon kõigepealt vaidlusaluses otsuses aastatel 2000–2009 Prantsusmaa, Madalmaade, Poola ja Ühendkuningriigi kohta koostatud tähelepanekute põhjal asjaomase turu kui perindopriili turu, tuginedes peamiselt kahele asjaolule.
- 361 Esiteks leidis komisjon selle otsuse põhjendustes 2445–2457, et 16 muundava ensüümi inhibiitori hulgast, millel on sama toimeviis ning millel on sarnane ravinäidustus ja kõrvaltoime, oli perindopriilil võrreldes teiste muundava ensüümi inhibiitoritega eriomadusi, mille Servier arstidele suunatud tootearendustegevuses eristamispoliitika rakendamiseks esile tõi.
- 362 Teiseks märkis komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 2460–2495, 2528 ja 2546, et teiste muundava ensüümi inhibiitorite märkimisväärne hinnalangus, mis järgnes geneeriliste versioonide turuletulemisele, ei toonud kaasa langust perindopriili hindades ega Servier' tootearenduse kuludes, mis jäid kogu vaadeldava perioodi jooksul stabiilseks, ega vähenemist perindopriili müügiimahtudes, mis pidevalt suurenesid. See hinnalangus ei tähendanud seega nõudluses perindopriili asendamist teiste muundava ensüümi inhibiitoritega. Komisjon järeldas sellest, et teised muundava ensüümi inhibiitorid ei avaldanud uuritava perioodil perindopriilile mingisugust märkimisväärset konkurentsipurvet ning seega suutis Servier tegutseda teiste muundava ensüümi inhibiitorite tootjatest arvestatavas ulatuses sõltumatult. Komisjoni sõnul erines see olukord olukorrast, mis tulenes sellest, et turule tulid perindopriili geneerilised versioonid, mille mõjul langes selle ravimi keskmine hind Prantsusmaal 27%, Madalmaades 81%, Poolas 17% ja Ühendkuningriigis 90%.
- 363 Seejärel tuvastas komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 2561–2600, et Servier' oli turgu valitsev seisund perindopriili turul Prantsusmaal, Madalmaades, Poolas ja Ühendkuningriigis. Lisaks tõdes see institutsioon selle otsuse põhjendustes 2601–2758, et Servier' oli ka turgu valitsev seisund selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia turul.
- 364 Lõpuks leidis komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 2759–2998, et Servier' üks ja vältav strateegia, mille eesmärk oli lükata edasi perindopriili geneeriliste versioonide turule sisenemist, ühendades eelkõige selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia omandamise ja patendivaidluste lahendamise kompromisskokkulepped vastupidise makse eest, kujutab endast ELTL artikli 102 ühte ja vältavat rikkumist.

b) Vaidlustatud kohtuotsus

- 365 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1367–1592, et komisjon on ekslikult piiranud asjaomase tooteturu määratlust üksnes perindopriiliga, välistades teised muundava ensüümi inhibiitorid.
- 366 Kõigepealt lükkas Üldkohus tagasi Servier' esimese etteheite, mille kohaselt ei võetud arvesse kõiki majandusliku kontekstiga seotud asjaolusid, ja nõustus seejärel etteheitega, et teiste muundava ensüümi inhibiitorite perindopriiliga asendatavuse hindamisel on tehtud viga. Sellega seoses leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1418–1482, et komisjon on teinud vea, asudes seisukohale, et perindopriili ja teiste muundava ensüümi inhibiitorite vahel on ravialased erinevused; vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1483–1513, et komisjon ei ole tõendanud, et

retseptide väljakirjutajate inertsus ja lojaalsus perindopriili suhtes aitas piirata teiste muundava ensüümi inhibiitorite avaldatavat konkurentsipurvet; vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1514–1540, et komisjon alahindas perindopriiliga ravitud patsientide valmidust ravimit vahetada; ja vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1541–1566, et komisjon ei võtnud arvesse Servier' tootedendustegevuse tähtsust.

- 367 Lõpuks nõustus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1567–1585 esitatud põhjustel Servier' etteheitega, milles ta väitis, et komisjon omistas asjaomase turu kindlaksmääramisel hindadele ülemäärase tähtsuse. Ta leidis selle kohtuotsuse punktis 1586, et vajadus teha otsus Servier' etteheite kohta, mille kohaselt on komisjon teinud ökonomeetrilisel analüüsil meetodilisi vigu, on ära langenud.
- 368 Üldkohus lükkas selle kohtuotsuse punktides 1595–1608 ja 1611–1622 ümber komisjoni järeldused turgu valitseva seisundi kohta perindopriili turul ja selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia turul. Kuna asjaomast kaubaturgu ei määratletud õigesti, tühistas Üldkohus sama kohtuotsuse punktides 1625–1632 esitatud põhjustel vaidlusaluses otsuses tehtud järeldused Servier'le süüks pandava turgu valitseva seisundi kuritarvitamise kohta.
- 369 Neid asjaolusid arvestades tühistas Üldkohus vaidlusaluse otsuse artikli 6 ja artikli 7 lõike 6.

2. Kaheksas väide

a) Poolte argumendid

- 370 Kaheksandas väites heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane leidis, et vaidlusaluses otsuses omistati asjaomase kaubaturu määramisel ülemäärane tähtsus hindadele. See väide koosneb kuuest osast.
- 371 Kaheksanda väite esimeses, kolmandas ja viiendas osas kritiseerib komisjon peamiselt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1380–1405 ja 1567–1586 toodud Üldkohtu hinnangut asjaomase turu määratlusele.
- 372 Komisjon väidab kõigepealt, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1567–1586 pani Üldkohus turu piiritlemise eesmärgil väiksema tähtsuse perindopriili hindadele, ja eelistas selle ravimi kvaliteediga seotud kaalutlusi. Üldkohus ei võtnud arvesse asjaolu, et perindopriili hinnad jäid stabiilseks ja et selle ravimi müügimaht suurenes, samas kui teiste muundava ensüümi inhibiitorite hinnad pärast nende ravimite geneeriliste versioonide saabumist oluliselt langesid (28–90% Poolas, 47–58% Prantsusmaal, 88–90% Ühendkuningriigis ja 94–97% Madalmaades). Üldkohus tugines kvaliteediga seotud konkurentsipurve ja „hindadega“ seotud konkurentsipurve eristamisele, mis on kunstlik, abstraktne ja vastuolus asjaomase turu määramiseks kehtestatud meetodiga ning 6. detsembri 2012. aasta kohtuotsuses AstraZeneca vs. komisjon (C-457/10 P, EU:C:2012:770) antud juhustega.
- 373 Komisjon väidab seejärel, et Üldkohus on üle hinnanud retsepte välja kirjutavate arstide rolli perindopriili nõudluse omaduste hindamisel. Esiteks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1393–1395 ekslikult, et nõudluse määrasid üksnes need retseptide väljakirjutajad, võtmata arvesse muid asjakohaseid tegureid. Teiseks annab komisjoni arvates asjaolu, et retseptide väljakirjutajad ei ole hindade suhtes tundlikud, rohkem vabadust Servier'le, kes ei pea

oma hindu kohandama, et veenda arste perindopriili välja kirjutama. Keskendudes pigem survele, mida avaldatakse retseptide väljakirjutajatele, mitte aga Servier'le, kohaldas Üldkohus asjaomase turu mõistet valesti.

- 374 Lõpuks väidab komisjon, et Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1385, 1395, 1397, 1401, 1404, 1576–1579 ja 1584 tähelepanuta perindopriili geneeriliste versioonide pakutava konkurentsi tähtsuse. Pärast selle tähtsuse tuvastamist oleks Üldkohus pidanud märkima, et teised muundava ensüümi inhibiitorid ei avaldanud perindopriilile mingit survet. Oleks kunstlik asuda seisukohale – nagu Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 1392 tegi –, et geneeriliste ravimite avaldatavat konkurentsipurvet saab arvesse võtta alles pärast nende tegelikku turule sisenemist.
- 375 Kaheksanda väite teises, neljandas ja kuuendas osas väidab komisjon sisuliselt, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1392 ja 1567–1586 esitatud põhjendused on ebapiisavad või vastuolulised.
- 376 Servier leiab, et vaidlustatud kohtuotsuse põhjendused on piisavad ja neis ei ole vastuolusid.
- 377 Sisu osas kinnitavad Servier ja EFPIA kõigepealt, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta luges hinnafaktorit vähem tähtsaks kui seda tegi komisjon. Farmaatsiasektoris leevendavad ravispektid hindadest lähtuvat konkurentsipurvet. Üldkohus ei jätnud tähelepanuta teiste muundava ensüümi inhibiitorite ravimite tugevat hinnalangust, vaid leidis, et perindopriili hinna stabiilsus ei ole piisav, et välistada teiste ravimite konkurentsipurve perindopriilile. Üldkohus ei välistanud perindopriili müüginahu analüüsi asjakohasust, vaid üksnes ei nõustunud sellega, kui tähtsaks luges komisjon selle ravimi hinna stabiilsust. Lisaks märkis ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1499 ja 1500, et ka teiste muundava ensüümi inhibiitorite müügi kogused suurenesid, kusjuures ramipriili müügi kogus suurenes rohkem kui perindopriili puhul. Mis puudutab Servier' kasumlikkust, siis tõdes Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 1559, et komisjon ei tuginenud asjaomase turu määramisel kunagi sellele asjaolule. Üldkohus analüüsis konkurentsipurveid igakülgselt, neid tähtsuse järjekorda seadmata.
- 378 Servier leiab seejärel, et komisjoni argumendid selle kohta, et retseptide väljakirjutajad ei ole hindade suhtes tundlikud, on vastuvõetamatud, kuna need puudutavad Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnangut. Igal juhul on need argumendid põhjendamatud. Nimelt ei vähendanud Üldkohus hindadega seotud tegurite tähtsust, vaid hindas neid, võttes arvesse asjaolu, et farmaatsiaspektori erilised omadused piirasid hindadest tulenevat konkurentsipurvet, ilma et ta oleks eiranud turu määramise mõtet.
- 379 Lõpuks ei ole Üldkohus jätnud tähelepanuta konkurentsipurvet, mida geneerilised ravimid perindopriilile avaldasid. Vastupidi, ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1579, et selle ravimi hinna langus geneeriliste versioonide turule saabumise tõttu ei võimalda järeldada, et enne seda saabumist konkurentsipurvet ei esinenud. Asjaolu, et need geneerilised ravimid on perindopriili kõige lähedasemad konkurendid, ei tähenda, et teised muundava ensüümi inhibiitorid ei avaldanud sellele ravimile konkurentsipurvet, mille olemasolu kinnitavad Servier' tooteedenduspoliitika ja sisestrategia, nagu nähtub selle kohtuotsuse punktides 1550, 1577 ja 1590.

b) Euroopa Kohtu hinnang

- 380 Kõigepealt tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidab Servier, ei puuduta komisjoni argumendid, mis käsitlevad asjaolu, et arstide valik ravimi väljakirjutamise osas on vähem tingitud selle ravimi hinnaga seotud kaalutlustest kui ravialastest kaalutlustest, mitte Üldkohtu

faktilist hinnangut, vaid selle hinnangu õiguslikku kvalifikatsiooni. Nende argumentidega vaidlustatakse nii see põhjendus kui ka õiguslikud kriteeriumid, mille põhjal Üldkohus leidis, et komisjon omistas vaidlusaluses otsuses asjaomase turu määratlemisel perindopriili hindadele liiga suure tähtsuse. Seega tuleb tagasi lükata asja läbivaatamist takistav asjaolu, et kaheksas väide on osaliselt vastuvõetamatu.

- 381 Mis puudutab selle väite sisulist hindamist, siis tuleb meenutada, et asjaomase turu kindlaksmääramine ELTL artikli 102 kohaldamise raames on põhimõtteliselt asjaomase ettevõtja võimaliku turgu valitseva seisundi hindamise eeltingimus (vt selle kohta 21. veebruari 1973. aasta kohtuotsus *Europemballage ja Continental Can vs. komisjon*, 6/72, EU:C:1973:22, punkt 32), mille eesmärk on teha kindlaks piirid, mille raames tuleb hinnata seda, kas ettevõtja suudab arvestatavas ulatuses tegutseda sõltumatult oma konkurentidest, klientidest ja tarbijatest (vt selle kohta 9. novembri 1983. aasta kohtuotsus *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin vs. komisjon*, 322/81, EU:C:1983:313, punkt 37, ja 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus *Generics (UK) jt*, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 127).
- 382 Asjaomase turu määratlemine eeldab esiteks kaubaturu ja teiseks geograafilise turu määratlemist (vt selle kohta 14. veebruari 1978. aasta kohtuotsus *United Brands ja United Brands Continentaal vs. komisjon*, 27/76, EU:C:1978:22, punktid 10 ja 11).
- 383 Kaubaturu kohta tuleneb kohtupraktikast, et asjaomase turu mõiste tähendab, et turule kuuluvate kaupade või teenuste vahel saab valitseda tõhus konkurents, mis turu kõigi kaupade või teenuste sama kasutusotstarvet arvestades eeldab, et need on omavahel piisavalt vahetatavad. Vahetatavust või asendatavust ei hinnata üksnes asjaomaste kaupade ja teenuste objektiivsete tunnuste põhjal. Samuti tuleb arvesse võtta konkurentsitingimusi ning nõudluse ja pakkumise struktuuri turul (23. jaanuari 2018. aasta kohtuotsus *F. Hoffmann-La Roche jt*, C-179/16, EU:C:2018:25, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 384 Neist asjaoludest tuleneb, et kahe toote asendatavuse hindamisel ei piirduta selle kindlakstegemisega, kas need tooted sobivad funktsionaalselt sama vajaduse rahuldamiseks, vaid lisaks tuleb kindlaks teha, kas need tooted on tegelikult majanduslikult asendatavad. Kahe toote majanduslikku asendatavust saab tuvastada, kui nende suhteliste hindade muutused toovad kaasa ühe toote müüginahku suurenemise teise toote arvelt. Sellega seoses tuleb rõhutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 2 mainitud ja Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1384 viidatud turu mõiste teatise punktist 13, on nõudluse asendatavus konkreetse toote pakkujate suhtes kõige vahetum ja tõhusam distsiplineeriv jõud. Selle asendatavuse hindamine seisneb peamiselt selles, et hinnatakse nõudluse ristelastsust hinna suhtes, määrates kindlaks, kas sellise toote puhul, mille hinnad on teinud väikse püsiva tõusu, hakkavad tarbijad kasutama asendustooteid.
- 385 Käesoleval juhul tuvastas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1404, et perindopriili nõudlus oli teiste muundava ensüümi inhibiitorite hindadega võrreldes suhteliselt elastne, ning rõhutas selle kohtuotsuse punktis 1573, et Servier ei ole seadnud seda faktilist asjaolu kahtluse alla. See asjaolu põhineb vaidlusaluse otsuse põhjendustes 2460–2495 esitatud tähelepanekul, et hoolimata perindopriiliga samaks raviotstarbeks ette nähtud muundava ensüümi inhibiitorite hindade järsust langusest jäi perindopriili hind stabiilseks ja selle müüginahku võrdlusperioodil suurenes.

- 386 Üldkohus leidis siiski vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1574–1586 sisuliselt, et asjaolu põhjal, et perindopriili nõudlus püsis stabiilsena vaatamata teiste muundava ensüümi inhibiitorite ravimite hindade järsule langusele, „ei olnud võimalik asuda seisukohale, et kvaliteedi ja mitte hindadega seotud konkurentsivõime puudus“ kuni perindopriili geneeriliste versioonide turule tulekuni, kuna eelkõige farmaatsiaspektori eripära tõttu konkureerivad ravimid nii hindade kui ka kvaliteediga (nagu tunnistavad retseptide väljakirjutajad), eelkõige teiste muundava ensüümi inhibiitorite tootjate tootearendustegevuse kaudu. Selle kohtuotsuse punktis 1584 järeltas Üldkohus sellest, et vaidlusaluses otsuses omistas komisjon ülemäärase tähtsuse hinnafaktorile asjaomase tooteturu määratlemisel.
- 387 Siiski on oluline rõhutada, et asjaomase turu määratlemisel ei väljenda toote hind ja müügi kogus erinevat tüüpi konkurentsi, mida võiks vastandada konkurentsiga, mis sõltub toote kvaliteedist või selle turustamise edendamiseks tehtud jõupingutustest. Vastupidi, majanduslik asendatavus kajastab kõnealuste toodete kõiki omadusi, sealhulgas neid, mis puudutavad toodete reklaamikulusid ning nende olemuslikku või tajutavat kvaliteeti. Stiimul pakkuda kvaliteettoodet sõltub lõpuks tarbija soovist maksta selle kvaliteedi eest, sõltumata asjaolust, et – nagu Üldkohus õigesti märkis – ravimite nõudlust juhib pigem retseptide väljakirjutajate kui nende patsientide valik ning et viimased ei tasu üldiselt kogu hinda, olgu hind siis reguleeritud või mitte, kuna kasutatakse tervisekindlustuse eri mehhanisme.
- 388 Sellest järeltas, et sõltumata farmaatsiaspektori erilistest omadustest, mis on seotud kohaldatavate õigusnormidega, retseptide väljakirjutajate rolliga ja ravimite hindade hüvitamisega kindlustusmehhanismide kaudu, tuleb ravimite majanduslikku asendatavust hinnata lähtuvalt sama ravinäidustuse jaoks mõeldud ravimite müügi mahu muutusest, mis tuleneb nende ravimite suhtelistest hindadest. Sellise asendatavuse puudumise tuvastamine näitab eraldiseisva turu olemasolu ja seda olenemata selle põhjustest, olgu siis tegemist sellele turule kuuluva(te) ravimi(te) olemusliku kvaliteediga või nende tootjate tehtud tootearendustegevusega.
- 389 Neid kaalutlusi võttis Üldkohus nõuetekohaselt arvesse, kui ta tõi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1380–1398 välja põhimõtted, mida kohaldatakse asjaomase ravimituru piiritlemisel. Esiteks kinnitas ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1386, et „farmaatsiaspektori konkurentsimehhanisme iseloomustavad eripärad ei võta hindadega seotud tegurite tähtsust konkurentsivõime hindamisel, kuna neid tegureid tuleb siiski hinnata nende õiges kontekstis“. Teiseks märkis ta nimetatud kohtuotsuse punktis 1390, et „turgude piiritlemist väikestena [võib õigustada] see, et hindadest lähtuv konkurentsivõime on farmaatsiaspektoris suuresti pärsitud“, ning kinnitas sama kohtuotsuse punktis 1391, et kui „tootegrupi suhtes puudub märkimisväärne konkurentsivõime teiste toodete poolt, nii et seda gruppi võib lugeda asjaomaseks tooteturuks, siis nende tegurite liik või laad, mis eemaldavad sellelt tootegrupilt igasuguse märkimisväärse konkurentsivõime, omab vaid piiratud tähtsust, kuna sellise konkurentsivõime puudumise tuvastamine võimaldab järeltas, et selliselt määratletud turgu valitseva seisundiga ettevõtja võib mõjutada tarbijate huve sellel turul, takistades kuritarvitava tegevusega tõhusa konkurentsi säilitamist“.
- 390 Üldkohus ei saanud seega, ilma et ta oleks endale ilmselgelt vastu rääkinud ega eiranud neid põhimõtteid, mille ta õigesti välja tõi, vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1399–1405 ja 1574–1586 otsustada, et perindopriili nõudluse suhteline elastsuse puudumine hinna suhtes ei olnud asjaomase turu määratlemisel asjakohane, kuna seda võis selgitada või õigustada selle ravimi kvaliteedi ja selle tootja tootearendustegevuse olulisusega. Seega rikkus Üldkohus õigusnormi ja selle kohtuotsuse punktid 1399–1405 ja 1574–1586 on õigusvastased.

391 Seetõttu tuleb kaheksanda väitega tervikuna nõustuda.

3. Üheksas ja kümnes väide

392 Üheksandas väites leiab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1418–1566 ümber perindopriili turu määratlemisel selle ravimi ravialase asendatavuse teiste muundava ensüümi inhibiitoritega. Kümndendas väites kritiseerib komisjon seda, et Üldkohus tunnistas selle kohtuotsuse punktides 1461–1463 vastuvõetavaks teatavad dokumendid, mille Servier lisas esimeses kohtuastmes esitatud seisukohtadele, et vaidlustada komisjoni hinnang ravialase asendatavuse kohta.

393 Võttes arvesse kaheksandale väitele antud vastust, millest nähtub, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1585 esitatud Üldkohtu järelduse põhjendused – mille kohaselt komisjon tegi hindu puudutataval majanduslike kaalutlustel põhineva toodete asendatavuse analüüsi põhjal ekslikult kindlaks, et perindopriil ja teised muundava ensüümi inhibiitorid ei olnud asendatavad – on vastuolulised, ei ole vaja teha otsust üheksanda ja kümenda väite kohta, osas milles need muud väited puudutavad nende ravimite ravialast asendatavust.

4. Üheteistkümnnes väide

a) Poolte argumendid

394 Üheteistkümnendas väites heidab komisjon Üldkohtule ette, et viimane leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1611–1622, et perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turu määratlemine ja sellel turul Servier' turgu valitseva seisundi olemasolu tuvastamine olid ekslikud. Üldkohus tugines üksnes vigadele, mille ta oli perindopriili turu määratlemisel tuvastanud. Komisjon esitab selle kohta kolm etteheidet.

395 Esimeses etteheites väidab ta, et kuigi need kaks turgu on naaberturud, erinevad nende omadused nii pakkumise kui ka nõudluse poolest. Järelikult ei saanud Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1615 kinnitada, et perindopriili turu määratluse kehtetuks tunnistamine peaks automaatselt kaasa tooma selle ravimiga seotud tehnoloogia turu määratluse kehtetuks tunnistamise ja vaikimisi kehtetuks tunnistama ka Servier' turgu valitseva seisundi tuvastamise sellel turul. Üldkohus on selle arutluskäigu toetuseks ekslikult märkinud, et vaidlusaluse otsuse põhjendustest 2648–2651 tuleneb, et nõudlus perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia järele tuleneb perindopriili nõudlusest. Nimelt ei sisalda need põhjendused ühtegi asjaolu, mis võimaldaks asuda seisukohale, et nõudlus perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia järele sõltub selle ravimi turu määratlusest.

396 Teises etteheites väidab komisjon, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1618–1621, et vaidlusalusest otsusest ei saanud järeldada, et Servier' oli turgu valitsev seisund perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turul, tuginedes selle seisundi ilmingutele turul, kuna Üldkohtu otsuse kohaselt ei piirdunud viimati nimetatud turg üksnes perindopriiliga. Kuna need kaks turgu erinevad teineteisest, ei sõltu järeldus, et Servier' oli esimesel neist turgu valitsev seisund, sellest, et tal on turgu valitsev seisund teisel turul.

- 397 Kolmandas etteheites kritiseerib komisjon Üldkohut, kuna ta jättis tähelepanuta perindopriili toimeainega seonduva tehnoloogia turu analüüsi – mis on esitatud eelkõige vaidlusaluse otsuse põhjendustes 2632–2647 – seoses nõudluse omadustega, ja põhjendustes 2671–2757 seoses Servier' turgu valitseva seisundiga sellel turul. Üldkohus jättis seega talle esitatud väidetele vastamata.
- 398 Servier väidab vastu, et see väide on tervikuna tulemusetu, sest selles kritiseeritakse hinnangut perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turu määratlusele, kuigi Üldkohus ei ole selles küsimuses seisukohta võtnud. Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei teinud Üldkohus otsust selle turu määratluse kohta, vaid kritiseeris vaidlusaluses otsuses tehtud järeldusi Servier' turgu valitseva seisundi olemasolu kohta sellel turul, kuna perindopriili kui ravimi turu määratlemisel on tehtud vigu.
- 399 Lisaks ei saa see väide viia vaidlustatud kohtuotsuse tühistamiseni, kuna komisjon ei ole vaidlustanud selle kohtuotsuse punkte 1627–1631, millel põhineb selle kohtuotsuse resolutsioon. Nendest punktidest nähtub, et Üldkohus kinnitas esiteks, et perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turul „turgu valitseva seisundi kuritarvitamise seab kahtluse alla ainuüksi see, et Servier'l ei olnud turgu valitsevat seisundit [perindopriili] turul“, ja teiseks ei ole vaidlusaluses otsuses ole välja toodud ühtegi selle ettevõtja tegevust, mis kujutaks endast rikkumist, sõltumata tema väidetavast turgu valitsevast seisundist perindopriili turul.
- 400 Lisaks väidab Servier, et komisjoni kolm etteheidet on tulemusetu ja faktiliselt põhjendamata.
- 401 Esimene etteheide käsitleb faktivigu ja moonutab vaidlustatud kohtuotsust, kuna Üldkohus piirdus selle kohtuotsuse punktis 1615 tõdemusega, et komisjon kasutas vaidlusaluses otsuses perindopriili turu määratlust selleks, et analüüsida selle ravimi toimeaine tehnoloogia turu.
- 402 Samuti põhineb teine etteheide vaidlustatud kohtuotsuse punktide 1618 ja 1619 moonutamisel, milles Üldkohus rõhutas, et vaidlusaluses otsuses ei analüüsitud kahte asjaomast turgu teineteisest sõltumatult. Vastupidi, vaidlusaluse otsuse jaost 7.2.1.2.3 nähtub, et nõudlus perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia järele tuleneb perindopriili nõudlusest. Komisjon tugines Servier' turgu valitsevale seisundile selle ravimi turul, et teha järeldus selle ettevõtja turgu valitseva seisundi kohta nimetatud ravimi toimeainega seotud tehnoloogia turul.
- 403 Mis puudutab kolmandat etteheidet, siis on see tulemusetu, kuna komisjon ei vaielnud vastu Üldkohtu hinnangule, et perindopriili turu määratlust mõjutavad vead kandusid üle selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia turu määratlusele. Servier lisab, et komisjon üksnes viitab, et väitele ei vastatud, täpsustamata, millise väitega on tegemist.

b) Euroopa Kohtu hinnang

- 404 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1615 leidis Üldkohus, et perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turu määratlemise kohta nähtub vaidlusalusest otsusest, et „farmatseutilise toimeaine tehnoloogia nõudlus tuleneb ravimi kui perindopriili lõpptoote nõudlusest ([selle] otsuse põhjendused 2648–2651)“ ja et „[n]iisi on komisjon seda asjaomase turu ekslikku määratlust, mida ta lõpptoodete turu puhul kasutas, kasutanud ka selleks, et analüüsida tehnoloogiaaturu, eelkõige mis puudutab hinnangut nõudlusele viimati nimetatud turul“.

- 405 Siiski nähtub vaidlusaluse otsuse põhjendustest 2648–2651, et kuigi komisjon on tuvastanud, et nõudlus perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia järele tuleneb selle ravimi nõudlusest, rõhutas ta selle otsuse põhjenduses 2649, et see omadus ei tähenda, et selle tehnoloogia nõudluse tingimused peegeldavad täpselt perindopriili nõudluse tingimusi.
- 406 Nende asjaolude põhjal leidis komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 2651, et võttes arvesse perindopriili nõudluse suhtelist jäikust, oli nõudlus selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia järele tõenäoliselt samuti jäik. Nendest asjaoludest tuleneb, et vastupidi sellele, mis tuleneb vaidlustatud kohtuotsuse punkti 1615 sõnastusest, ei põhine vaidlusaluse otsuse põhjendustes 2648–2651 esitatud asjaolud, mis puudutavad perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia nõudluse omadusi, mitte perindopriili turu kui sellise määratlusel, vaid selle tehnoloogia nõudluse ja nimetatud ravimi nõudluse vahelistel seostel, kuna need kaks toodet täiendavad teineteist, sest esimene neist on sisend, mida kasutatakse teise tootmiseks.
- 407 Kuigi on tösi, et Üldkohus esitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 1615 vaidlusaluse otsuse sisu osaliselt ja ebatäpselt, andes mõista, et komisjon on määratlenud perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turu, piirdudes selle ravimi turu määratluse kordamisega, piiras ta selle kohtuotsuse punktis 1616 nimetatud vea ulatust, märkides, et „nagu komisjon väidab, arvestas ta tehnoloogiaturu analüüsimisel tehnoloogiaturu piiritlemiseks ka teisi asjaolusid, eelkõige pakkumise asendatavuse analüüsi ([vaidlusaluse] otsuse põhjendused 2657 jj)“.
- 408 Seega, jättes kõrvale just välja toodud vea, ei ole põhjendatud komisjoni esimene etteheide, milles ta väidab sisuliselt, et vaidlusalust otsust on moonutatud, kuna Üldkohus ei võtnud arvesse nende kahe turu vahelisi erinevusi nii pakkumise kui ka nõudluse poolel.
- 409 Lisaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1617–1619, et selleks, et hinnata väidet, et komisjon on teinud vigu tõendades Servier' turgu valitsevat seisundit perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turul, ei ole vaja võtta seisukohta küsimuses, kas see turg on valesti piiritletud, kuna komisjon on „otsustava tähtsuse omistanud“ perindopriili turu määratlusele, et tuvastada Servier' turgu valitsevat seisundit selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia turul. Selle kohtuotsuse punktis 1621 tegi Üldkohus järeldused oma hinnangust sellele, et perindopriili turg on valesti määratletud. Ta leidis, et komisjon ei ole suutnud tõendada, et Servier'l oli selle ravimi toimeainega seotud tehnoloogia turul turgu valitsev seisund, ning leidis seetõttu nimetatud kohtuotsuse punktis 1622, et tuleb nõustuda esimeses kohtuastmes esitatud väitega, et komisjon on teinud vigu Servier' turgu valitseva seisundi tõendamisel perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turul.
- 410 Käesoleva kohtuotsuse punktides 380–390 ilmneb aga, et Üldkohus on samuti rikkunud õigusnormi oma hinnangus sellele, et perindopriili turg on valesti määratletud. Seega tuleb tõdeda, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1611–1622 esitatud Üldkohtu hinnangud Servier' turgu valitseva seisundi kohta perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turul põhinevad ekslikul eeldusel ja on seetõttu õigusvastased. Kuna sellel hinnangul oli otsene mõju vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punktile 3, millega Üldkohus tühistas vaidlusaluse otsuse osas, milles tuvastati, et Servier oli rikkunud ETL artiklit 102, tuleb üheteistkümnenda väitega nõustuda.

D. Järeldus apellatsioonkaebuse kohta

- 411 Kuna esimese kuni kaheksanda väitega ja üheteistkümnenda väitega nõustuti, tuleb vastavalt komisjoni nõuetele tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punktid 1–3, millega Üldkohus tühistas esiteks vaidlusaluse otsuse artikli 4 osas, milles tuvastati Servier' osalemine

Krka kokkulepetes; teiseks selle otsuse artikli 6, milles tuvastati, et Servier on rikkunud ELTL artiklit 102; kolmandaks selle otsuse artikli 7 lõike 4 punkti b ja artikli 7 lõike 6, milles määrati kindlaks Servier'le sama otsuse artiklites 4 ja 6 nimetatud rikkumiste eest määratud trahvi summa.

VIII. Vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise tagajärjed

- 412 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse tühistamise korral ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse uue otsuse tegemiseks.
- 413 Mis puudutab käesolevas asjas esimeses kohtuastmes esitatud hagi väiteid, milles palutakse tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 4 ELTL artikli 101 rikkumise kohta, siis leiab Euroopa Kohus, et menetlusstaadium ei võimalda teha otsust tervikuna. Üheksanda väite teises osas leiab Servier, et komisjon on teinud mitu hindamisviga, kvalifitseerides Krka üleandmis- ja litsentsilepingu eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks. Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 307, tunnistas Üldkohus selle kvalifitseerimise kehtetuks üksnes põhjusel, et ta välistas sama kvalifitseerimise Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu puhul, ilma et ta oleks siiski teinud sisulist otsust selle teise osa kohta. Seega tuleb kohtuasi suunata tagasi Üldkohtusse, et ta teeks otsuse esimeses kohtuastmes esitatud hagi üheksanda väite teise osa kohta.
- 414 Esimeses kohtuastmes esitatud hagi väidete kohta, milles paluti tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 6, mis puudutab ELTL artikli 102 rikkumist, nähtub apellatsioonkaebuse kaheksandale väitele antud vastusest, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et komisjon on ekslikult piiranud asjaomase turu määratlust perindopriili turuga. Üldkohus leidis, et sellest hinnangust piisas, et nõustuda esimeses kohtuastmes esitatud neljateistkümnenda väitega, ilma et oleks vaja teha otsust selle esimese osa kohta, milles Servier viitas mitmele puudusele seoses komisjoni ökonomeetrilise analüüsiga. Kuna Üldkohus viidatud esimese väiteosa kohta otsust ei teinud, ei luba menetlusstaadium selles küsimuses otsust teha.
- 415 Lisaks nähtub vastusest, mis käesoleva kohtuotsuse punktides 404–410 anti apellatsioonkaebuse üheteistkümnendale väitele, et Üldkohus ei analüüsinud sõltumatult Servier' esimeses kohtuastmes esitatud kuueteistkümnendat ja seitsmeteistkümnendat väidet, millega vaidlustati perindopriili toimeainega seotud tehnoloogia turu määratlus ja Servier' turgu valitseva seisundi olemasolu sellel turul, vaid piirdus nende põhjenduste kordamisega, mida ta kasutas nõustumiseks Servier' esimeses kohtuastmes esitatud neljateistkümnenda väitega, et perindopriili turu määratlemisel oli tehtud viga. Menetlusstaadium ei võimalda seega teha asja suhtes lõplikku kohtuotsust ja seetõttu tuleb kohtuasi suunata tagasi Üldkohtusse, et ta teeks otsuse esimeses kohtuastmes esitatud väidete kohta, mis puudutavad ELTL artikli 102 rikkumist.
- 416 Selles kontekstis palus komisjon Euroopa Kohtul saata kohtuasi tagasi Üldkohtusse, et see kohus teeks otsuse erinevas koosseisus kui see, kes vaidlustatud kohtuotsuse vastu võttis.
- 417 Üldkohtu kodukorra artikli 216 lõikes 1 on siiski ette nähtud, et kui Euroopa Kohus tühistab koja otsuse, võib Üldkohtu president määrata kohtuasja mõnele teisele kojale, mis lahendab kohtuasju samast arvust kohtunikest koosnevas kohtukoosseisus. Selles osas on Euroopa Kohtul juba olnud võimalus rõhutada, et liidu õiguse raames ei saa pidada üldiseks kohustuseks seda, et madalama astme kohtusse tagasisaadetud asja arutab teistviisi moodustatud kohtukoosseis kui see, mis

arutas asja esimesel korral (vt selle kohta 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus Chronopost ja La Poste vs. UFEX jt, C-341/06 P ja C-342/06 P, EU:C:2008:375, punkt 57). Seega ei tule komisjoni taotlust rahuldada.

- 418 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasi suunata tagasi Üldkohtusse, et ta teeks otsuse Servier' esimeses kohtuastmes esitatud üheksanda väite teise osa kohta, mis puudutab Krka üleandmis- ja litsentsilepingu kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, esimeses kohtuastmes esitatud neljateistkümnenenda kuni seitsmeteistkümnenenda väite kohta, mis puudutavad ELTL artikli 102 rikkumist, ning esimeses kohtuastme teise võimalusena esitatud väidete kohta, millega vaidlustatakse trahvisumma.

IX. Hagi Üldkohtus

- 419 Esimeses kohtuastmes esitatud hagi raames vaidleb Servier oma üheksanda väite esimeses osas vastu sellele, et Krka kompromisskokkulepe ja litsentsileping kvalifitseeriti eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks. Kümnenenda väitega vaidlustab ta Krka kompromisskokkuleppe ning Krka üleandmis- ja litsentsilepingu kvalifitseerimise tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks.
- 420 Arvestades eelkõige asjaolu, et nende väidete üle toimus Üldkohtus võistlev vaidlus ja et nende läbivaatamiseks ei ole vaja võtta täiendavaid menetlust korraldavaid meetmeid või teha menetlustoiminguid, leiab Euroopa Kohus, et menetlustaadium lubab teha otsuse üheksanda väite esimese osa ning kümnenenda väite kohta.

A. Esimeses kohtuastmes esitatud hagi üheksanda väite esimene osa

1. Poolte argumendid

- 421 Üheksanda väite esimeses osas vaidlustab Servier Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu kvalifitseerimise eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ning esitab sellega seoses viis etteheidet. Ta väidab esiteks, et „otsus moonutab fakte, kuna seal järeldatakse, et Krkal oli võime siseneda turule lühikese aja jooksul“; teiseks, et „otsuses moonutatakse poolte kavatsusi ja taotletavaid eesmäärke, mis olid ometi õiguspärased“; kolmandaks, et „otsuses on turu jagamise kokkulepped vääralt kvalifitseeritud“; neljandaks, et „kokkulepete sisu ei põhjenda samuti nende kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, vaid tõendab vastupidi, et need on õiguspärased“; ja viiendaks, et „otsuses kvalifitseeritakse kokkulepped vääralt eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks, kuigi nende piiravad tagajärjed olid hüpoteetilised“. Euroopa Kohtu ülesanne on kindlaks teha, kas komisjoni järeldus, et esines rikkumine, mis seisnes perindopriili turgude jagamises Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu teel, põhineb õigusnormi rikkumisel ja faktivigadel, millele Servier nende viie etteheite raames viitab.
- 422 Komisjon vaidleb neile argumentidele vastu.

2. Euroopa Kohtu hinnang

- 423 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et konkurentsieeskirjade rikkumise esinemise küsimusele saab hinnangu anda vaid siis, kui asjaolusid, millele vaidlusaluses otsuses tuginetakse, ei käsitleta eraldivõetuna, vaid kogumis, lähtudes asjaomase kaubaturu tunnustest (14. juuli 1972. aasta

kohtuotsus Imperial Chemical Industries vs. komisjon, 48/69, EU:C:1972:70, punkt 68). ELTL artiklis 263 ette nähtud seaduslikkuse kontrolli ulatus hõlmab ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetlust käsitlevate komisjoni otsuste kõiki elemente, mida tuleb põhjalikult kontrollida nii õiguslikust kui ka faktilisest aspektist, lähtudes poolte esitatud väidetest (11. septembri 2014. aasta kohtuotsus CB vs. komisjon, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punkt 44 ja 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Galp Energía España jt vs. komisjon, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punkt 72).

424 Kuigi esimeses kohtuastmes esitatud üheksanda väite esimene osa jaguneb viieks etteheiteks, puudutavad kõik argumendid, mille Servier selles kontekstis esitas, kas küsimust, kas Krka oli Servier' potentsiaalne konkurent Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise ajal, vaatamata sellele, et Krka oli järjest läbi kukkunud oma kohtulikes katsetes patent 947 kehtetuks tunnistada, või küsimust, kas need kokkulepped koos kujutasid endast turu jagamise kokkulepet, mis tuleb kvalifitseerida eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses. Tuleb rõhutada, et need Servier' argumendid, mis on spetsiifilised Krka kompromisskokkuleppele ja litsentsilepingule, kattuvad argumentidega, mis esitati esimese kohtuastme neljanda väite raames ja mis puudutavad patendivaidluste lahendamise kompromisskokkulepete ja patendilitsentsi lepingute olemuslikku õiguspärasust.

425 Vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 131 sedastatule tuleb kõigepealt kontrollida – kuna Servier on selle küsimuse Üldkohtus tõstatanud –, kas komisjon võis õiguspäraselt tuvastada, et Krka kokkulepetega piiratakse Krka potentsiaalset konkurentsi Servier' suhtes. Selleks tuleb uurida, kas kompromisskokkuleppe ja Krka litsentsilepingu sõlmimise ajal olid olemas tegelikud ja konkreetset võimalused, et Krka siseneks perindopriili turule ja konkureeriks Servier'ga. See analüüs nõuab, et tehtaks kindlaks, kas Krka oli teinud piisavalt toiminguid, mis võimaldaks tuvastada, et tal oli nii kindel kavatsus kui ka isiklik võime turule siseneda sellise tähtaja jooksul, mis võis Servier'le konkurentsipurvet avaldada, ning kontrollitaks, kas puuduvad võimalikud ületamatud tõkked turule sisenemiseks, kusjuures potentsiaalse konkurentsi tuvastamist võivad vajaduse korral kinnitada täiendavad asjaolud.

426 Kui see on nii, siis tuleb seejärel vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 107 sedastatule kindlaks teha, kas Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu näol oli tegemist turu jagamise kokkuleppega, mis piiras oma eesmärgi tõttu konkurentsi ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, nagu leidis komisjon vaidlusaluses otsuses. Selleks on vaja uurida nende kokkulepete eesmärke ja majanduslikku seost, mis vaidlusaluse otsuse kohaselt nende vahel oli. Täpsemalt tuleb hinnata, kas Krka litsentsilepingu vahendusel Servier' poolt väärtuse ülekandmine Krkale oli piisavalt märkimisväärne, et ajendada Krkat nõustuma perindopriili riigisiseste turgude jagamisega Servier'ga, loobudes kas või ajutiselt sisenemast Servier' peamistele turgudele vastutasuks tagatise eest, et ta saab turustada oma perindopriili geneerilist versiooni oma peamistel turgudel, ilma et esineks risk, et Servier esitab tema vastu patendist tulenevate õiguste rikkumise hagiid. Lõpuks tuleb selles osas, milles Servier tõstatab selle küsimuse asjakohaselt, arvesse võtta Krka kokkulepete poolte kavatsusi, kuivõrd need võivad aidata kaasa tuvastada nende kokkulepete objektiivseid eesmärke.

a) Krka võimalik konkureerimine Servier'ga

427 Vaidlusaluse otsuse põhjenduste 1672–1700 kohaselt oli Krka esimene geneeriliste ravimite tootja, kes hakkas vastu Servier' seisundile perindopriili turul. Need kaks ettevõtjat olid juba tegelikult konkurendid Tšehhi Vabariigis, Leedus, Ungaris, Poolas ja Sloveenias, kus Krka oli hakanud turustama perindopriili geneerilist versiooni. Teistel riigisisestel turgudel liidus oli Krka

Servier' potentsiaalne konkurent. Krka valmistas teistele turgudele sisenemist ette konkreetsete ja piisavate sammudega, olles muu hulgas saanud müügiloo Prantsusmaal, Madalmaades ja Ühendkuningriigis, ning tal oli juba turuleviimiseks valmis toode. Mõnel neist muudest turgudest tegi ta koostööd kaubanduspartneritega. Komisjon tõdes selle otsuse põhjenduses 1685, et mitmest Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsusele eelnenud dokumendist nähtub, et Krka oli siis veendunud, et ta võidab need vaidlused, milles Krka või tema äripartnerid olid vastamisi Servier'ga, patentide 340 ja 947 kehtivuse küsimuses.

- 428 Vaidlusaluse otsuse kohaselt konkureeris Krka juba Servier'ga enne Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimist teatud riigisisestel turgudel, ning neil turgudel, kus ta veel ei konkureerinud, ei olnud ta mitte ainult võimeline lühikese aja jooksul turule sisenema, vaid ta oli ka kindlalt valmis seda tegema. Neid asjaolusid arvestades võis Krkat pidada Servier' potentsiaalseks konkurendiks.
- 429 Servier ei vaidlusta neid asjaolusid kui selliseid, kuigi ta kinnitab, et Krka strateegia „oli keskendunud Kesk- ja Ida-Euroopa turgudele, mitte Lääne-Euroopa turgudele“. Ta väidab, et komisjon ei saanud asuda seisukohale, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise kuupäeval võis Krkat veel lugeda tema potentsiaalseks konkurendiks. Servier heidab komisjonile sisuliselt ette seda, et viimane moonutas poolte ja täpsemalt Krka kavatsusi, kui ta keeldus nõustumast sellega, et rida kohtulikku kaotusi, mis sellele ettevõtjale osaks olid saanud, olid teda veennud selles, et patent 947 oli kehtiv, ja et seetõttu oli tema jaoks parem pidada Servier'ga läbirääkimisi, et saada selle patendi litsents oma peamistel turgudel. Krka kohtulikud kaotused, mis tulenesid Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsusest ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsusest, kujutasid endast ületamatut tõket, et see ettevõtja saaks lähiajal siseneda Servier' peamistele turgudele. Krka 13. septembri 2006. aasta sisedokumendist selgub, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsuse tõttu muutis see ettevõtja strateegiat, otsustades loobuda turustamast oma perindopriili, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, et hakata välja arendama selle ravimi vormi, mis ei riku patendist tulenevaid õigusi.
- 430 Lisaks meenutab Servier, et vahetult pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust võttis Krka temaga esiteks ühendust sooviga käsitleda teatud riigisisestele turgudele patendilitsentsi andmise võimalust, ja teiseks esitas ta Krka vastu Ühendkuningriigis patentidest 340 ja 947 tulenevate õiguste rikkumise hagi koos esialgse õiguskaitse kohaldamise taotlusega. Kuigi Krka esitas vastuhagi nende patentide tühistamiseks, oli tal Servier' sõnul vähe huvi nende vaidluste vastu, mis olid pealegi kulukad ja riskantsed.
- 431 Selleks, et määrata käesolevas asjas kindlaks, kas Servier'l oli alust väita, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsuse ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsuse tõttu ei olnud Krkal enam võimet ega kindlat kavatsust siseneda Servier' peamistele turgudele ning seega ei olnud ta enam potentsiaalse konkurentsi allikas, tuleb meenutada, et niisuguse patendi olemasolu, mis kaitseb üldkasutatavaks muutunud toimeaine valmistamisprotsessi, ei saa iseenesest pidada ületamatuks tõkkeks ega saa takistada seda, et asjaomase originaalravimi tootja „potentsiaalseks konkurendiks“ kvalifitseeritaks geneeriliste ravimite tootja, kellel tõepoolest on kindel kavatsus ja isiklik võime turule siseneda ning kes oma toimingutega näitab üles valmidust selle patendi kehtivust vaidlustada ja kanda riski, et tema turule sisenemisel esitab selle patendi omanik tema vastu patendist tulenevate õiguste rikkumise hagi (30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 46). Ühtlasi, nagu märgiti käesoleva kohtuotsuse punktis 132, siis kui pooltevahelised vaidlused kõnealuse patendi kehtivuse küsimuses on veel pooleli, peab hindama kõiki asjassepuutuvaid tegureid, enne kui järeldada, et patendiomanik ja selline geneeriliste ravimite tootja ei ole potentsiaalsed konkurendid.

- 432 Mis puudutab nimelt Krka kindlat kavatsust jätkata pingutusi oma perindopriili turustamiseks ning küsimust, kas Krka kohtulikud kaotused kujutasid endast ületamatut tõket tema turule sisenemisele sellise aja jooksul, mis võib avaldada Servier'le konkurentsipurvet tema peamistel turgudel käesoleva kohtuotsuse punktis 101 meenutatud kohtupraktika tähenduses, siis nähtub tõenditest, millele komisjon viitas vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1686–1691, et ei Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus ega ka High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsus ei viinud Krkat selleni, et ta oleks lõpetanud oma pingutused nendele turgudele sisenemiseks. Lisaks, nagu nähtub vaidlusaluse otsuse põhjendustest 1687 ja 1700, millele Servier vastu ei vaidle, õnnestus Krkal sel ajavahemikul saavutada see, et Ungaris jäeti 2006. aasta septembris rahuldamata Servier' taotlus patendiga 947 seonduvate esialgse õiguskaitsse kohaldamiseks, samas kui Krka juba turustas Ungari turul oma perindopriili, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist.
- 433 Täpsemalt on komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1687 ja 1688 viidanud dokumentidele, millest nähtus vastupidi, et Krka oli kriitiline Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsuse suhtes ning veendunud, et ta ei lepi sellega. Krka töötaja ütlustest, millele on põhjalikult viidatud vaidlusaluse otsuse põhjendustes 895 ja 1688, tuleneb eelkõige, et „[m]eid häirib eriti see, et see menetlus oli geneeriliste ravimite tootjate suhtes diskrimineeriv, ja me ei lase neil nii kergelt pääseda“. Selline Krka nimel tehtud kinnitus lükkab ümber Servier' väite, et Krka oli Servier' peamistele turgudele sisenemiseks loobunud patendi 947 kehtivuse vaidlustamisest. Lisaks kinnitavad konkreetsete hagid, mille Krka esitas pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust, et Krka ei nõustunud selle patendi kehtivusega, kuna ta jätkas selle kehtivuse vaidlustamist Euroopa Patendiametis ning esitas Servier' vastu 1. ja 8. septembril 2006 vastuhagi patentide 947 ja 340 tühistamiseks Servier' hagi alusel Ühendkuningriigis algatatud rikkumismenetluste raames.
- 434 Lisaks ei nähtu ühestki Krka kompromisskõppe ja litsentsilepingu ajast pärinevast dokumendist, et Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsus ja High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsus oleksid muutnud Krka arusaama patendi 947 kehtivusest sel määral, et ta loobuks omaenda perindopriili turustamise plaanidest. Täpsemalt ei saa Krka 13. septembri 2006. aasta sisedokumendi, millele Servier viitab ja mille kohaselt Krka pidi lõpetama perindopriili puudutava tegevuse ja keskenduma selle ravimi sellise versiooni väljatöötamisele, mis ei riku patendist tulenevaid õigusi, tõlgendada nii, et see kajastab Krka juhtide strateegilist otsust. Nimelt, nagu rõhutas komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1687, on selles sisedokumendis viidatud üksnes seisukohtadele, mida väljendati selle äriühingu teadus- ja arendustegevuse osakonna operatiivkoosolekul, ja millele Servier' antud tõlgenduse lükkab igal juhul ümber asjaolu, et Krka jätkas oma perindopriili tootmist, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist – mida kinnitavad Krka samad sisedokumendid –, nagu märkis komisjon selle otsuse 2260. joonealuses märkuses. Igal juhul, arvestades vastupidiseid tõendeid, millele komisjon selle otsuse põhjendustes 1686–1691 viitas, ei tõenda see sisedokument veenvalt, nagu kinnitab Servier, et Krka oleks pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust lõplikult loobunud oma perindopriiliga Servier' peamistele turgudele sisenemisest. Nimelt kinnitavad need tõendid objektiivselt, et Krkal oli jätkuvalt isiklik võime siseneda Servier' peamistele turgudele ning subjektiivne kavatsus sinna siseneda.
- 435 Mis puudutab Servier' etteheidet, et komisjon „moonutas“ poolte kavatsusi, siis tuleb meenutada, et komisjon tunnistas vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1688 ja 1690, et Krka ei olnud pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust enam sama kindlalt veendunud oma kohtumenetluse positsiooni tugevuses ning just selle otsuse peale võttis Krka ühendust Servier'ga seoses võimalusega, et viimane annab talle patendi 947 litsentsi teatud geograafiliste turgude osas.

- 436 Krka see algatus ei tõenda siiski ka seda, et see ettevõtja oleks loobunud Servier'ga tema peamistel turgudel konkureerimast oma perindopriiliga, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist. Nimelt, nagu nähtub tõenditest, millele komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 912 ja 1688 tugines, oli Krka teadlik asjaolust, et Servier oli nõustunud temaga läbirääkimisi pidama pärast Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsust, sest see otsus kujutas endast „tõsist ohtu“ Servier' jaoks, kes „uskus, et Krkal olid Euroopa Patendiametile esitatud vastuväites ja Ühendkuningriigis esitatud tühistamismõnudes kõige paremad ja täielikumad tõendid“. Sellest järeldub, et Krka ja Servier' vahelise vaidluse olemasolu seoses patendi 947 kehtivusega, mis oli Euroopa Patendiametis ja Ühendkuningriigis pooleli olevate vaidluste ese ning mida need kaks ettevõtjat pidasid tõsiseks, kujutab endast täiendavat kaudset tõendit nendevahelise potentsiaalse konkurentsisuhte kohta (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 52), kusjuures see konkurents võib tegelikult muutuda sellise aja jooksul, mis võib avaldada Servier'le konkurentsivõimet kaesoleva kohtuotsuse punktis 101 viidatud kohtupraktika tähenduses. Nii on see tingimata juhul, kui selle konkurentsi olemasolu mõjutas tegelikult Servier' äritegevust, sundides teda Krkale selle peamistel turgudel litsentsi andma.
- 437 Pealegi ajab Servier' argument, mis tugineb asjaolule, et Krka algatas litsentsi andmise läbirääkimised, segi ühelt poolt Krka kavatsused juhul, kui läbirääkimised ei õnnestu, ja teiselt poolt ärieesmärgid, mida Krka nende läbirääkimiste raames taotles. Vaid esimesena nimetatud on aga asjakohased, kui hinnatakse, kas Servier' ja Krka vahel oli Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise ajal potentsiaalne konkurents. Väidetavalt õiguspärased ärieesmärgid, mida Krka nende läbirääkimiste raames taotles, olid asjakohased üksnes nende kokkulepete eseme hindamisel.
- 438 Nimelt tuleb meenutada, et kokkuleppe sõlmimine mitme samal tootmisahela tasemel tegutseva ettevõtja vahel, kellest osa asjaomasel turul ei tegutsenud, kujutab endast tugevat kaudset tõendit selle kohta, et nende ettevõtjate vahel on konkurentsituhe (30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 439 Kui aga asjaolu, et Krka pidas Servier'ga läbirääkimisi niisuguste kokkulepete sõlmimiseks nagu Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsileping, oleks piisav, et tõendada, et Krkal ei olnud enam kindlat kavatsust konkureerida Servier'ga oma perindopriiliga, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, või et Servier' peamistele turgudele sisenemisel oli ületamatu takistus, hoolimata selliste objektiivsete tõendite olemasolust, millele komisjon viitas vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1686–1691, siis tähendaks see – vastuolus eelmises punktis meenutatud kohtupraktikaga –, et ettevõtja otsus pidada läbirääkimisi ja seejärel sõlmida kokkuleppe teise ettevõtjaga, kes tegutses tootmisahela samal tasandil, eesmärgiga asendada sisuline konkurents koostööga, võiks viia selleni, et ta ei ole enam kokkuleppe teise poole potentsiaalne konkurent. Kui see oleks nii, võiks ettevõtja tahtlik valik järgida kaubanduspoliitikat, mis seisneb konkurentsivastase eesmärgiga kokkuleppe sõlmimises, viia selleni, et selle kokkuleppe suhtes ei saaks kohaldada ELTL artikli 101 lõikes 1 sätestatud keeldu ja sellelt sättelt võetaks oluline osa tema soovitatavast toimest.
- 440 Eeltoodut arvestades ei võimalda Servier' argumendid kummutada järeldust, mille komisjon tegi vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1700 ja mille kohaselt oli Krka Servier' potentsiaalne konkurent Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise kuupäeval.
- 441 Seega tuleb tagasi lükata Servier' argumendid Krka potentsiaalse konkurentsi kohta.

b) Turu jagamise kokkuleppe olemasolu

- 442 Teises etteheites leiab Servier, et komisjon on ekslikult leidnud, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu eesmärk oli jagada turud Krkaga.
- 443 Servier kinnitab esiteks, et need kokkulepped sõlmiti patendi 947 kehtivuse tunnustamise tõttu ja nende eesmärk oli lahendada tema ja Krka vahelised vaidlused. Nimelt ei saanud viimane patendi 947 ja Euroopa Patendiameti 27. juuli 2006. aasta otsuse tõttu oma perindopriili turustada.
- 444 Nende argumentidega piirdub Servier siiski sisuliselt sellega, et kordab oma väiteid selle patendi väidetava tunnustamise kohta, mille kohaselt Krka ei pakkunud potentsiaalset konkurentsi, ja turu jagamise kokkuleppe kohta. Need argumendid on aga vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 427–440 ja 178–184 esitatud põhjustel juba tagasi lükatud.
- 445 Teiseks vaidleb Servier vastu sellele, et eksisteeris turu jagamise kokkulepe, mille kohaselt Krka loobus Servier' peamistele turgudele sisenemisest vastutasuks faktilise duopoli loomise eest Krka peamistel turgudel. Servier' sõnul tuleneb kompromisskokkuleppe ja Krka litsentsilepingu tingimustest, et kõigil neil kokkulepetel oli õiguspärane eesmärk. Eelkõige ei võimalda ükski asjaolu asuda seisukohale, et Krka litsentsilepinguga kavatseti selline duopol luua. Vastupidi, arvukad dokumendid Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimise ajast tõendavad, et nende kahe ettevõtja vaheline konkurents oli tihe. Komisjon kinnitas vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1724 ja 1728 vääralt, et Servier oli Krka litsentsilepinguga võtnud endale kohustuse mitte viia Krka peamistele turgudele kolmandat konkurenti. Lisaks väidab Servier, et vaidlusaluses otsuses on moonutatud 29. septembri 2005. aasta dokumenti, mida on mainitud eelkõige selle otsuse põhjenduses 849 ja milles Krka töötaja viitas „turu kontrollimise eesmärgil toimunud ühisele tegevusele“.
- 446 Servier vaidleb vastu sellele, et Krka litsentsileping võis olla Krkale stiimuliks, et ta nõustuks Krka kompromisskokkuleppes ette nähtud konkurentsipiirangutega. Isegi kui see litsentsileping oleks olnud stiimul kokkuleppe sõlmimiseks, ei ole selline asjaolu iseenesest piisav, et tuvastada ELTL artikli 101 rikkumine, kuna poolte kavatsustest tuleneb, et neil kokkulepetel olid õiguspärased eesmärgid. Lisaks hindas komisjon selle otsuse põhjenduses 1738, et kasum, mille Krka võis sellest litsentsilepingus saada, oli 10 miljonit eurot, vähendades konkurentsi soodustavat mõju selle otsuse põhjenduses 1833 väljendatud põhjusel, et „ei ole selge, millises ulatuses Krka kompromisskokkuleppe tegelikult tugevdas konkurentsiolekorda litsentsiga hõlmatud liikmesriikides, kuna Krka oli viies nendest liikmesriikidest juba enne [Krka kompromiss]kokkulepet oma perindopriili turule viinud“. Servier rõhutab ka asjaolu, et isegi pärast nende kokkulepete sõlmimist oli Krkal vabadus siseneda Servier' peamistele turgudele tootega, mis ei riku patendist tulenevaid õigusi.
- 447 Kuivõrd Servier viitab sellele, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu tingimused on väidetavalt „õiguspärased“, siis olgu meenutatud, et ehkki kokkulepete objektiivsed eesmärgid, mida nendega üritatakse konkurentsi seisukohast saavutada, on tõepoolest asjassepuutuvad, et hinnata võimalikku konkurentsivastast eesmärki, siis asjaolu, et asjasse puutuvad ettevõtjad tegutsesid ilma kavatsuseta konkurentsi takistada, piirata või moonutada, ja asjaolu, et nad taotlesid teatud õiguspäraseid eesmäärke, ei ole ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel määrava tähtsusega (21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus *European Superleague Company, C-333/21*, EU:C:2023:1011, punkt 167 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega asjaolu, et kaubandusstrateegia, mis seisneb tootmisahela samal tasemel tegutsevate ettevõtjate jaoks niisuguste kokkulepete üle

läbirääkimiste pidamises, et lõpetada patendi kehtivust puudutav vaidlus, oleks nende ettevõtjate seisukohast loogiline ja mõistlik, ei tõenda kuidagi, et selle strateegia jätkamine oleks konkurentsioiguse seisukohast õigustatud.

- 448 Lisaks on küll tõsi, nagu on leitud käesoleva kohtuotsuse punktis 226, et patendivaidluse lahendamise kompromisskokkulepped, nagu ka nende kokkulepetega seotud litsentsilepingud, võivad olla sõlmitud õiguspärasel eesmärgil ja täiesti seaduslikult, tuginedes sellele, et pooled tunnustavad asjaomase patendi kehtivust. Pealegi julgustavad ametiasutused kompromisskokkuleppeid, kuna need võimaldavad ressursse kokku hoida ja on seega laiale avalikkusele kasulikud (30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 79). Samamoodi, nagu märgib õigesti Servier oma esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduses, ei saa eitada, et litsentsilepingul, mis võimaldab geneeriliste ravimite tootjal siseneda teatud turgudele, mis on patendi olemasolu tõttu konkurentsile suletud, võib teoreetiliselt olla konkurentsi soodustav mõju nendel turgudel.
- 449 Siiski, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 226 viidatud kohtupraktikast, ei saa asjaolu, et kokkulepetel on eesmärk, mis võib abstraktselt olla õiguspärane, jätta neid kokkuleppeid ELTL artikli 101 kohaldamisalast välja, kui ilmneb, et nende kokkulepete eesmärk on ka turgude jagamine või muude konkurentsipiirangute loomine. Lisaks, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 178–184, ei ole asjaolu, et kokkuleppel on põhimõtteliselt õiguspärane juriidiline vorm ja et selle kokkuleppe tingimused ei paljasta konkurentsivastast eesmärki, iseenesest määrav küsimuses, kas see kujutab endast ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumist. Iga kokkulepet tuleb hinnata lähtuvalt selle konkreetsest sisust ja majanduslikust kontekstist ning arvestades eelkõige asjaomase turu olukorda.
- 450 Käesolevas asjas on aga Servier' esimese kohtuastme üheksanda väite raames esitatud argumentides, mis puudutavad Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sisu, jäetud esiteks tähelepanuta asjaolu, et nende kokkulepete vahelised seosed on sellised, et nende tingimusi ei olnud tingimata vaja analüüsida eraldi, vaid nii, et need moodustavad terviku. Teiseks ei võta need argumendid arvesse asjaolu, et Krka litsentsilepingu kohaselt oli Krkal lubatud turustada oma perindopriili, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiini, oma peamistel turgudel, mida vaidlusaluses otsuses tuvastatud ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumine ei puudutanud, samas kui kompromisskokkuleppe keelas Krkal turustada seda ravimit Servier' peamistel turgudel, mida see rikkumine puudutab.
- 451 Mis puudutab Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu vahelisi seoseid, siis tuleneb selgelt nende kokkulepete sõnastusest ja nende sõlmimise asjaoludest, mida komisjon kirjeldas vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1703, et majanduslikus plaanis on need kokkulepped omavahel seotud, kuna – nagu komisjon selle otsuse põhjenduses 1702 märkis – ühte ei saanud ilma teiseta sõlmida. Lisaks kinnitavad seda seost dokumentaalsed tõendid, millele komisjon viitas vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1746 ja 2103 ning millest nähtub, et Krka arvates oli Krka litsentsileping eeltingimus, et ta ei nõustuks sisenema Servier' peamistele turgudele, kuna Krka kompromisskokkuleppes ette nähtud piirangud olid selle litsentsi saamiseks hädavajalikud. Seega, kuna Servier püüab ilma nende seoste kui selliste olemasolu vaidlustamata seada kahtluse alla nende kokkulepete analüüsi, mille komisjon läbi viis, ja teha seda argumentide põhjal, milles analüüsitakse neid kokkuleppeid eraldi, et tõendada nende sisu väidetavat õiguspärasust, põhinevad need argumendid valel eeldusel. Sellest tuleneb samuti – nagu on leitud käesoleva kohtuotsuse punktis 195 ja vastupidi Servier' argumentidele –, et olenemata küsimusest, kas Krka litsentsilepingus ette nähtud litsentsitasu on turutingimuste seisukohast sobiv või mitte,

motiveeris Krkat juurdepääs tema enda peamistele turgudele ilma patendist tulenevate õiguste rikkumise riskita, et ta loobuks Servier' peamistel turgudel müümast oma perindopriili, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist.

- 452 Lisaks, Servier' argumendi, et Krka litsentsilepingul oli Krka peamistel turgudel väidetavalt konkurentsi soodustav laad, lükkab ümber asjaolu, et see kokkulepe ei hõlma Servier' peamisi turge, mida ainsana vaidlusaluses otsuses tuvastatud ETL artikli 101 lõike 1 rikkumine puudutas. Nimelt avaldaks konkurentsi soodustav laad – eeldusel, et see on tõendatud – positiivset mõju konkurentstile üksnes Krka peamistel turgudel. Ehkki teatavatel turgudel litsentsi andmist vastutasuks selle litsentsi saaja kohustuse eest loobuda oma lepingupartneri patendi kehtivuse vaidlustamisest nendel turgudel – kui selle erilisele sisule ja majanduslikule kontekstile antavast hinnangust ei tulene teisiti – võib pidada konkurentsi seisukohast õiguspäraseks, ei ole see nii juhul, kui kokkulepete kogum võimaldab neist kasu saaval poolel siseneda patendist tulenevate õiguste rikkumise ohuta teatavatele geograafilistele turgudele, keelates tal samas siseneda teistele turgudele.
- 453 Selline kokkulepete kogum tähendab põhimõtteliselt nende turgude jagamist ja seega eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut, mida ei või relativiseerida ega hüvitada võimalike positiivsete või konkurentsi soodustavate tagajärgedega ükskõik millisel turul. Kuid komisjoni ülesanne ei ole hinnata kokkuleppe või tegevuse tagajärgi, kui ta hindab seda, kas võis esineda eesmärgi tõttu konkurentsipiirang (vt selle kohta 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, punktid 159 ja 166 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 454 Ühtlasi, nagu komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1745 selgitas, siis just seetõttu, et Krka litsentsileping ja Krka kompromisskokkuleppes tulenev kohustus mitte rikkuda patendist tulenevaid õigusi ei hõlmanud samu riigisiseseid turge, ei olnud see litsentsileping tema arvates õiguspärane, vaid oli pigem Krka jaoks oluline majanduslik stiimul nõustuda Krka kompromisskokkuleppes ette nähtud piirangutega ja seega need turud geograafiliselt Servier'ga jagada. Majanduslikust seisukohast on see *quid pro quo* samastatav väärtuse üleandmisega käesoleva kohtuotsuse punktis 104 viidatud kohtupraktika tähenduses. Selle analüüsi põhjendatuse kontrollimiseks tuleb selle kohtupraktika kohaselt hinnata, kas see väärtuse üleandmine on seletatav üksnes Servier' ja Krka huviga mitte konkureerida võrdsetel alustel.
- 455 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 427 ja 428 meenutati, müüs Krka juba oma perindopriili mõnel oma peamisel turul ning lisaks oli ta ees teistest Servier' potentsiaalsetest konkurentidest oma plaanides turustada ühte perindopriili geneerilist versiooni, eelkõige Prantsusmaal ja Ühendkuningriigis, mis olid Servier' kaks peamist turgu. Lisaks nähtub eelkõige vaidlusaluse otsuse põhjendustes 2273–2401 sisalduvatest andmetest perindopriili müügi kohta, et hind, millega Servier müüs seda ravimit Prantsusmaal, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turul, oli palju kõrgem hinnast, millega Krka müüs oma perindopriili Poola turul. Neil asjaoludel oli Servier' stiimul aeglustada selle ravimi sisenemist oma peamistele turgudele ilmselge ning seda ei ole ka vaidlustatud.
- 456 Mis puudutab küsimust, kas komisjon võis õiguspäraselt asuda seisukohale, et Krka litsentsilepingu näol oli tegemist vastutasuga Krka kompromisskokkuleppe eest, siis tuleb kõigepealt meenutada, et Krka litsentsilepinguga anti Krkale tema peamistel turgudel tühistamatu ainuõigus patendist 947 tulenevatele õigustele, olenemata Servier'le jäetud võimalusest neid õigusi samuti teostada kas otse või oma tütaretevõtjate kaudu või ainult ühe kolmanda isiku kaudu iga riigi kohta. Sellest kokkuleppes tuleneb, et kõigil neil turgudel oli Krka

ainus ettevõtja (peale Servier', tema tütarettevõtjate või tema nimetatud kolmanda isiku), kes sai turustada perindopriili, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, riskimata sellega, et ta rikub sellest patendist tulenevaid õigusi.

- 457 Lisaks, nagu rõhutas komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1721, 1724, 1728–1730 ja 1819, on see, et Servier loobus vaidlemast vastu asjaolule, et Krka turustas perindopriili geneerilist versiooni Krka peamistel turgudel, tegelikult majanduslikus mõttes samaväärne väärtuse üleandmisega Krkale. Tänu sellele *quid pro quo*'le said nii Servier kui ka Krka säilitada oma vastavatel peamistel turgudel soodsama positsiooni, kuna Servier suutis kõrvaldada oma peamistelt turgudelt potentsiaalse konkurentsi, mis tulenes sellest, et turule siseneb Krka perindopriil, mis koosneb patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, ning Krkal oli kindlus, et ta saab seda ravimit oma peamistel turgudel turustada ilma patendist tulenevate õiguste rikkumise ohuta.
- 458 Selles kontekstis viitab Servier asjaolule, et komisjon vähendas Krka litsentsilepingu konkurentsi soodustavat mõju Krka peamistel turgudel ning eelist, mida see selle ettevõtja jaoks endast kujutas, kuna Krka oli juba esindatud viiel neist turgudest. Servier järeldab sellest, et Krka veendumus, et ta saab turustada oma perindopriili, mis koosneb patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, ilma patendist tulenevate õiguste rikkumise ohuta, oli ainus eelis, mille Krka sellest kokkuleppes komisjoni enda arutluskäigu kohaselt sai, ning väidab, et see eelis ei olnud piisav stiimul, et Krka loobuks Servier' peamistele turgudele sisenemisest. Siiski nähtub tõenditest, millele komisjon vaidlusaluse otsuse põhjendustes 913 ja 1748 tugineb, et Krka ise märkis 4. augustil 2009 komisjonile vastuseks selle institutsiooni teabenõudele, et ta „ohverda[s]“ Servier' peamised turud, mis „olid Krka jaoks vähem olulised“, „vastutasuks selle eest, et ta saaks viivitamatult siseneda Kesk- ja Ida-Euroopa turgudele“. Euroopa Kohtule esitatud toimiku materjalidest nähtub seega, et Krkale pakutud väljavaade, et ta on oma peamistel turgudel ainus perindopriili geneerilise versiooni tootja, oli Krka subjektiivselt seisukohast eelistatav – isegi kui ta ei oleks loobunud Servier' peamistele turgudele sisenemisest, kui tema enda peamisi turge hõlmavat litsentsi ei oleks välja antud –, võrreldes Servier' peamistel turgudel algatatud kohtumenetlustega, mis töötasid tulla kulukad, mille tulemus ei olnud kindel ja mille edukaks osutumise korral oleksid kasu saanud kõik geneeriliste ravimite tootjad, nagu komisjon tuvastas vaidlusaluse otsuse põhjendustes 844, 874, 914, 1759 ja 1763.
- 459 Mis puudutab Servier' argumenti, et Krka peamistel turgudel välistab faktilise duopoli olemasolu asjaolu, et Servier' tütarettevõtjal või viimase poolt volitatud kolmandal isikul oli võimalus siseneda Krka peamistele turgudele, siis tuleb tõdeda – nagu on leitud käesoleva kohtuotsuse punktis 232 –, et komisjon on järeldanud, et on olemas „faktiline“, mitte „õiguslik“ duopol, ning et igal juhul loobus Servier oma õiguslikust monopolist, kohustudes jagama seda ainuõiguslikult Krkaga. Mis puudutab Servier' väidet intensiivse konkurentsi kohta nendel turgudel Krka ja Servier' vahel, siis tuleb rõhutada, et kuigi komisjon ei ole vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1728 ja 1744 eitanud teatava konkurentsitaseme olemasolu, ei ole konkurentsi täpne tase neil turgudel asjakohane, kuna see ei muuda asjaolu, et Servier tingimata loobus Krka kasuks turuosadest ja seega osast oma kasumist.
- 460 Lõpuks, küsimuse kohta, kas käesoleva kohtuotsuse punktis 457 mainitud väärtuse üleandmine oli piisavalt suur, et see oleks Krkale stiimuliks sõlmida Krka kompromisskokkulepe, nähtub vaidlusaluse otsuse põhjendusest 1738, et Krka ise hindas sel viisil Servier' poolt üle antud majandusliku väärtuse, mis oli vastutasuks tema kohustuse eest loobuda selle ettevõtja peamistele turgudele sisenemisest, ligikaudu 10 miljonile eurole kolme aasta jooksul. See hinnang osutus usaldusväärseks, sest nagu nähtub vaidlusaluse otsuse 4112. joonealuses märkuses viidatud

toimiku materjalidest, ulatus Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu kehtivuse ajal kasu, mida Krka sai perindopriili müügist üksnes Ungari, Poola ja Tšehhi Vabariigi turul, 10 miljoni euron. Isegi kui sellest 10 miljoni euro suurusest summast lahutada tasud, mille Krka peab iga aasta Servier'le maksma Krka litsentsilepingu alusel, ei saa Servier'lt Krkale sellise suurusega väärtuse üleandmist selgitada ühegi muu vastutasuga Krka poolt kui tema kohustusega mitte konkureerida Servier'ga tema peamistel turgudel.

- 461 Tuleb lisada, et ükski teine Servier' esitatud konkreetsem argument ei lükka ümber komisjoni järeldust, et Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepinguga kehtestati turu jagamine, mis kujutab endast eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut.
- 462 Servier' sõnul järeldas komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1747 vääralt, et „Krkale antud litsentsi geograafilist ulatust ei saa seletada erinevustega patentide vahel nendel territooriumidel“, sest tegelikkuses olid sellised erinevused olemas, kuna selle litsentsi andmise kuupäeval oli Krka juba sisenenud mitmele selle litsentsiga hõlmatud turule, mis tekitas talle konkreetse ja vahetu ohu, et esitatakse patendist tulenevate õiguste rikkumise hagi. Seda argumentatsiooni esitades eksib Servier selles, kui olulised on võimalikud erinevused, mis võivad patendiga seotud olukorra puhul esineda geograafiliste turgude vahel.
- 463 Nimelt, nagu komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1754 õigesti märgib, on sellised erinevused olulised, et hinnata konkurentsi seisukohast litsentsi geograafilise ulatuse õiguspärasust, üksnes siis, kui need on seotud antud litsentsi esemeks oleva patendi või patentide kehtetuks tunnistamise objektiivse ohu tasemega igal turul. See on seletatav asjaoluga, et ei ole õiguspärane „ohverdada“ teatud turgusid, kahjustades neil konkurentsi selleks, et äriühimustega seotud subjektiivsetel kaalutlustel saada litsents teistel turgudel. Samal põhjusel tuleb tagasi lükata ka Servier' argument väidetava „paradoksi“ kohta, mis tuleneb asjaolust, et suuremat arvu turge katva litsentsi andmine võib pigem olla stiimuliks, et loobuda litsentsiga hõlmamata turgudest. Olenemata nende turgude arvust, mida kõnealune litsents ei hõlma, on neil turgudel konkurents siiski piiratud.
- 464 Servier väidab, et tema peamistel turgudel kehtivad vaidlustamiskeelu ja patendist tulenevate õiguste rikkumise keelu tingimused ei viinud turu jagamiseni. Kuigi Krkal oli keelatud turustada oma perindopriili, mis koosneb patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, kuna see väidetavalt rikkus patendist tulenevaid õigusi, oli Krkal endiselt õigus turustada selle ravimi versiooni, mis ei riku patendist tulenevaid õigusi ja mida ta pealegi oli välja arendamas. Sellega seoses piisab siiski märkimisest, et asjaolu, et turu jagamise kokkulepe piirab potentsiaalse konkurenti võimalusi konkureerida patendiomanikuga, välistamata siiski selle konkurenti kõiki konkurentsivõimalusi pikaajalises perspektiivis, kui ta arendab toodet, mis ei riku patendist tulenevaid õigusi, ei lükka ümber järeldust, et selline kokkulepe kujutab endast eesmärgi tõttu konkurentsipiirangut.
- 465 Servier viitab väidetavale konkurentsi soodustavale mõjule Servier' peamistel turgudel, kuna Krka kompromisskokkuleppe ei takistanud Krkal siseneda Servier' peamistele turgudele perindopriiliga, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, enne patendi 340 kehtivuse lõppemist. Siiski keelas see kokkulepe Krkal turustada perindopriili nendel turgudel seni, kuni patent 947 ei olnud aegunud. Seega ei lükka patendiga 340 seoses Servier' tehtud „järeleandmine“ ümber komisjoni hinnangut selle kokkuleppe konkurentsivastase eesmärgi kohta, kuna see takistas Krkal siseneda Servier' peamistele turgudele lühikeses või isegi keskpikas perspektiivis.

- 466 Servier' argumentide kohta, et Krka kompromisskokkulepe ei takistanud tema teistel potentsiaalsetel konkurentidel jätkata oma hagidega, milles taotleti patendi 947 tühistamist, tuleb tõdeda, et see asjaolu ei saa konkurentsioiguse seisukohast õigustada asjaolu, et see kokkulepe kohustas Krkat loobuma kohtuvaidlustest, mis tema ja Servier' vahel selles küsimuses pooleli olid. See peab paika seda enam, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 436 mainitud tõenditest, siis Servier „uskus, et Krkal olid Euroopa Patendiametile esitatud vastuväites ja Ühendkuningriigis esitatud tühistamisnõudes kõige paremad ja täielikumad tõendid“, mis tähendab, et tema hagide tagasivõtmine võis märkimisväärselt vähendada võimalusi, et see patent tunnistatakse kehtetuks, ja seega tugevdada Servier' kontrolli asjasse puutuvatel turgudel.
- 467 Servier' argumendi kohta, et väidetavalt on moonutatud 29. septembri 2005. aasta dokumenti, milles Krka töötaja viitas „turu kontrollimise eesmärgil toimunud ühisele tegevusele“ Servier'ga, tuleb tõdeda, et selles dokumendis on vähemalt märgitud, et Krka oli aasta enne Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu sõlmimist avatud ideele teha Servier'ga koostööd teatud turgudel, et neid koos kontrollida, ilma et see dokument võimaldaks täpselt kindlaks teha, milliseid turge sellega silmas peetakse. Igal juhul kuulub see asjaolu kokkulangevate kaudsete tõendite kogumisse, mis tõendab, et need kokkulepped on konkurentsivastased, kuid ei kujuta endast isenesest vältimatut tuge komisjoni järeldusele. Seega, isegi kui eeldada, et Servier' väited selle tõendi kohta on osaliselt õiged, ei ole see argument piisav, et nõustuda käesoleva väitega.
- 468 Siiski tuleb lisada, et kuna Servier' eesmärk on mõne oma argumendiga vähendada Krka kokkulepete kahjulikkust, ei ole mingit kahtlust, et komisjoni tuvastatud konkurentsipiirang oli piisavalt kahjulik, et kvalifitseerida see oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks Euroopa Kohtu praktika tähenduses (vt analoogia alusel 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika). Nimelt, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 97 ja 238 meenutatud kohtupraktikast, on turgude jagamisele suunatud kokkulepetel isenesest konkurentsipiirav eesmärk ja need kuuluvad ELTL artikli 101 lõikega 1 sõnaselgelt keelatud kokkulepete kategooriasse.
- 469 Kõigi poolte argumentide ja toimikus sisalduvate tõendite hindamine viib seega järeldusele, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga, kui ta leidis vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1745, et kuigi patendilitsents võib olla selle patendi omaniku õiguspärane vahend anda kolmandale isikule selle patendiga kaitstud leiutise kasutamise õigus, oli Krka litsentsilepingu näol tegemist stiimuliga, et Krka võtaks kohustuse loobuda oma sisenemisest Servier' peamistele turgudele, võimaldades nii neil kahel ettevõtjal korraldada omavahel turu jagamine.
- 470 Seetõttu tuleb Servier' argumendid turu jagamise kokkuleppe olemasolu kohta tagasi lükata.
- 471 Nendest asjaoludest tuleneb, et vaidlusaluses otsuses esitatud tõendid näitavad sellise tegevuse olemasolu, mille eesmärk oli Servier' ja Krka jaoks perindopriili turu jagamine, ning need on piisavad, et põhjendada selle tegevuse kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 96 ja 97 meenutatud Euroopa Kohtu praktikale.
- 472 Kuivõrd Servier palub teise võimalusena tühistada vaidlusalune otsus osas, milles tuvastatakse eesmärgi tõttu konkurentsipiirang konkreetselt Ühendkuningriigi turul, hoolimata sellest, et High Courti 3. oktoobri 2006. aasta otsusest tuleneva esialgse õiguskaitse ettekirjutusega keelati Krkal siseneda sellele turule oma perindopriiliga, mis koosnes patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist, siis tuleb meenutada, et selline esialgse õiguskaitse ettekirjutus on ajutine meede, mis ei anna mingit eelhinnangut patendiomaniku esitatud patendist tulenevate õiguste rikkumise hagi põhjendatusele (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics

(UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punkt 53). Seega konkurentsiturule, mis tulenes Krka võimalikust sisenemisest sellele turule, ei kadunud pärast selle esialgse õiguskaitse ettekirjutuse tegemist ning see asjaolu ei saa seega ümber lükata käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis tehtud järeldust Ühendkuningriigi turu kohta.

- 473 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimeses kohtuastmes esitatud hagi üheksanda väite esimene osa tagasi lükata ja tõdeda, et Servier' l ei õnnestunud ümber lükata seda, et vaidlusaluses otsuses kvalifitseeriti tegevus, millega Servier ja Krka jagasid Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu abil perindopriili turu, oma eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks.
- 474 Lisaks tuleb tõdeda, et nagu on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 424, kattub esimeses kohtuastmes esitatud neljanda väite esimene osa – mis puudutab üldiselt kompromisskokkulepete ja litsentsilepingute sisulist olemuslikku õiguspärasust, ja käsitleb konkreetselt Krka kompromisskokkulepet ja litsentsilepingut – õiguslike argumentidega, mille Servier esitas esimeses kohtuastmes esitatud üheksandas väites. Seetõttu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 423–473 esitatud põhjendustest, et osas, milles esimeses kohtuastmes esitatud neljanda väite esimene osa käsitleb Krka kompromisskokkulepet ja litsentsilepingut, tuleb ka see tagasi lükata.

B. Esimeses kohtuastmes esitatud hagi kümnes väide

1. Poolte argumendid

- 475 Esimeses kohtuastmes esitatud hagi kümnendas väites heidab Servier komisjonile kõigepealt ette seda, et viimane tuvastas vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1817, et Servier' l oli turgu valitsev seisund selles otsuses määratletud turul, kusjuures Servier vaidlustab selle turu määratluse muudes väidetes. Ta viitab ka põhjenduse puudumisele, kuna tema arvates ei ole võimalik teada, kas komisjon viis vaidlusaluses otsuses läbi vastupidisel stsenaariumil põhineva analüüsi. Servier heidab seejärel komisjonile ette õigusnormi rikkumist vastupidise stsenaariumi analüüsimisel. Kõigepealt oleks komisjon pidanud uurima konkurentsi sellisena, nagu see oleks tõenäoliselt eksisteerinud ilma Krka kokkulepeteta, võttes arvesse tegelikku konteksti, milles nende tagajärjed tekkisid. Servier väidab sellega seoses, et Krka loobumisel patendi 947 kehtivust puudutavatest menetlustest ei olnud mingit tuntavat mõju nende menetluste tulemustele.
- 476 Ilma Krka kokkulepeteta ei oleks Krka tõenäoliselt sisenenud Prantsusmaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turule. Servier' sõnul oli selline turule sisenemine Ühendkuningriigis esialgse õiguskaitsega blokeeritud. Prantsusmaal ja Madalmaades loobus Krka oma perindopriili turuletoomise plaanidest. Krka kokkulepped ei oleks kõrvaldanud siiski Krkat kui Servier' potentsiaalset konkurenti, kui patent 947 oleks tühistatud või oleks välja töötatud patendist tulenevaid õigusi mitterikkuv perindopriili versioon. Krka üleandmis- ja litsentsilepingu kohta leiab Servier, et sellel ei olnud mingit mõju konkurentsile, sest Krka tehnoloogia ei võimaldanud patendist 947 mööda hiilida. Servier rõhutab, et pärast patendi 947 tühistamist Euroopa Patendiameti 6. mai 2009. aasta otsusega sisenes perindopriili turule mitu geneeriliste ravimite tootjat, mis näitab, et sellel kokkuleppel ei olnud sellest patendist eraldiseisvat konkurentsivastast mõju.

- 477 Servier kritiseerib ka vaidlusaluse otsuse põhjendust 1831, mis puudutab samme, mida Servier ja Krka oleksid võinud Krka kokkulepete üle läbirääkimiste pidamise ja nende sõlmimise hetkel teha, vältimaks seda, et nende kokkulepetega turg jagataks. Ta väidab, et komisjon ei ole tõendanud, et pooled oleksid võinud kokku leppida vähem piiravates tingimustes.
- 478 Lõpuks väidab Servier, et Krka kokkulepete tagajärgede analüüsimisel ei võtnud komisjon arvesse Krka litsentsilepingu konkurentsi soodustavat mõju.
- 479 Komisjon vaidleb neile argumentidele vastu.

2. Euroopa Kohtu hinnang

- 480 Kõigepealt tuleb märkida, et esimeses kohtuastmes esitatud kümnenda väite raames esitatud Servier' argumendid kattuvad tema neljanda väite teises osas esitatud argumentidega, mille kohaselt on komisjoni hinnang Krka kokkulepete tagajärgede kohta ekslik. Argumendi puhul, millega Servier vaidleb vastu oma turgu valitseva seisundi olemasolule väidetaval iseseisval perindopriiili turul, millele komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1817 viitas, siis tuleb tõdeda, et see viide, mis on tehtud Servier' konkurentsiseisundi kirjeldamisel, ei ole määrav järgnevas analüüsis, mis asub selle otsuse põhjenduses 1820 ja sellele järgnevates põhjendustes ning mis käsitleb Krka kokkulepete tagajärgi Krka potentsiaalsele konkurentsile Servier' suhtes.
- 481 Mis puudutab väidetavat põhjenduse puudumist, mis tuleneb asjaolust, et ei ole võimalik teada, kas komisjon viis vaidlusaluses otsuses läbi vastupidisel stsenaariumil põhineva analüüsi, siis piisab, kui märkida, et selle otsuse põhjenduses 1814 märkis komisjon, et tuleb arvesse võtta „konkurentsi, mis oleks eksisteerinud kokkuleppe puudumise korral“, st eelkõige seda, „kuidas Krka oleks võinud konkurentsialaselt käituda kokkuleppe puudumise korral“. Seega ei ole vaidlusalune otsus selles osas puudulikult põhjendatud.
- 482 Käesoleva kohtuotsuse punktides 339–358 esitatud õiguslikest asjaoludest tuleneb, et muud Servier' poolt käesoleva väite raames esitatud vastupidise stsenaariumiga seotud argumendid põhinevad sellel, et ta on vääralt tõlgendanud komisjonil lasuvat kohustust tõendada selliste kokkulepete konkurentsi piiravaid tagajärgi, millega sarnaselt Krka kokkulepetega soovitakse turud jagada, lükates edasi geneerilise ravimi turule sisenemist.
- 483 Nimelt, nagu on juba leitud käesoleva kohtuotsuse punktis 354, pidi komisjon tõendama, et vastupidine stsenaarium oli realistlik ja usutav. Nagu käesoleva kohtuotsuse punktist 355 sisuliselt nähtub, siis kuna käesolevas asjas seisnes kõnealune konkurentsipiirang selle potentsiaalse konkurentsi allika kõrvaldamises, mis Krka oli Servier' suhtes, vastas vastupidisel stsenaariumil põhinev analüüs sisuliselt analüüsile selle potentsiaalse konkurentsi olemasolu kohta, mis Krka kokkulepetega kõrvaldati. Selleks et teha kindlaks, kas Krka kokkulepetel, mis keelasid Krkal siseneda Prantsusmaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turule, olid potentsiaalsele konkurentsile tõendatud tagajärjed, tuli komisjonil kontrollida, kas Krkal oleks ilma nende kokkulepeteta olnud reaalne ja konkreetne võimalus siseneda nendele turgudele sellise aja jooksul, mis oleks võinud avaldada Servier'le konkurentsipurvet, mistõttu võis sellise sisenemise ohtu pidada realistlikuks ja usutavaks (vt selle kohta 30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Generics (UK) jt, C-307/18, EU:C:2020:52, punktid 117–120).
- 484 Vastupidi sellele, mida väidab Servier, ei olnud komisjon seega kohustatud tõendama, et Krka oleks kompromisskokkuleppe puudumise korral võitnud patendi 947 suhtes algatatud kohtumenetlustes kohtuvaidluse kiiremini või täielikumalt.

- 485 Võttes vaidlusaluse otsuse põhjendustes 1826, 1829 ja 1835–1846 arvesse Krka kokkulepete majanduslikku ja õiguslikku konteksti, võis komisjon õiguspäraselt leida, et Krka oli Servier' jaoks üks kõige vahetumaid ohte, kuna tal olid tegelikud ja konkreetset võimalused siseneda Prantsusmaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi turule. Asjaolu, et ei ole võimalik kindlalt kindlaks teha, kas Krka oleks tegelikult nendele turgudele sisenenud, ei mõjuta asjaolu, et ehkki ta soovis nendele turgudele siseneda ja tal olid selleks vahendid, leppis ta Servier'ga kokku neile kahele ettevõtjale vastastikku soodsatel tingimustel sellisest võimalusest loobumise.
- 486 Krka kokkulepete puudumise korral ei oleks kõrvaldatud võimalust, et Krka siseneb turule patendiga 947 kaitstud alfa-kristallilisel kujul erbumiinist koosneva perindopriiliga. Sellest tulenevalt tõendas komisjon, et selle potentsiaalse konkurentsi allika kõrvaldamine nende kokkulepete rakendamise tõttu piirab tuntavalt konkurentsi. Selline potentsiaalse konkurentsi kõrvaldamine kujutas endast seega tagajärge, mis ei olnud hüpoteetiline ega potentsiaalne, vaid tegelik, ning see õigustab vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1850 kvalifitseerimist tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks.
- 487 Servier' argumendi kohta – milles kritiseeritakse vaidlusaluse otsuse põhjendust 1831, mis puudutab samme, mida Servier ja Krka oleksid Krka kokkulepete üle läbirääkimiste pidamise ja nende sõlmimise hetkel võinud teha, et vältida nende kokkulepetega turu jagamist – piisab, kui märkida, et selles põhjenduses piirdus komisjon õigesti märkusega, et miski ei takistanud Servier'l ja Krkal sõlmida kokkuleppeid, mis ei too kaasa käesoleva kohtuotsuse punktides 442–473 tuvastatud turu jagamist. Niisiis põhineb see Servier' argument ekslikul eeldusel, et Krka kokkulepped ei kujutanud endast turu jagamist, ja tuleb seetõttu tagasi lükata.
- 488 Sellest järeldub, et Servier' esimeses kohtuastmes esitatud hagi kümnenda väite analüüsimisel ei ilmnenu ühtegi viga, mis seaks kahtluse alla vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1850 esitatud komisjoni järelduse, et Krka kokkulepete mõjul piirati märkimisväärselt Krka potentsiaalset konkurentsi Servier'ga.
- 489 Mis puudutab seda, et Servier' tugineb Krka litsentsilepingu väidetavale konkurentsi soodustavale mõjule, siis piisab meenutamisest –, nagu nähtub eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 175, 289, 452 ja 454 –, et see kokkulepe käsitleb turge, mis ei kuulu ETL artikli 101 rikkumise geograafilisese ulatuse alla, kuna esines komisjoni tuvastatud tagajärje tõttu konkurentsipiirang. Seega ei saa sellest kokkuleppest tulenev võimalik konkurentsi soodustav mõju muudele turgudele kui need, mida rikkumine puudutab, õigustada konkurentsivastase mõju esinemist neil turgudel, kus rikkumine tuvastati.
- 490 Seega tuleb Servier' esimeses kohtuastmes esitatud hagi kümnes väide tagasi lükata.
- 491 Lisaks, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 480, kattuvad Servier' argumendid, mille ta esitas esimeses kohtuastmes esitatud neljanda väite teises osas ja mille kohaselt rikkus komisjon õigusnorme, kui ta määratles vastupidise stsenaariumi ja analüüsis *ex ante* Krka kokkulepete mõju, nende argumentidega, mille Servier esitas esimeses kohtuastmes esitatud kümnendas väites. Järelikult tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 480–490 esitatud põhjendustest, et osas, milles esimeses kohtuastmes esitatud neljanda väite teine osa puudutab Krka kompromisskokkuleppe ja litsentsilepingu kvalifitseerimist tagajärje tõttu konkurentsipiiranguks, tuleb ka see tagasi lükata.

- 492 Kõigest eeltoodust tuleneb, et kuigi Euroopa Kohus on käesoleva kohtuotsusega teinud otsuse teatavate esimeses kohtuastmes esitatud väidete kohta Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 alusel, ei luba menetlusstaadium vaidluse kohta tervikuna otsust teha, mistõttu tuleb kohtuasi T-691/14 suunata tagasi Üldkohtusse, et viimane analüüsiks Servier' väiteid, mille kohta ei ole lõplikku otsust veel tehtud.
- 493 Vaidlusaluse otsuse artiklis 4 viidatud ELTL artikli 101 rikkumise puhul tegi Euroopa Kohus vastavalt komisjoni nõuetele otsuse mitme esimeses kohtuastmes esitatud väite kohta, nimelt neljanda väite kohta ainult osas, milles see puudutab konkreetselt Krka kompromisskokkulepet ja litsentsilepingut, üheksanda väite esimese osa kohta ja kümnenda väite kohta. Kuna Euroopa Kohus on need väited lõplikult tagasi lükanud, ei pea Üldkohus neid enam analüüsima.
- 494 Siiski leiab Servier esimeses kohtuastmes esitatud üheksanda väite teises osas, et komisjon on teinud mitu hindamisviga, kvalifitseerides Krka üleandmis- ja litsentsilepingu eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks. Üldkohus peab seda väidet hindama.
- 495 ELTL artikli 102 rikkumise puhul, mille komisjon on vaidlusaluse otsuse artiklis 6 Servier' suhtes tuvastanud, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 380–390 esitatud põhjendusi – millega Euroopa Kohus nõustus apellatsioonkaebuse kaheksanda väitega, mis puudutab perindopriili turu määratlemist, ja sellest tulenevalt üheteistkümnenda väitega –, peab Üldkohus tegema otsuse esimeses kohtuastmes esitatud neljateistkümnenda kuni seitsmeteistkümnenda väite kohta, mis puudutavad seda rikkumist, ning teise võimalusena esitatud väidete kohta osas, milles need puudutavad selle rikkumise eest määratud trahvi arvutamist.
- 496 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasi suunata tagasi Üldkohtusse, et ta teeks otsuse esimeses kohtuastmes esitatud hagi üheksanda väite teise osa kohta, mis puudutab Krka üleandmis- ja litsentsilepingu kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ELTL artikli 101 tähenduses, neljateistkümnenda kuni seitsmeteistkümnenda väite kohta, mis puudutavad ELTL artikli 102 rikkumist, ning teise võimalusena esitatud väidete kohta osas, milles need puudutavad selle rikkumise eest määratud trahvi arvutamist.

Kohtukulud

- 497 Kuna kohtuasi suunatakse tagasi Üldkohtusse, tehakse kohtukulude osas otsus hiljem.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 12. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse Servier jt vs. komisjon (T-691/14, EU:T:2018:922) resolutsiooni punktid 1–3.**
- 2. Suunata kohtuasi tagasi Euroopa Liidu Üldkohtule, et ta teeks otsuse esimeses kohtuastmes esitatud hagi üheksanda väite teise osa kohta, mis puudutab 5. jaanuaril 2007 Les Laboratoires Servier' ja KRKA, tovarna zdravil, d.d. vahel sõlmitud üleandmis- ja litsentsilepingu kvalifitseerimist eesmärgi tõttu konkurentsipiiranguks ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, neljateistkümnenda kuni seitsmeteistkümnenda väite kohta, mis puudutavad ELTL artikli 102 rikkumist, mida käsitleti komisjoni 9. juuli 2014. aasta otsuse C(2014) 4955 (final) [ELTL] artiklite 101 ja 102 kohaldamise menetluse**

kohta (juhtum AT.39612 – Perindopril (Servier)) artiklis 6, ning esimeses kohtuastmes teise võimalusena esitatud väidete kohta osas, milles need puudutavad selle rikkumise eest määratud trahvi arutamist.

3. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.

Allkirjad